

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİ**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN
2013-CÜ İLDƏ TƏSƏRRÜFAT
FƏALİYYƏTİ HAQQINDA**

H E S A B A T

B A K I 2013

I. NEFT STRATEGİYASININ TƏNTƏNƏSİ

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin qalibiyyətli enerji strategiyası bu gün ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla davam etdirilir, Azərbaycan iqtisadiyyatını, xüsusilə neft-qaz sənayemizi durmadan yüksəlişə doğru aparır, ona misilsiz nailiyyətlər qazandırır. Azərbaycanın təşəbbüsü və yaxından iştirakı ilə həyata keçirilən regional və global əhəmiyyətli neft-qaz layihələri beynəlxalq aləmdə ölkəmizin nüfuzunu yüksəltmiş, onu bütün dünyada etibarlı tərəfdaş kimi tanıtmışdır.

Artıq Azərbaycan təkcə qədim neft diyarı, dünya neft sənayesinin inkişafına əvəzsiz töhfələr verən bir ölkə kimi deyil, həm də zəngin təbii qaz mənbəyi, etibarlı və təhlükəsiz mavi yanacaq təchizatçısı kimi dünya birliyinin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan qazı hazırda Gürcüstan, Türkiyə, Rusiya, İran və Yunanıstana ixrac olunur. Yaxın zamanlarda bu siyahıya yeni-yeni ölkələrin adı əlavə olunacaq. Təbii qaz tədarükü diversifikasiyasında Avropa Birliyinin böyük ümid bəslədiyi və dəstək verdiyi "Cənub enerji dəhlizi" layihəsi həm Birlik ölkələrinin enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək, həm də Azərbaycanın enerji potensialının tam açılmasına, enerji ixracı yollarının şaxələndirilməsinə imkan verəcəkdir.

Regionun aparıcı şirkətinə çevrilən ARDNŞ-nin həyata keçirdiyi neft-qaz layihələri çərçivəsində kəşfiyyat, qazma və hasilat göstəriciləri ilbəl yüksəlir. Artıq inamla demək olar ki, Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi tam və dönməz şəkildə təmin edilmişdir. Bu gün təbii qaz potensialının artırılması prioritet məsələlərdən biridir. 20 illik fasilədən sonra ARDNŞ-nin daxili imkanları hesabına müstəqil surətdə həyata keçirdiyi axtarış-qazma işləri 2010-cu ilin noyabrında "Ümid" yatağının kəşf olunması ilə nəticələnmiş, tez bir zamanda yataqdan hasilata başlanılmışdır. 2011-ci il isə Azərbaycanın enerji potensialını daha da gücləndirən "Abşeron" qaz-kondensat yatağının kəşfi ilə əlamətdar olmuşdur. Digər perspektiv strukturlarda da kəşfiyyat işləri davam etdirilir. Yüksək perspektivliyi nəzərə alınaraq, "Bulla-dəniz" yatağında yeni laylara quyular qazılır. Artıq 90 sayılı kəşfiyyat quyusu istismara verilmiş, 3 istismar quyusu üçün nəzərdə tutulan yeni 122 sayılı stasionar dəniz özülü quraşdırılmışdır. Dənizin 26 metr dərinliyində yerləşdirilmiş 10 bloklu özüldən qazılacaq həmin quyulardan sutkada ümumilikdə 2 milyon 400 min kubmetr qaz və 450 ton kondensat hasil edilməsi nəzərdə tutulur.

Nəhəng qaz ehtiyatlarının üzə çıxarılması həm də bu həcmərin dünya bazarlarına nəql marşrutlarının şaxələndirilməsini tələb edir. Ötən il "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə işlərə start verildi. Layihənin inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq, bu mərhələdə hasilatın ildə minimum 16 milyard kubmetrə çatdırılması planlaşdırılır. Bunun üçün 30 istehsal quyusu istismara verilməli, yeni platforma və kommunikasiya sistemi qurulmalıdır. "Faza-2" çərçivəsində hasil olunacaq qazın 6 milyard kubmetrinin Türkiyəyə, 10 milyard₂

kubmetrlik hissəsinin isə Avropaya ixrac edilməsi nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə Cənubi Qafqaz boru kəmərinin genişləndirilməsi həyata keçiriləcək, yeni nəqliyyat sistemi qurulacaqdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə gerçəkləşdirilən Trans-Anadolu boru kəməri layihəsi (TANAP) ilk mərhələdə "Şahdəniz", "Ümid", "Abşeron" yataqlarından, habelə Azərbaycanın mövcud perspektiv strukturlarından, sonradan isə Xəzər hövzəsi və digər Şərqi ölkələrində hasil olunan təbii qaz həcmələrinin Türkiyə üzərindən Avropaya nəqlini nəzərdə tutur. Beləliklə, TANAP və onun operatorluğunu həyata keçirən ARDNŞ Avropa enerji təhlükəsizliyində həlledici əhəmiyyət kəsb edən "Cənub qaz dəhlizi"nin başlıca həlqəsinə çevrilir. Avropanın enerji xəritəsində mühüm dəyişiklik edəcək bu dəhlizin əsas komponentlərindən biri də Trans-Adriatik boru kəməri (TAP) layihəsidir. 870 kilometrlik TAP kəməri Türkiyə-Yunanıstan sərhədində TANAP-la birləşəcək, sonra Yunanıstan və Albaniya ərazisindən keçərək, Adriatik dənizi vasitəsilə İtaliyanın cənub sahillərindəkə uzanacaqdır. Cənub-Şərqi Avropanı təbii qazla təmin edəcək TAP Avropanın ən böyük qaz bazarından birinə çıxmaqla Xəzər hövzəsində hasil olunan təbii qazın qitənin digər böyük qaz istehlakçılara – Almaniya, Fransa, Böyük Britaniya, İsveçrə və Avstriyaya ötürülməsi üçün də geniş imkanlar açacaqdır.

Bu mənada "Şahdəniz" yatağının işlənilməsi layihəsinin ikinci mərhələsi üzrə ötən ilin sonlarında yekun investisiya qərarının imzalanması Avropa Birliyi və tranzit ölkələrin şirkətləri ilə beş ildən artıq davam etmiş gərgin danışıqlar nəticəsində əldə olunmuş ciddi uğurdur. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənabları bu sənədi 21-ci əsrin müqaviləsi kimi səciyyələndirmiş, "Şahdəniz-2" layihəsini dünyanın ən iri enerji layihələrindən biri, enerji təhlükəsizliyi və enerjinin şaxələndirilməsi layihəsi kimi dəyərləndirmişdir.

Dövlət Neft Şirkətinin emal kompleksində həyata keçirilən işlər həm ölkənin neft məhsullarına olan tələbatının ödənilməsinə, həm də ətraf mühitə mənfi təsiri minimuma endirməyə yönəldilmişdir. Şirkətin emal zavodlarında 2013-cü ildə açıq rəngli neft məhsullarının çıxımı artırılmış, neftin emal dərinliyi 92% olmuşdur. Biz mövcud emal zavodlarının imkanlarından səmərəli istifadə etməklə paralel şəkildə yeni Neft-Qaz Emalı və Neft-Kimya Kompleksinin inşaa edilməsinə hazırlaşırıq. NQNK layihəsinin reallaşdırılması üzrə işlər qrafikə uyğun davam etdirilir. Kompleks üçün Səngəçal terminalının yaxınlığında 4200 hektara yaxın torpaq sahəsi ayrılmışdır. Həmin ərazidə³

mövcud infrastrukturaların köçürülməsi məqsədilə müvafiq işlər görülür. Eyni zamanda, ərazidə geofiziki, geotexniki və hidroloji işlər həyata keçirilir. Paralel olaraq, Ətraf mühitə və sosial sahəyə təsirin qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ) hesabatlarının hazırlanması istiqamətində tədqiqatlar aparılır. Hazırda ARDNŞ tərəfindən NQNK layihəsinin icrası ilə əlaqədar maraqlı tərəflərin cəlb olunması prosesinə başlanılmışdır. Görülən işlər ARDNŞ tərəfindən istehsal olunan neft-qaz emalı və neft-kimya məhsullarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi və Bakıda ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması baxımından xüsusi önəm daşıyan bu layihənin uğurla başa çatacağına əminlik yaradır.

Məlumdur ki, Türkiyənin "Petkim" neft-kimya holdinqinin idarəçiliyi artıq bir neçə ildir, ARDNŞ tərəfindən həyata keçirilir. "Petkim" bu illərdə ümumi məhsul istehsalı, gəlir, mənfəət və ixrac üzrə rekord göstəricilərə nail olub. 2011-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə illik məhsuldarlığı 10 milyon ton təşkil edəcək "STAR" neft emalı zavodunun təməli qoyulmuşdur. Bu, Türkiyədə özəl sektor xətti ilə həyata keçirilən ən böyük investisiya layihəsidir. Ötən ilin mayında ARDNŞ ilə "STAR" neft emalı zavodunun inşasını həyata keçirəcək İspaniyanın "Tecnicas Reunidas" şirkətinin rəhbərlik etdiyi konsorsium arasında saziş imzalanmışdır. Ekoloji cəhətdən ən qabaqcıl texnologiyalar əsasında qurulacaq "STAR" zavodunun istehsala başlaması ilə Türkiyə idxal məhsulları üzrə milyardlarla dollarlıq valyutaya qənaət edəcək, ARDNŞ isə hazır emal məhsullarının realizə edilməsindən böyük həcmdə əlavə mənfəət götürəcəkdir.

Dövlət Neft Şirkəti Sumqayıtda azot gübrəsi – karbamid istehsalı zavodunun inşasına başlamışdır. Müasir beynəlxalq standartlara uyğun azot gübrəsi istehsal olunacaq zavodun inşası Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı"na əsasən həyata keçirilir. Təməli möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev cənabları tərəfindən qoyulmuş Karbamid Zavodunun tikintisi dövlət investisiyaları hesabına maliyyələşdirilir. Zavodda sutkada 1200 ton ammonyak və 2000 ton karbamid istehsal edilməsi nəzərdə tutulur. Əsas xammal kimi təbii qazdan istifadə olunacaqdır. Ötən il "Samsung Engineering Co. Ltd." şirkəti ilə imzalanmış müqavilə çərçivəsində zavod bütün lazımi sınaqlar həyata keçirilməklə "açar təhvil" əsasında istifadəyə tam hazır şəkildə təhvil verilməlidir. Bu layihənin həyata keçirilməsi ilə ARDNŞ ölkə iqtisadiyyatının əsas sektorlarından olan₄

kənd təsərrüfatının inkişafına ciddi dəstək verəcəkdir. Regionda azot gübrəsinə tələbatın güclü olması nəzərə alınaraq ARDNŞ Gürcüstanda da analoji zavodun inşasına başlayır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi ARDNŞ-nin tərkibinə daxil edildikdən sonra ölkənin qaz təchizatı sisteminin yenilənməsi, əhalinin və sənayenin fasiləsiz təbii qazla təmin edilməsi istiqamətində böyük həcmdə işlər görülməkdədir. Bakı şəhəri, ətraf qəsəbə və kəndlərin qaz təchizatı sisteminin beynəlxalq tələblər səviyyəsində qurulması istiqamətində işlər sürətlənmişdir. ARDNŞ-nin "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi ilə Almaniyanın "E. ON Ruhrgas AG" şirkəti arasında Bakı şəhərində və Abşeron yarımadasında qaz təchizatı sisteminin müasirləşdirilməsi üçün texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması haqqında imzalanan xidmət müqaviləsinə əsasən, qaz itkisinin qarşısının alınması, habelə əhalinin artımı və sənayenin davamlı inkişafı nəticəsində gələcəkdə daha da yüksələcək tələbatı ödəmək məqsədi ilə Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasında mövcud qaz təchizatı şəbəkəsinin genişləndirilməsi, müasirləşdirilməsi və yenidən qurulmasını həyata keçirmək istiqamətində aparılan layihələndirmə işləri uğurla davam etdirilir.

Bu gün ARDNŞ-nin işgüzar imici durmadan yüksəlir, onun beynəlxalq mövqeləri daha da möhkəmlənir. Türkiyə, İsveçrə, Gürcüstan, Ukrayna, Rumıniya və başqa ölkələrdə şirkətin göstərdiyi uğurlu fəaliyyət tutulan yolun müvəffəqiyyətlə davam edəcəyinə böyük inam yaradır. ARDNŞ artıq beynəlxalq maliyyə institutlarında öz öhdəliklərinə vaxtında və layiqincə əməl edən qurum kimi yaxşı tanınır. ARDNŞ-nin korporativ reytingi dünyanın 3 böyük reyting şirkəti tərəfindən stabil qiymətləndirilmişdir. Şirkətimizin ən böyük uğurlarından biri yeni maliyyə alətlərindən yararlanmaq, beynəlxalq kapital bazarından sərmayə cəlb etmək məqsədi ilə avrobondların tədavülə buraxılması olmuşdur. 2012-ci ildə Londonda dövriyyəyə buraxılan bu qiymətli kağızlar sərmayədarlar arasında yüksək maraq doğurmuşdur. 2013-cü ildə ARDNŞ beynəlxalq maliyyə bazarındakı potensial dəyişiklikləri düzgün qiymətləndirərək, daha 1 milyard ABŞ dolları həcmində qiymətli kağız buraxmışdır. Əgər mövcud bazar qiymətləri nəzərə alınsa, ARDNŞ 10 il müddətinə orta hesabla təxminən 10 milyon, ümumilikdə isə 100 milyon ABŞ dollarına qənaət etmişdir. Bütün bunlar əlbəttə ki, böyük uğurdur və Azərbaycan iqtisadiyyatının güclənməsinin, qlobal iqtisadiyyatda rolunun artmasının bariz nəticəsidir.

Şirkətdə kadr hazırlığı istiqamətində də davamlı və məqsədyönlü iş aparılır. Hər il onlarla tələbə Şirkətin xarici təqaüd proqramı çərçivəsində dünyanın nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilir, təhsilini başa vurub geri dönənlər idarə və müəssisələrimizdə müvafiq işlə təmin olunur. Bununla belə, Şirkətin daim inkişafda olması yeni kadrlara tələbatı durmadan artırır. Bu tələbatın ödənməsi, beynəlxalq standartlara uyğun ən müasir tədris planları və tədris texnologiyaları əsasında təhsil prosesini təşkil etməklə sənayenin müasir tələblərinə cavab verən yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin yetişdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ilə Dövlət Neft Şirkətinin strukturunda Bakı Ali Neft Məktəbi yaradılmışdır. Qısa müddətdə dünyanın neft-qaz sahəsində aparıcı elm və təhsil mərkəzləri ilə sıx əlaqələr yaradılmışdır və səmərəli birgə iş aparılır.

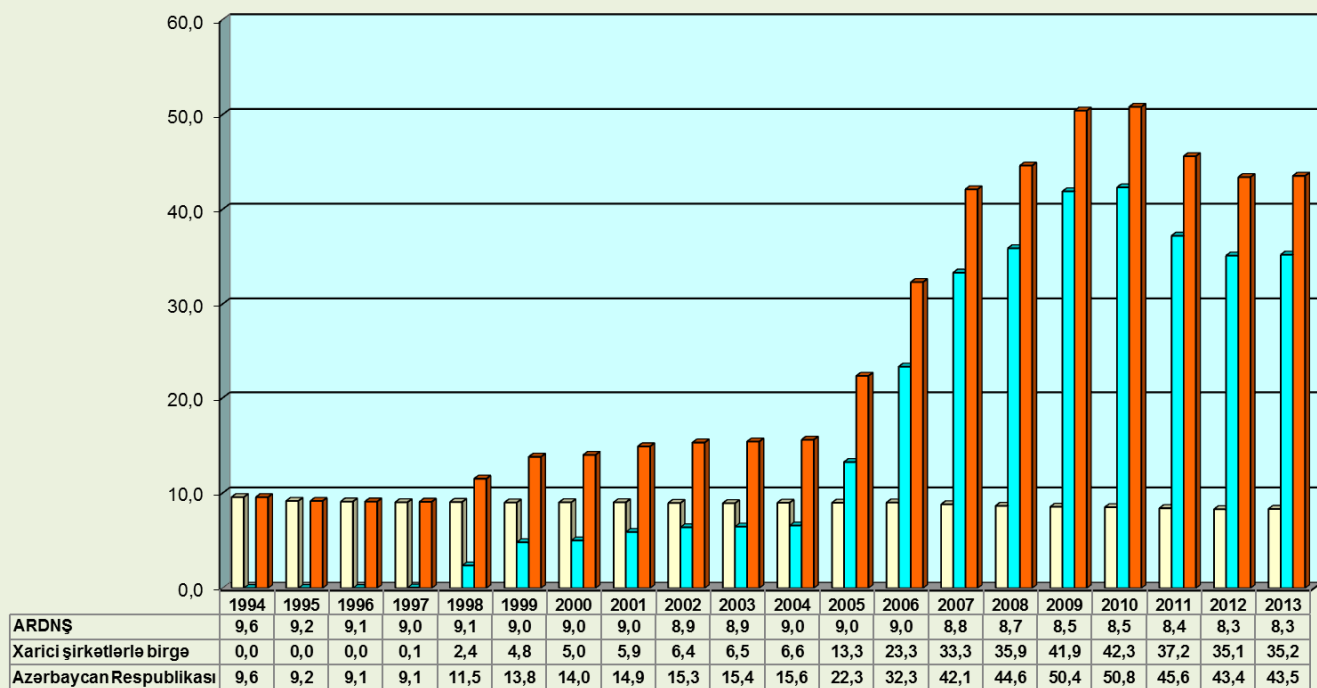
Ölkəmizdə ətraf mühit və ekoloji tarazlığın qorunması ilə bağlı geniş miqyaslı dövlət proqramları, iri maliyyə tutumlu layihələr həyata keçirilir. Dövlət Neft Şirkəti bu prosesin öncüllərindəndir. H.Z. Tağıyev adına NQÇİ-nin neftlə çirklənmədən təmizlənmiş 9,3 hektarlıq ərazisində Ekologiya parkı yaradılmışdır və uğurla fəaliyyət göstərir. Park Abşeron yarımadasında ekoloji vəziyyətin normallaşdırılması üçün yaşıllıq zolaqlarının artırılması, buradakı iqlim şəraitinə uyğunlaşa bilən ekzotik ağac-kol və dekorativ bitkilərin becərilməsi, Abşeronun nəslə kəsilmək təhlükəsi olan nadir bitkilərindən ibarət kolleksiyanın yaradılması məqsədlərinə xidmət edir. Parkın enerji təchizatı alternativ

enerji mənbələri hesabına ödənilir. Burada hər birinin gücü 10 Kvt/saat olan 4 külək generatoru və ümumi layihə gücü 20 Kvt/saat təşkil edən günəş panelləri quraşdırılıb. Ekologiya parkı gənc nəslin ətraf mühitə qayğıkeş münasibət ruhunda tərbiyə olunmasında mühüm rol oynayır, ekoloji problemlərin hər bir vətəndaş qarşısında birinci dərəcəli sosial vəzifə kimi dayandığını əyani şəkildə təcəssüm etdirir.

ARDNŞ daim yüksələn xətt üzrə inkişaf edir, genişlənir, beynəlxalq əhəmiyyətli şirkətə çevrilir. Müasir idarəçilik, təcrübəli və təşəbbüskar kadrlar, dinamik fəaliyyət Dövlət Neft Şirkətini yeni-yeni uğurlara aparır.

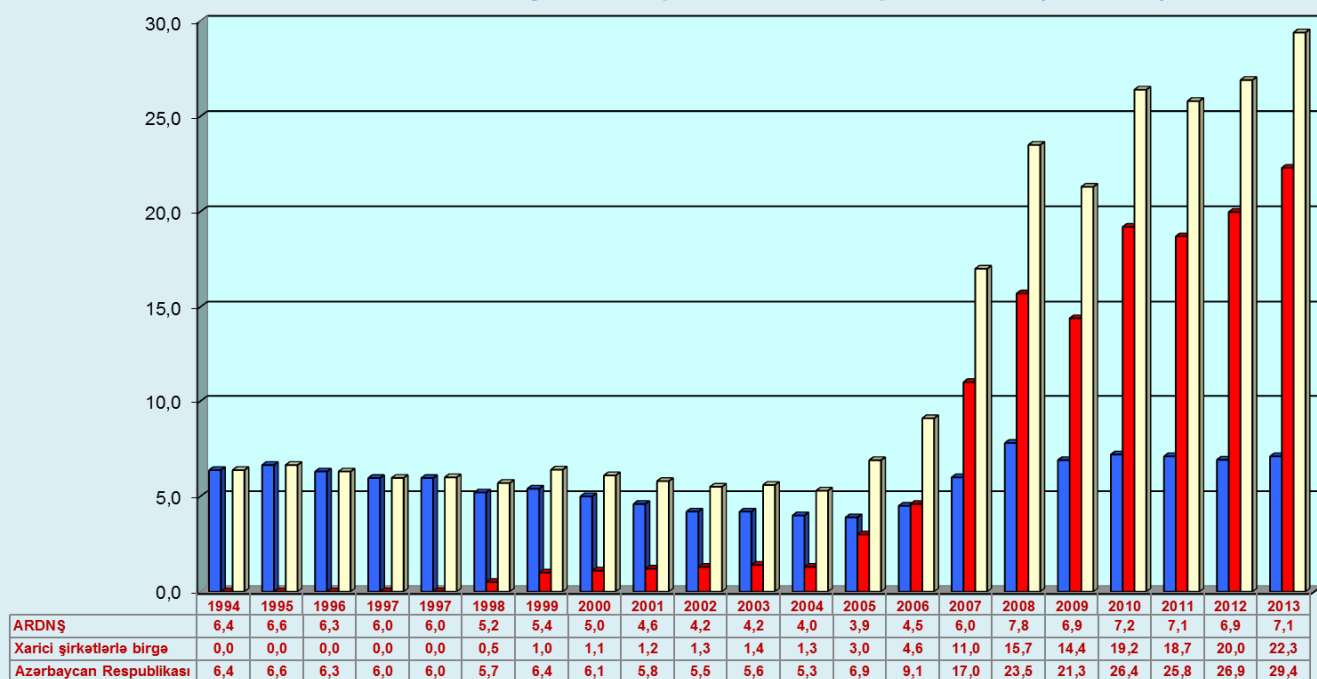
Rövnəq Abdullayev
ARDNŞ-nin prezidenti

Azərbaycan Respublikası üzrə neftin hasilatı (mln.t)

□ ARDNŞ ■ Xarici şirkətlərlə birgə ■ Azərbaycan Respublikası

Azərbaycan Respublikası üzrə qaz hasilatı (mlrd.m3)

■ ARDNŞ ■ Xarici şirkətlərlə birgə □ Azərbaycan Respublikası

II. AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN TƏŞKİLATI STRUKTURU

31 dekabr 2013-ci il tarixinə Dövlət Neft Şirkətinin təşkilatı strukturu aşağıdakı kimidir:

ARDNŞ-nin Şurası	P R E Z İ D E N T	ARDNŞ-nin Baş ofisi
"Azneft" İstehsalat Birliyi		"Azəriqaz" İstehsalat Birliyi
"Azərkimya" İstehsalat Birliyi		"Geofizika və Geologiya" İdarəsi
H.Əliyev ad. Neft Emalı Zavodu		"Azərneftyağ" Neft Emalı Zavodu
H.Əliyev ad. Bakı Dərin Özüllər Zavodu		"Qaz Emalı" Zavodu
"Kompleks Qazma İşləri" Trestı		"Neftqaztikinti" Trestı
"Qaz İxrac" İdarəsi		"Marketinq və İqtisadi Əməliyyatlar" İdarəsi
"Sosial İnkişaf" İdarəsi		"Təhlükəsizlik" İdarəsi
"Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" institutu		"İnf. Texnologiyaları və Rabitə" İdarəsi
"Neft Kəmərləri" İdarəsi		"Ekologiya" İdarəsi
"Sərmayələr" İdarəsi		Karbamid Zavodu
Bakı Ali Neft məktəbi		Neft-qaz emalı və neft-kimya kompleksi
"Nəqliyyat" İdarəsi		Dalğıc və Qəzaxılasetmə İşləri İdarəsi
"Əmək şəraiti normalarının işlənməsi" İdarəsi *		Fontana qarşı dağmədənxılasetmə Hərbiləşdirilmiş Hissəsi *
Təlim, Tədris və Sertifikatlaş. İdarəsi *		"Azərbaycan Neft Təsərrüfatı" jurnalı *
ARDNŞ-nin Gürcüstan nümayəndəliyi		ARDNŞ-nin Qazaxıstan nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin Türkiyə nümayəndəliyi		ARDNŞ-nin Böyük Britaniya nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin Rumıniya nümayəndəliyi		ARDNŞ-nin İran İslam Respublikası nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin Avstriya nümayəndəliyi		ARDNŞ-nin Almaniya nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin İsveçrə nümayəndəliyi		ARDN-nin Ukrayna nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin ABŞ nümayəndəliyi		ARDNŞ-nin Rusiya nümayəndəliyi
ARDNŞ-nin Belçika nümayəndəliyi		

* ARDNŞ-nin birbaşa tabeliyində hüquqi şəxs statusuna malik olmayan qurumlar

III. ARDNŞ VƏ XARİCİ ŞİRKƏTLƏRİN TƏSİSÇİLİYİ İLƏ YARADILMIŞ BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR, ƏMƏLİYYAT ŞİRKƏTLƏRİ VƏ ALYANSLAR HAQQINDA

2013-cü il ərzində ARDNŞ-in və xarici şirkətlərin təsisçiliyi ilə aşağıdakı birgə layihələr üzrə işlər həyata keçirilmişdir:

Birgə müəssisələr:

I. Neft və qaz hasilatı üzrə:

1. AzGerneft MMC
2. Aztəchizat Ticarət MMC

II. Sığorta işləri üzrə:

1. Atəşgah Sığorta Şirkəti QSC

III. Qazma işləri üzrə:

1. Kaspian Drilling Kompani MM
2. SOCAR-AQŞ MMC
3. SOCAR-Ümid MMC
4. SOCAR-Construction MMC

IV. Mühəndis-texnoloji tədqiqatlar üzrə:

1. Azəri-Fuqro MMC
2. SOCAR Fuqro MMC
3. AzLAB MMC

V. Barit, barit və qazma məhlulları sektoru üzrə:

1. Azəri M-İ Drilling Fluids BM

VI. Tikinti sahəsində işlər üzrə:

1. AzFen BM
2. Bosself MMC
3. Bakı Gəmiqayırma Zavodu MMC
4. Kaspian Şipyard Kompani MMC
5. SOCAR - Cape MMC
6. Sarmatia BBMM

VII. Sıxılmış qazın marketinqi:

1. SOCAR-CNG MMC

VIII. Ekoloji işlər üzrə:

1. EKOL Mühəndislik Xidmətləri QSC
2. SOCAR-Bağlan MMC

IX. Media:

1. İnterfaks Azərbaycan MMC

X. Geofiziki işlər üzrə:

1. Kaspian Geofizikal Kompani MM

XI. Neft-qaz avadanlıqlarına xidmət üzrə:

1. Oyl and Qaz ProServ MMC
2. SOCAR-KPŞ MMC

XII. Nəqliyyat işləri üzrə:

1. Kross Caspian Oyl and Qaz Locistiks MMC

XIII. Neft, qaz emalı və marketinqi işləri üzrə:

1. SOCAR Enerji Georgia MMC
2. SOCAR Turkey Enerji A.Ş.
3. SOCAR Petroleum QSC
4. SOCAR Gas Export-Import MMC

XIV. Boruların örtüklənməsi üzrə:

1. Caspian Pipe Coatings MMC

XV. Azot mineral gübrələrin istehsalı sektoru üzrə:

1. SOCAR Georgia Investments Ltd.

XVI. Mühəndis-layihə işləri üzrə:

1. Azərbaycan Rigs MMC
2. SOCAR Gas Import-Export Ltd.
3. Agri LNG Project Kompani S.R.İ.

Alyanslar:

I. Tikinti-quraşdırma işləri sektoru:

1. SOCAR- McDermott
2. SOCAR- Heavy Crane
3. SOCAR- Maersk

II. Dalğıc işləri sektoru:

1. SOCAR – SAİPEM

III. Gəmi menecmenti sektoru:

1. SOCAR XDND-Bue Caspian

IV. Dəniz nəqliyyatı sektoru

1. SOCAR Caspian Marin Servisez

V. Kommunikasiya sektoru

1. SOCAR-Optilan

Əməliyyat Şirkətləri:

1. Azərbaycan Beynəlxalq Əməliyyat Şirkəti
2. BP (Şahdəniz) ƏŞ
3. Salyanoyl ƏŞ
4. Qarasu ƏŞ
5. Qobustan ƏŞ
6. Binəqədioyl ƏŞ
7. Suraxanı ƏŞ
8. Petro-HongKong-Pirsaat Oil Limited ƏŞ
9. Balaxanı ƏŞ
10. Kura Valley ƏŞ
11. Abşeron ƏŞ
12. Şirvan ƏŞ
13. Neftçala ƏŞ

14. Bahar ƏŞ
15. BP Şəfəq Asiman B.V
16. Total E&P Abşeron B.V.

Boru nəqliyyatı üzrə Əməliyyat Şirkətləri:

1. BTC Co.
2. Cənubi Qafqaz Boru Xətti

IV. GEOFİZİKİ VƏ GEOLOJİ İŞLƏR

2013-cü ildə ARDNŞ-nin Geofizika və geologiya idarəsinin tərkibində "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi, "Mədəngeofizika" İdarəsi, "Nəqliyyat və Xüsusi Texnika" İdarəsi və "Kompleks mühəndisi axtarış" ekspedisiyası (KMAE) fəaliyyət göstərmişdir.

ARDNŞ-nin "Geofizika və geologiya idarəsinin strukturunun təkmilləşdirilməsi haqqında" 27.12.2013-cü il tarixli, ARDNŞ/13-1000/01/SM-05-000033 nömrəli əmrinə əsasən 01.01.2014-cü il tarixindən etibarən Geofizika və geologiya idarəsinin (GGİ) tərkibində fəaliyyət göstərən "Kəşfiyyatgeofizika", "Mədəngeofizika", "Nəqliyyat və Xüsusi Texnika" idarələri ləğv edilmiş, "Kəşfiyyatgeofizika", "Mədəngeofizika" və "Kompleks mühəndisi axtarış" istehsalat bölümləri və "Nəqliyyat və Xüsusi Texnika" bölümü yaradılmışdır ki, bununla əlaqədar olaraq GGİ tərəfindən həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan iş proqramında müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

1. Geofiziki və mühəndisi-geoloji işlər

Geofiziki və mühəndisi-geoloji işlər 2013-cü il ərzində ARDNŞ-nin Geofizika və geologiya idarəsi tərəfindən dəniz və quru sahələrində yerinə yetirilmişdir.

Kəşfiyyat geofiziki işlər. İl ərzində GGİ-nin "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi tərəfindən – 94,5 km² 3D seysmik, 1221,5 xətti km 2D seysmik, 400 xətti km qravimetrik, 392 xətti km maqnitometrik və 1 quyuda 980m şaquli seysmik profiləmə (ŞSP) işləri aparılmışdır.

Bu işlərlə yanaşı, ümumilikdə 6237 xətti km həcmində 2D seysmik, 112 km² həcmində 3D seysmik, 5580 m həcmində ŞSP, 792 xətti km həcmində qravimaqnitometrik məlumatlar emal və 897xətti km həcmində 2D seysmik, 2188 km² həcmində 3D seysmik, 5580 m ŞSP məlumatlar interpretasiya olunmuş, 361467 trass rəqəmləşdirilmişdir və 4 sahə üzrə əsas geoloji nəticələr alınaraq hesabatlar hazırlanmışdır.

3D seysmik çöl işləri: "Azneft" İB-nin sifarişi ilə "Kəşfiyyatgeofizika" idarəsi tərəfindən dənizdə - Abşeron NQR-nin Qoşadaş sahəsində 55 km² və quruda – Gəncə NQR-nin Naftalan sahəsində 12 km² və Naxçıvan MR-in Tumbul-Nehrəm sahəsində 27,5 km² həcmində aparılmışdır.

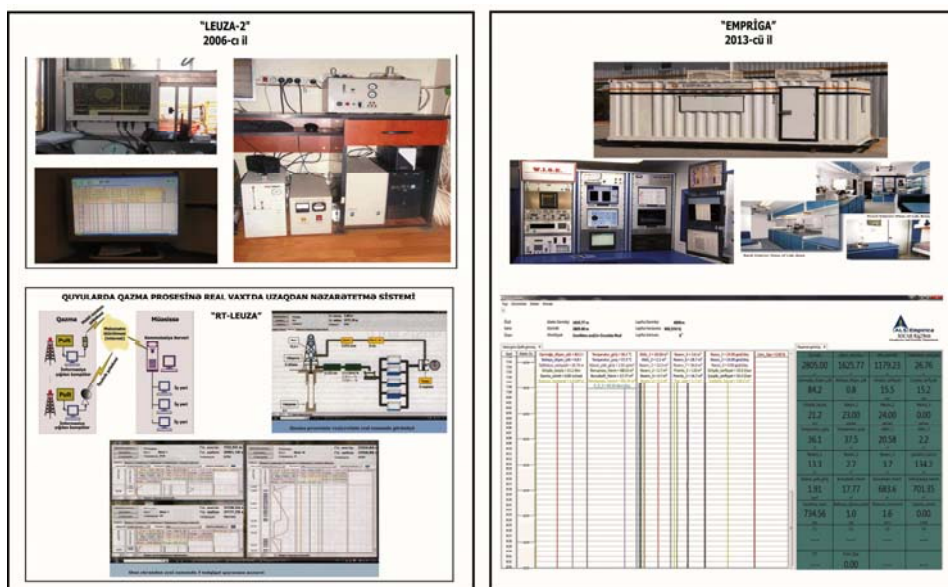

2D seysmik çöl işləri: "Kəşfiyyatgeofizika" idarəsi tərəfindən ümumi dərinlik nöqtəsi üsulu (ÜDNÜ) ilə quruda – "Azneft" İB-nin sifarişi ilə Xəzəryanı-Quba NQR-nin ərazisində 432 xətti km, Naxçıvan MR-in Tumbul-Nehrəm sahəsində 12 xətti km və "ConocoPhillips" şirkəti ilə bağlanmış müqavilə əsasında Böyük Qafqazın cənub-qərb ətkələrində 777,5 xətti km həcmində aparılmışdır.

Xəzəryanı-Quba NQR-nin ərazisində 400 xətti km həcmində **qravimetrik** işlər və 392 xətti km həcmində **maqnitometrik** işlər görülmüşdür.

Şaquli seysmik profiləmə işləri "Kompleks qazma işləri" trestinin sifarişi ilə Naxçıvan MR-in Tumbul sahəsində qazılmış Tumbul-1 nömrəli kəşfiyyat quyusunda 980 m həcmində aparılmışdır.

Emal və interpretasiya işləri: Dənizdə - Bulla-dəniz sahəsi üzrə 2D seysmik məlumatların 300 xətti km emalı və 552 xətti km interpretasiyası (sifarişçi "Azneft" İB), Ümid sahəsi üzrə 416 km² həcmində 3D seysmik məlumatların interpretasiyası (sifarişçi "Socar-Ümid" MMC), Şəfəq-Asiman sahəsi üzrə 1660 km² həcmində 3D seysmik məlumatların interpretasiyası–zaman miqrasiyası (sifarişçi "BP" şirkəti), Şimali Abşeron-dəniz, Şimali-Qərbi Abşeron keçid və Xəzəryanı-Quba sahil zonası üzrə 5840 xətti km həcmində 2D seysmik məlumatların emalı (sifarişçi "Statoil" şirkəti) və Hamamdağ-dəniz-Qaradağ-dəniz keçid zonası üzrə 2D seysmik məlumatların 97 xətti km emalı və 345 xətti km interpretasiyası (sifarişçi "RWE" şirkəti), **Quruda** isə - Naftalan-Şimali Naftalan sahəsi üzrə 112 km² 3D seysmik məlumatların emalı və interpretasiyası, Xəzəryanı-Quba NQR üzrə 400 xətti km qravimetrik, 392 xətti km maqnitometrik məlumatların emalı (sifarişçi "Azneft" İB) yerinə yetirilmişdir.

Hesabat ili ərzində cəmi 5580 m həcmində, o cümlədən Tumbul- 1 nömrəli quyu üzrə 980 m və Ələt-dəniz - 23 nömrəli quyu üzrə isə 4600 m ŞSP məlumatları emal və interpretasiya (sifarişçi "Kompleks qazma işləri" Trest) olunmuşdur.

Hesabat ilində 4 sahə üzrə - Ümid, Bulla dəniz sahəsinin cənub-şərq peroklinalı, Eldaroyuğu-Böyük Palantökən və Naftalan-Şimali Naftalan ərazisi üzrə əldə edilmiş kəşfiyyat geofizikası materiallarının emal və interpretasiya işləri başa çatdırılmış və əsas geoloji nəticələr alınmış və hesabat tərtib olunmuşdur.

Ümid sahəsində aparılan 3D seysmik kəşfiyyat məlumatlarının emal və interpretasiyası nəticəsində tədqiqat sahəsinin geoloji quruluşu dəqiqləşdirilmiş, mövcud olan tektonik qırılmalar, onların amplitudu və istiqamətləri, eyni zamanda seysmik dalğa sahəsinin parametrlərinin müqayisəli təhlili əsasında müxtəlif horizontlar üzrə kollektor layların karbohidrogenlə doymululuq həddləri müəyyənləşdirilmişdir;

Bulla dəniz sahəsinin cənub-şərq peroklinalında aparılan 2D seysmik kəşfiyyat məlumatlarının emal və interpretasiyası nəticəsində tədqiqat sahəsinin geoloji quruluşu dəqiqləşdirilmiş, mövcud olan tektonik qırılmalar, onların amplitudu və istiqamətləri müəyyənləşdirilmişdir;

Eldaroyuğu-Böyük Palantökən sahəsində əldə edilmiş geofiziki məlumatların emal və interpretasiyası nəticəsində sahənin geoloji quruluşu dəqiqləşdirilmiş, yeni tektonik elementlər aşkar edilmiş, neftli-qazlı sahələr ayrılmışdır;

Naftalan-Şimali Naftalan sahəsində əldə edilmiş geofiziki məlumatların emal və interpretasiyası əsasında ərazinin geoloji quruluşu dəqiqləşdirilmiş, Maykop və Təbaşir çöküntülərinin tavanları arasında dörd seysmik horizont üzrə struktur xəritə tərtib edilmişdir. Seysmik və quyu məlumatlarının kompleks təhlili nəticəsində geoloji kəsilişi təşkil edən çöküntülərin petrofiziki parametrlərinin sahə üzrə dəyişmə qanunauyğunluğu öyrənilmiş, neftli layların yayılma arealı proqnozlaşdırılmışdır.

Korporativ bazanın yaradılması qrupu tərəfindən 67 hesabat, 322 xəritə, 666 operator vərəqi, 1168 zaman kəsilişi rəqəmləşdirilmişdir.

Mədən geofizika işləri. Hesabat ili ərzində GGI-nin "Mədəngeofizika" idarəsi tərəfindən, "Azneft" İB-nin, Kompleks Qazma İşləri trestinin, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən əməliyyat şirkətlərinin, birgə müəssisələrin və kənar təşkilatların sifarişlərinə əsasən Azərbaycanın quru ərazilərində və Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda qazmada və istismarda olan neft-qaz və həmçinin qeyri neft-qaz quyularında aparılmışdır.

Sifarişlərin ümumi miqdarı 4247 (1161 quyuda) təşkil edir ki, bunlardan 1536-sı (192 quyu) açıq lülədə, 2711-i (1145 quyu) isə kəmərlə buraxılmış quyularda yerinə yetirilmişdir. Karotaj işləri üzrə yerinə yetirilmiş sifarişlərin ümumi miqdarı 3080 (711 quyuda), ölçülmüş diaqramların sayı 9053 olmuşdur.

Perforasiya işləri üzrə 793 quyuda 1167 sifariş yerinə yetirilmiş, 110836 dəlik açılmışdır.

Azərbaycanda 57 sahədə: dənizdə 19 və quruda 38 sahədə qazmada və istismarda olan quyularda geofiziki tədqiqat (QGT) və perforasiya (partlayış-atma) işləri yerinə yetirilmişdir.

İl ərzində QGT işlərinə əsasən 6511 lay dəyərləndirilmişdir. Bunlardan 2611 lay sənaye əhəmiyyətli neftli-qazlı, 8 lay qeyri-müəyyən, 3892 lay isə sulu kimi dəyərləndirilmişdir. Dəyərləndirilmiş 6511 laydan 237 layda perforasiya işləri aparılmış, neftli-qazlı kimi qiymətləndirilmiş 210 laydan 201-dən neft, 9-dan su, sulu kimi qiymətləndirilmiş 27 laydan 25-dən su, 2-dən isə neft alınmışdır.

Hesabat ili ərzində kompleks geofiziki tədqiqat işləri qazmadan qurtarmış 157 quyuda; yataqların işlənməsinə geofiziki üsullarla nəzarət 447 quyuda (756 sifariş); qaz karotajı və qazmaya geoloji-geokimyəvi-texnoloji nəzarət 20 quyuda aparılmışdır.

2013-cü ildə korporativ məlumatlar bazasının yaradılması məqsədilə idarənin emal və interpretasiya ekspedisiyası tərəfindən 613 quyu üzrə geofiziki materialların 9 053460 m həcmində rəqəmləşdirmə, skan köçürmə, PDF formatına çevirmə, 523 quyu üzrə isə

inklinometriya materiallarının skan köçürmə, PDF formatına çevirmə və cəmlənməsi işləri yerinə yetirilmişdir.

Mühəndis-geoloji işlər. İl ərzində GGİ-nin "Kompleks mühəndisi axtarış ekspedisiyası" tərəfindən - cəmi 34399 m qazma, o cümlədən 1041 m müqavilə əsasında, 3900 m isə illik iş proqramına uyğun olaraq struktur xəritələmə və mühəndisi-geoloji; Bakı Olimpiya Stadionunun yerində 300 m maşınla mühəndisi-geoloji qazma və seysmik-kəşfiyyat işlərinin aparılması üçün partlayış quyusu məqsədilə 29158 m qazma, 1859 km fasiləsiz seysmoakustik profillemə (FSAP), 2729,9 km sonar planalma, 2700,8 km hidroqrafiya (batimetriya) və 1,95 km² (66 km) həcmində multibimlə tədqiqat (dəniz dibinin 3D formatda ölçüsü) işləri aparılmışdır.

Mühəndisi-geoloji qazma işləri - 2013-cü ildə (cəmi 34399 m, o cümlədən 3900 m plan üzrə və 30499 m isə müqavilələr əsasında) dənizdə (4941 m) "Zöhrab Vəliyev" gəmisi vasitəsilə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunun Zorat-dəniz, Qərbi Abşeron, Qoşadaş, Bulla-dəniz və Ağburun sahələrində 4551 m (sifarişçi "Azneft" İB) və Xəzər dənizinin Rusiya sektorunun Titonskaya sahəsində 220m (sifarişçi Latviya Respublikasının "Morinjgeologiya" SC), Ümid yatağında 170 m (sifarişçi "SOCAR-ÜMİD" MMC); quruda (29458 m) - Naxçıvan MR-in Tumbul-Nehrəm sahəsində seysmik-kəşfiyyat işlərinin aparılması üçün partlayış quyularının qazılması məqsədilə 29158 m (sifarişçi "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi) və "Böyük Şor" sahəsində Bakı Olimpiya Stadionu tikiləcəyi ərazidə 300 m (sifarişçi "Sosial İnkişaf" idarəsi) yerinə yetirilmişdir.

FSAP işləri - Zorat-dəniz, Qoşadaş və Ağburun sahələrində 1347 km (sifarişçi "Azneft" İB), Qoşadaş sahəsində 498 km (sifarişçi "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi) və Ümid yatağında 14 km (sifarişçi "SOCAR-ÜMİD" MMC) cəmi 1859 km (o cümlədən 1291 km plan üzrə və 568 km müqavilələr əsasında) FSAP işləri aparılmışdır.

Sonar planaalma işləri - Zorat-dəniz, Qoşadaş, Səngəçal – Duvannı - Xərə-Zirə, Bulla-dəniz, Günəşli, Darwin bankası, Səngəçal-Duvannı, Ümid- Bulla dənizarası, Neft Daşları-Günəşli arası və Ağburun sahələrində 1973,2 km (sifarişçi "Azneft" İB), Bulla-dəniz yatağında 36,2 km (sifarişçi "Kompleks qazma işləri" trest), Qoşadaş sahəsində 671,5 km (sifarişçi "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi), Qərbi Abşeron və Neft Daşları sahələrində 25 km (sifarişçi "Neftqaztikinti" trest), Cənub hövzəsi ATA (AzFen, TekFen və AMEC) şirkətinin ərazisində 4km (sifarişçi "Azəri Fugro" MMC) və Ümid yatağında 20 km (sifarişçi "SOCAR-ÜMİD" MMC) cəmi 2729,9 km (o cümlədən 945 km plan üzrə və 1784,9 km müqavilələr əsasında) sonar planaalma işləri yerinə yetirilmişdir.

Batimetriya işləri - Zorat-dəniz sahəsində, Qoşadaş, Səngəçal-Duvannı – Xərə-Zirə, Bulla-dənizi, Günəşli, Darwin bankası, Səngəçal-Duvannı və Ağburun sahələrində 1870,3 xətti km (sifarişçi "Azneft" İB), Qoşadaş sahəsində 671,5 km (sifarişçi "Kəşfiyyatgeofizika" İdarəsi), Qərbi Abşeron sahəsində 22 km, o cümlədən 18 km sahəvi və 4 km ulduzvari və Darwin bankası sahəsində 76 km (sifarişçi "Neftqaztikinti" trest), Cənub hövzəsi ATA (AzFen, TekFen və AMEC) şirkətinin ərazisində 6 km (sifarişçi "Azəri Fugro" MMC) və Ümid yatağında 55 km (sifarişçi "SOCAR-ÜMİD" MMC) cəmi 2700,8 km (1011 km plan üzrə, 1689,8 km müqavilələr əsasında) batimetriya işləri aparılmışdır.

Multibimlə (dəniz dibinin 3D formatda ölçüsü) tədqiqat işləri - Qoşadaş sahəsində 0.25 km² (10 km) və Səngəçal-Duvannı sahəsində 0,56 km² (15 km) (sifarişçi "Azneft" İB),

Qərbi Abşeron yatağında 0,25 km² (10 km), Darwin bankası sahələrində 0,25 km² (15 km) və Neft Daşları yatağında 0,64 km² (16 km), (sifarişçi "Neftqaztikinti" trest), cəmi 1,95 km² (66km) həcmində aparılmışdır.

Sonar planaalma, batimetriya, fasiləsiz seysmoakustik profillemə və multibim işləri "Məmməd Süleymanov" və "Orion-3" gəmiləri vasitəsilə yerinə yetirilmişdir.

2. Struktur-axtarış qazma işləri. «Azneft» İB-nin sifarişi ilə, quruda Şimali Şıxıqaya sahəsində 2012-ci ildə qazma ilə qurtarmış 5 nömrəli struktur-axtarış quyusunda 2013-cü ildə sınaq-mənimsəmə işləri aparılmışdır.

Şimali Şıxıqaya 5 №-li struktur-axtarış quyusunun layihə dərinliyi 1000 m, layihə horizontu MQ-nin X horizontudur (Şıxtəpə bölgüsü üzrə). 5 №li struktur-axtarış quyusunun qazılmasına 17.01.2012-ci il tarixindən başlanılmışdır. İl ərzində 1000 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. Quyu 2013-cü ilə mənimsəmə ilə keçmiş, götürülmüş süxur nümunələrinə və aparılmış kompleks mədən-geofiziki tədqiqatların nəticələrinə görə neftlilik-qazlılıq baxımından müsbət səciyyələndirilən intervallarda sınaq-mənimsəmə işləri aparılmışdır. Beləliklə, I obyektə (MQ-nin IX horizontu) 857-853m; 829-822m intervallarından 40 m³/gün, II obyektə (MQ-nin IV horizontu) 348-341m; 340-337m intervallarından 6 m³/gün lay suyu alınmışdır. III obyektə (MQ-nin III horizontu) 261-259 m intervalından heç bir axın müşahidə edilməmişdir. Müsbət nəticə alınmadığından quyu I^a kateqoriyası ilə geoloji səbəbdən ləğvə təqdim edilmişdir

3. Axtarış-kəşfiyyat qazma işləri. 2013-cü ildə axtarış-kəşfiyyat qazma işləri Azərbaycan Respublikasının quru və dəniz sahələrində (neft və qaz yataqlarında və perspektivli strukturlarda) ARDNŞ-nin öz daxili imkanları hesabına və xarici şirkətlərlə birlikdə aparılmışdır.

Ümumilikdə struktur-axtarış və axtarış-kəşfiyyat qazma işləri altı sahədə-quruda Şimali Şıxıqaya (№ 5), Tumbul (№ 1, № 2) sahələrində, dənizdə Bulla-dəniz (№ 90), Ələt-dəniz (№ 23), Şah-dəniz (operator bp, № SDX-7) yataqlarında və Qoşadaş sahəsində (№ 2) 8234 m həcmində, o cümlədən ARDNŞ-nin öz gücü ilə 6991 m, xarici şirkətlərlə birlikdə 1243 m aparılmışdır.

İl ərzində 3 quyu qazma ilə başlamış - Tumbul (№ 1, № 2), Qoşadaş (№2), 4 quyu qazmadan qurtarmış - Ələt-dəniz (№ 23), Bulla-dəniz (№ 90), Tumbul (№ 1), Şah-dəniz (operator bp, № SDX-7) və 5 quyu - Ələt-dəniz (№ 23), Bulla-dəniz (№ 90), Şimali Şıxıqaya (№ 5), Tumbul (№ 1), Şah-dəniz (operator bp, № SDX-7) tikinti ilə qurtarmışdır.

Ələt-dəniz yatağı 23 №-li axtarış quyusu (özül № 63). Quyunun layihə dərinliyi 4900 m, layihə horizontu MQ-nin Qirməkialtı lay dəstəsi (QA), azimutu 270°, inhirafı 250 m, dənizin dərinliyi 6 m, rotorun hündürlüyü 15,45 m-dir. Qazma işlərinə 17.03.2011-ci il tarixində başlanılmışdır. Quyuda aparılmış QGT işlərinin nəticəsinə əsasən 4795m dərinlikdə layihə horizontu tam açıldığından qazma işləri dayandırılmışdır. Quyu 2013-cü ilə mənimsəmə ilə keçmişdir. QGT işlərinin nəticəsinə əsasən neftli-qazlı qiymətləndirilmiş bəzi intervallarda 2013-cü ildə sınaq-mənimsəmə işləri aparılmışdır. MQ-nin QA horizontu 4632-4637m intervalında perforasiya olunmuş və mənimsəmə nəticəsində laydan axın alınmamışdır. Sınaq-mənimsəmə işlərini davam etdirmək məqsədilə MQ-nin VII horizontunun 3847-3837m intervalı perforasiya olunmuş və mənimsəmə işləri nəticəsində gündəlik 70 min m³ qaz, 9 m³ kondensat alınmışdır.

Quyu 17.05.2013-cü il tarixdən "Azneft" İB, N.Nərimanov adına NQÇİ-nin balansına verilmişdir.

Bulla-dəniz yatağı 90 №-li kəşfiyyat quyusu (özül № 29). Quyunun layihə dərinliyi 5800 m, layihə horizontu MQ-nin VIII horizontu, azimutu 320°, inhirafı 800 m, dənizin dərinliyi 26,5 m, rotorun hündürlüyü 19,5 m-dir. Qazma işlərinə 06.11.2012-ci il tarixində başlanılmışdır. Quyu 2013-cü ilə 1998 m (Suraxanı LD) dərinliklə qazma ilə keçmişdir. İl ərzində 3870 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. 17.08.2013-cü il tarixinə quyunun faktiki dərinliyi 5868 m olmuşdur (5784m-də faktiki ümumi orta azimut-322⁰, inhirafı-777,14m). 17.08.2013-cü il tarixində 5868 m dərinlikdə qazma zamanı quyu açıq fontana keçmiş və yanğın baş vermişdir. 18.08.2013-cü il tarixdən 25.10.2013-cü il tarixinə qədər (68 gün ərzində) quyuda yanğına qarşı tədbirlər aparılmış və 25.10.2013-cü il tarixdə quyu bərpa edilərək istismara buraxılmışdır. Quyuda ilkin orta gündəlik hasilat 4300 min m³ qaz, 600 ton kondensat olmuşdur. 90 №-li kəşfiyyat quyusunda MQ-nin VIII horizontundan yüksək nəticənin alınması həmin blokda VIII horizonta yeni quyuların qazılmasına təkan verdi.

Quyu 25.10.2013-cü il tarixdən "Azneft" İB, N.Nərimanov adına NQÇİ-nin balansına verilmişdir.

Qoşadaş 1 №-li axtarış quyusu ("Xəzər-6" üzən qazma qurğusu). Quyunun layihə dərinliyi 3500 m, layihə horizontu Mezozoy (Alt təbaşir+Yura), dənizin dərinliyi 25 m, rotorun hündürlüyü 25 m-dir. Qazma işlərinə 11.07.2012-ci il tarixində başlanılmışdır. İl ərzində 1584 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. 1584m dərinlikdə quyuda mürəkkəbləşmələr (qaz təzahürləri, udulmalar) baş verdiyindən sementləmə işləri aparılmışdır. Alət qaldırılarkən onun tutulduğu aşkar olunmuşdur. Tutulmuş qazma alətini azad etmək və mürəkkəbləşməni ləğv etmək məqsədi ilə müxtəlif texniki-texnoloji tədbirlər həyata keçirilsə də quyuda baş vermiş qəzanı mövcud olan çətin geoloji-texnoloji şəraitlə əlaqədar aradan qaldırmaq mümkün olmamışdır. Quyu 2013-cü ilə qazma ilə keçmişdir. Baş vermiş qəzanın ləğv edilməsi işlərinin mümkünsüzlüyünü nəzərə alaraq, həmçinin yarana biləcək əlavə məsrəflərin qarşısının alınması məqsədi ilə, "Qoşadaş" strukturunda "Xəzər-6" ÜQQ ilə 1584 m dərinliyə qazılmış 1 nömrəli axtarış quyusunda baş vermiş qəzanın ləğv edilməsi tədbirlərinin dayandırılması və quyunun III^a kateqoriyası ilə texniki səbəbdən ləğv edilməsi qərara alınmışdır.

Quyu 2014-cü ilə ləğvinin gözlənilməsi ilə keçir.

Qoşadaş 2 №-li axtarış quyusu ("Xəzər-6" üzən qazma qurğusu). Quyunun layihə dərinliyi 3500 m, layihə horizontu Mezozoy (Alt təbaşir+Yura), dənizin dərinliyi 25 m, rotorun hündürlüyü 25 m-dir. Qazma işlərinə 02.06.2013-cü il tarixində başlanılmışdır. İl ərzində 1314 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. Qazma zamanı 1221-1227m (3,6 m) və 1300-1305m (2,5 m) süxur nümunələri götürülmüşdür. Qazma qurğusunun quyunun layihə dərinliyinə qədər çatdırılması gücünə malik olmaması, qazma nasoslarının aşağı məhsuldarlığa malik olması, üzən qurğuda sahə məhdudluğu və əlavə avadanlıqların yerləşdirilməsinin mümkünsüzlüyü, məhlul təsərrüfatı sisteminin vəziyyətinin aşağı səviyyədə olması, ayaqların hidravliki sisteminin zəif olması, dizel generatorların nasaz olması, preventorlar sisteminin texniki tələblərə cavab verməməsi və s. çatışmazlıqların olması və bundan sonra qazılacaq intervalda yüksək təzyiqli qazla doymuş layların olacağını nəzərə

alaraq quyunun layihə dərinliyinə çatdırılması çox riskli hesab olunmuşdur. Beləliklə, "Xəzər-6" ÜQQ-nun quyunun layihə dərinliyinə qədər çatdırılması gücünə malik olmamasını nəzərə alaraq "Qoşadaş" strukturunda 1314 m dərinliyə qədər qazılmış 2 nömrəli axtarış quyusunda qazma işlərinin dayandırılması və III^a kateqoriyası ilə texniki səbəbdən ləğv edilməsi qərara alınmışdır.

Quyuyu 2014-cü ilə ləğvinin gözlənilməsi ilə keçir.

Tumbul 1 №-li kəşfiyyat quyusu. Respublikanın qazla təminatının yaxşılaşdırılması və qaz hasilatının artırılması istiqamətində qəbul edilmiş Tədbirlər Proqramının yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar olaraq Naxçıvan MR-nin Tumbul sahəsində qaz anbarlarının yaradılması məqsədilə axtarış-kəşfiyyat və qazma işlərinə başlanmışdır. Quyunun layihə dərinliyi 1000 m, layihə horizontu orta Miosenin Konq-Karaqan horizontudur. Qazma işlərinə 11.01.2013-cü il tarixində başlanılmışdır. İl ərzində 1150 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. 1000 m layihə dərinliyinə kimi qazılmış quyunun kəsilişində 631-688 m intervalında duz layları aşkarlanmışdır. Sahədə aparılmış 2D, 3D seysmik işlərin və qazılmış quyuda aparılmış mədən-geofiziki tədqiqat, seysmik karotaj (SK) və şaquli seysmik profillemə (ŞSP) işlərinin birgə interpretasiyasına əsasən Tumbul 1 №-li quyunun kəsilişində 631-688 m intervalında aşkarlanmış duz qatının yaratdığı seysmik dalğa sahəsinin amplitud-tezlik xüsusiyyətilə səciyyələnən oxşar dalğa sahəsi 1030-1150 m intervalında təkrarlandığından, həmin intervalda perspektivli duz laylarının olma ehtimalını nəzərə alaraq, quyunun layihə dərinliyi artırılaraq, 1150 m qəbul edilmişdir.

1150 m dərinliyə kimi qazılmış quyudan götürülmüş kern və şlam nümunələrinin analizlərinin nəticəsinə görə, 1000-1150 m intervalında duz layına rast gəlinmədiyi, bu intervalda Oligosen+alt Miosen yaşlı süxurların olduğu və bu yaşda duz layına rast gəlinmə ehtimalının olmadığı üçün 1150 m dərinlikdə qazma işləri dayandırılmışdır.

Süxurların stratigrafik kəsilişini, litoloji və kollektor xüsusiyyətlərini öyrənmək məqsədi ilə 47 m-dən başlayaraq 1150 m-ə qədər 41 intervaldan sütuncuqlu alətlərlə süxur nümunələri götürülmüş, "Azlab" MMC və "Geolab" Beynəlxalq Elmi İstehsalat Şirkətinin laboratoriyalarında analiz edilmişdir. Götürülmüş kern və şlam analizlərinin nəticəsinə əsasən 631-688 m intervalında duz layının olduğu müəyyənləşdirilmişdir.

ARDNS-nın birinci vitse-prezidenti X.Yusifzadənin 16.12.2013-ci il tarixində təsdiq etdiyi protokola əsasən Tumbul sahəsində kəşfiyyat dövrü başa çatan müddətə kimi 1 nömrəli quyunun konservasiyaya qoyulması qərara alınmışdır.

Tumbul 2 №-li kəşfiyyat quyusu. Quyunun layihə dərinliyi 1000 m, layihə horizontu orta Miosenin Konq-Karaqan horizontudur. Qazma işlərinə 01.11.2013-cü il tarixində başlanılmışdır. İl ərzində 657 m həcmində qazma işləri görülmüşdür. Quyuyu 2014-cü ilə 657 m dərinliklə qazma ilə keçmişdir.

Şah-dəniz yatağı SDX-7 (WF1) №-li axtarış (qiymətləndirici) quyusu («İstiqlal» YDQQ). Quyunun layihə dərinliyi 6167 m, layihə horizontu MQ-nin Fasilə LD, azimutu 76°, inhirafı 2105 m, dənizin dərinliyi 163 m, rotorun hündürlüyü 22,6 m-dir. Qazma işlərinə 21.03.2011-ci il tarixdə başlanılmışdır. Quyuyu 2013-cü ilə (Sabunçu LD) olmaqla qazma ilə (quyudibi 4940 m) keçmişdir. İl ərzində 1243 m həcmində qazma işləri həyata keçirilmişdir. Quyunun faktiki dərinliyi 6183 m, horizontu MQ-nin Fasilə LD (B+C+D), 6162 m dərinlikdə ümumi orta azimutu 74,5°, inhirafı 1759 m təşkil edir. Quyuda MQ-nin Balaxanı

IX horizontu 5654 – 5781 m intervalında, X horizontu 5857 – 5928 m intervalında, Fasilə LD 5943-6167 m (B-5943-5969 m, C-6071-6108 m, D-6122-6167m) intervalında tam açılmışdır. Bütün lülə boyu QGT işləri aparılmışdır. Şlam və kern nümunələri götürülməklə kəsilişin litologiyası öyrənilmişdir. Fasilə LD-də (B-5943-5969 m intervalında) lay sınaııcısı ("DST") ilə ilkin test işləri aparılmışdır. Test işlərinin nəticəsində gündəlik 1,16 mln. m³ qaz, 250 ton kondensat hesablanmışdır. Quyuda Şah-dəniz-2 (SD-2) layihəsi üzrə sualtı hasilatın aparılmasını təmin edəcək konservasiya işləri aparılmışdır.

2013-cü ildə ARDNŞ-nin öz daxili imkanları hesabına və xarici şirkətlərlə birgə aparılmış axtarış-kəşfiyyat qazma işlərinin nəticəsində sahələrin geoloji quruluşu və neft-qazlılıq perspektivliyi öyrənilmişdir.

V. NEFT VƏ QAZ YATAQLARININ İŞLƏNMƏSİ

01.01.2014-cü il tarixinə Respublika üzrə 82 neft-qaz yatağı aşkar edilmişdir. Hal hazırda 59 yataqda karbohidrogen hasil edilir, 23 yataq isə bu və ya digər səbəbdən işlənməyə cəlb olunmamış və yaxud işlənməsi dayandırılmışdır. İşlənmədə olan 40 yataq Azərbaycanın quru (o c. 16 yataq "Azneft", 24 yataq MM və ƏS-ləri tərəfindən istismar olunur), 19 yataq isə dəniz (o c. 13 yataq "Azneft", 6 yataq - MM və ƏS-ləri) ərazisində yerləşir. 01.01.2014-cü il tarixinə işlənmənin əvvəlindən Respublika üzrə istismarda olmuş yataqlardan 1843,0 mln. ton neft-kondensat və 679,1 mlrd.m³ qaz hasil olunmuşdur.

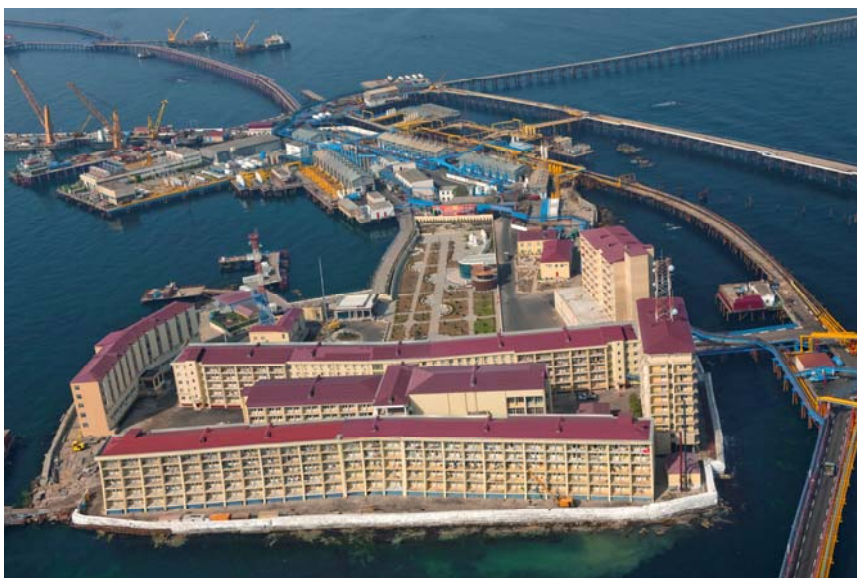
2013-cü il ərzində Respublikanın quruda yerləşən yataqlarından 1,7 min. ton neft-kondensat, 0,2 mlrd. m³ qaz, dəniz yataqlarından 41,8 min. ton neft-kondensat, 29,2 mlrd. m³ qaz hasil edilmişdir.

ABƏŞ tərəfindən Günəşli-Çıraq-Azəri yatağında işlənmənin əvvəlindən (1997-ci ildən) 323,2 mln. ton neft, 90,9 mlrd.m³ qaz hasil edilmişdir. 2000-ci ilin may ayından etibarən lay təzyiqlərinin saxlanması məqsədilə yataqda Fasilə lay dəstəsinə su və qaz vurmasına başlanılmış, təsirin əvvəlindən laya 224,7 min. m³ su və 46,3 mlrd. m³ qaz vurulmuşdur.

Şah-dəniz yatağında işlənmənin əvvəlindən (2006-cı ildən) 12,8 mln. ton kondensat və 48,1 mlrd.m³ qaz hasil edilmişdir.

2012-ci ildə Ümid qaz-kondensat sənaye işlənməsinə daxil edilmiş yatağında işlənmənin əvvəlindən 43 min.ton kondensat və 260 mln.m³ qaz hasil edilmişdir.

2013-cü il ərzində "Azneft" İB-nin istismar etdiyi yataqlarda 135,7 min m istismar qazması aparılmış, 69 quyu istismara daxil olunmuş (o c. 6 qazvurma quyusu) və bu quyulardan 170 min t neft hasil edilmişdir. Quru yataqlarında qazılmış 13 yeni quyudan 3,4 min ton, dəniz yataqlarında qazılmış 50 yeni quyudan isə 166,6 min ton neft hasil olunmuşdur. MM və ƏŞ-lər üzrə köhnə yataqlarda qazmadan istismara 31 quyu daxil edilmişdir.

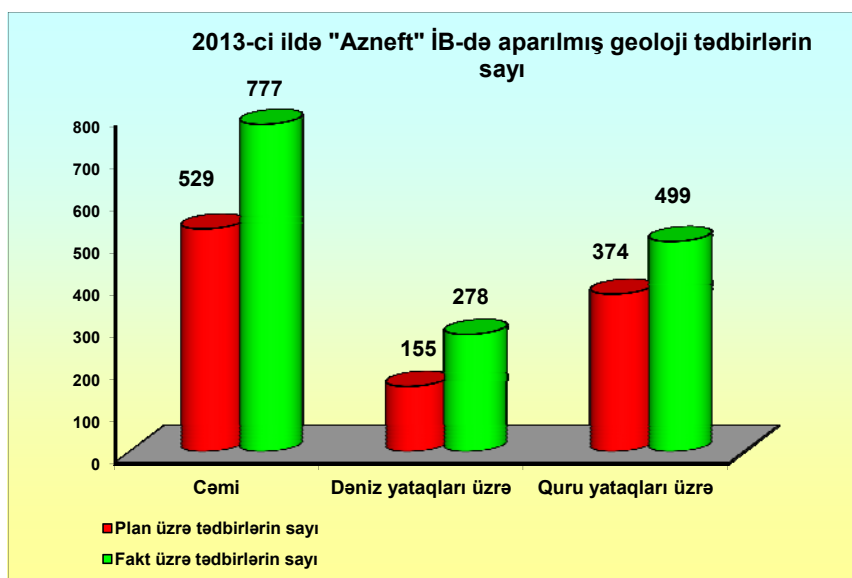
Son illər aparılan qazma işlərinin nəticələrinin təhlili göstərir ki, yeni quyuların qazılıb istismara verilməsi yataqlar üzrə hasilatın sabitləşməsi və qismən artırılması istiqamətində həyata keçirilən əsas tədbirlərdən biridir. İstismar qazması hesabına işlənmədə olan obyektlərdə quyu şəbəkəsi qismən bərpa edilir, texniki səbəbdən sıradan çıxmış köhnə

quyular yeniləri ilə əvəz olunur və yatağın lazımi texnoloji rejimdə istismarı üçün şərait yaranır.

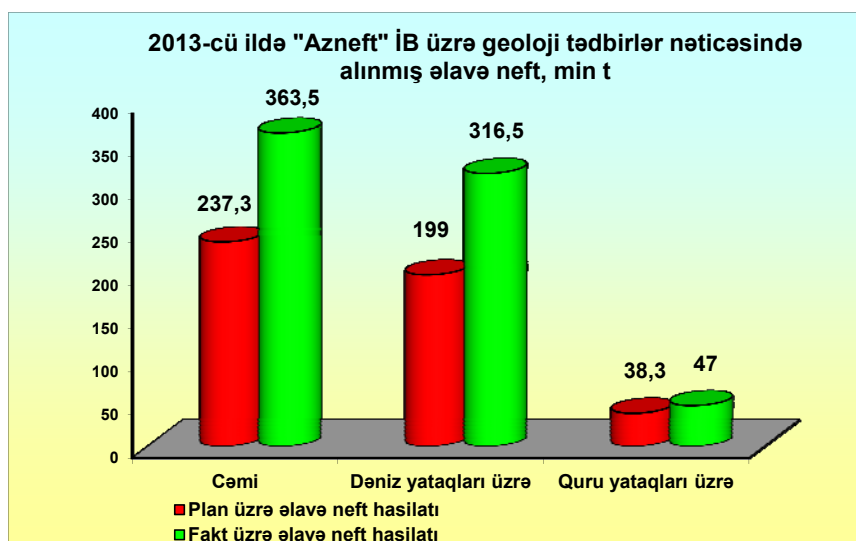
"Azneft" İB-nin NQÇİ-ləri üzrə yataqların lay təzyiqlərinin düşməsinin qarşısının alınması üçün laylara 3885,8 min m³ su vurulmuş və 115,9 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Dəniz yataqlarında laylara süni təsir məqsədilə 3186,6 min m³ su vurulmuş, nəticədə 99,4 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Həmçinin quruda yerləşən yataqlarda laylara süni təsir məqsədilə 699,2 min m³ su vurulmuş, nəticədə 16,5 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. 2013-cü il ərzində "Azneft" İB və MM-lər üzrə su vurulan obyektlərdən 272,3 min ton, o cümlədən dəniz üzrə - 99,4 min ton, quru üzrə - 172,9 min. ton əlavə neft hasil edilmişdir.

Layların neft veriminin artırılmasının digər üsulları vasitəsilə (III təsir üsulları) «Azneft» İB-i üzrə 10,6 min ton (o cümlədən dənizdə 10,4 min ton, quruda 0,2 min ton) əlavə neft hasil edilmişdir.

2013-cü il ərzində «Azneft» İB 777 geoloji tədbir həyata keçirmiş və bu tədbirlər hesabına 363,5 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Dəniz yataqları üzrə 278 geoloji tədbir həyata keçirmiş və bu tədbirlər hesabına 316,5 min ton əlavə neft hasil edilmişdir. Quruda yerləşən yataqlar üzrə isə 499 geoloji tədbir həyata keçirmiş və bunun nəticəsində 47 min ton əlavə neft hasil edilmişdir.

Qrafik V-1

Qrafik V-2

VI. QAZMA

2013-cü ildə ARDNŞ-nın qazma təşkilatları tərəfindən 174238 m plana qarşı 142656 m qazma işi görülmüş, hər iki məqsəd üzrə plan 81,9% yerinə yetirilmişdir. İstismar qazması planı 83,9% yəni, 161706 m plana qarşı 135665 m yerinə yetirilmişdir. Kəşfiyyat qazması üzrə isə plan 55,8% yerinə yetirilmişdir, yəni 12532 m plana qarşı 6991m qazma işi görülmüşdür. 2013-ci ildə 74 quyu tikinti ilə (plan 95) qurtarmış, bunlardan 70 quyu istismar, 4 quyu isə kəşfiyyat quyuları olmuşdur.

Dəniz sahələrində ümumilikdə 106180 m plana qarşı 95268 m qazma işi görülməklə plana 89,7% əməl edilmişdir, o cümlədən istismar qazması üzrə 90084 m (plan 98378 m) qazma işi aparılmaqla plan 91,5%, kəşfiyyat qazması üzrə isə 5184 m (plan 7802 m) qazma işi aparılmaqla plan 66,4% yerinə yetirilmişdir. Tikintisi başa çatdırılması nəzərdə tutulmuş 45 istismar və 2 kəşfiyyat quyusundan 40 istismar, 2 kəşfiyyat quyusu tikinti ilə başa çatdırılmışdır.

Quru sahələri üzrə 47388 m qazma işi (plan 68058 m) aparılmaqla plan 69,6%, o cümlədən istismar qazması üzrə 45581 m qazma işi (plan 63328 m) aparılmaqla plan 72,0%, kəşfiyyat qazması üzrə isə 1807 m qazma işi (plan 4730 m) aparmaqla plan 38,2% yerinə yetirilmişdir. 2013-cü ildə cəmi quruda tikinti ilə qurtaran 32 quyu olmuşdur (plan 48), onlardan 30 quyu istismar (plan 43), 2 quyu isə kəşfiyyat quyusu olmuşdur (plan 5).

Dənizdə - Ümid, Günəşli, Neft Daşları, Darwin küpəsi, Palçıq Pilpələsi və 8 Mart yataqlarında istismar qazması, Bulla-dəniz və Qoşadaş yataqlarında isə kəşfiyyat qazma işləri aparılmışdır.

Quruda - Qalmaz, Lökbatan, Pirallahı, Səadan, Əmirxanlı, Qaradağ yataqlarında istismar qazması, Tumbul yatağında isə kəşfiyyat qazma işləri aparılmışdır.

"Kompleks Qazma İşləri" Tresti üzrə nəzərdə tutulan 157338 m əvəzinə 124654 m qazma işi görülmüşdür. Hər iki məqsəd üzrə plan 79,2% yerinə yetirilmişdir, istismar qazması planı 81,3 % yerinə yetirmiş, 144806 m plana qarşı 117663 m qazma işi aparılmışdır. Kəşfiyyat qazması planı il ərzində 55,8 % yerinə yetirilmişdir. Belə ki, 12532 m plana qarşı 6991 m qazma işi aparılmışdır. Trest üzrə tikintisi qurtaran quyular üzrə plan 90,8% yerinə yetirilmişdir, 90 quyu əvəzinə 68 quyu (-22) təhvil verilmişdir. "Neft Daşları" DQII nəzərdə tutulan 38 quyu əvəzinə 33 quyu (-5), Abşeron Qİİ 48 quyu əvəzinə 32 quyu (-16), Sahil Qİİ isə 4 quyu əvəzinə 3 quyu (-1) istismara təhvil vermişlər.

SOCAR-AQŞ MMC 2013-cü ildə qazma gedişi planını 106,5% yerinə yetirmişdir. 16900 m əvəzinə faktiki 18002 m həcmində qazma işi aparılmışdır. 5 quyunun tikintisi ilə qurtarması nəzərdə tutulduğu halda 6 quyu (+1) istismara təhvil verilmişdir.

2013-cü ildə ARDNŞ-də qazma işlərinin inkişafına dair texniki vasitələrin müasirləşdirilməsi, yeni və müasir texnologiyalardan istifadə edilməsi istiqamətində müəyyən işlər görülmüşdür.

Quruda Qaradağ yatağındakı 477, 476 nömrəli quyularda, dənizdə Neft Daşları yatağındakı 2585 sayılı özüldən qazılan quyularda və Bulla-dəniz 90 nömrəli kəşfiyyat quyusunda qazma işləri yeni müasir, ABŞ və Çin şirkətlərinin istehsalı olan qazma qurğuları və avadanlıqlarla aparılmışdır. Həmin avadanlıqların istifadəsi qazma işlərinin keyfiyyətinin, texniki-iqtisadi göstəricilərinin artırılmasına müsbət təsir göstərmişdir.

Xəzər dənizinin dərin sahələrində kəşfiyyat və qazma işləri aparılması məqsədi ilə yeni, dünya standartlarına tam cavab verən DSS 38E yarımalmı üzən qazma qurğusunun qəbul olunmuş layihəsi üzrə tikinti işlərinə başlanmışdır. Bundan başqa əsaslı təmir olunmuş Xəzər-6 özüqalxan üzən qazma qurğusu vasitəsi ilə Qoşadaş sahəsində axtarış – kəşfiyyat işləri aparılmış və 2014-cü ildə Ağburun sahəsində axtarış-kəşfiyyat qazmasına cəlb olunması nəzərdə tutulmuşdur.

ARDNŞ tərəfindən dəniz və quru sahələrində dərin neft və qaz quyularının qazılmasında uzun müddət istifadə olunmuş qazma qurğularının dünya standartlarına cavab verən müasir qazma qurğuları ilə əvəz olunması prosesi davam edir. 2013-cü ildə bu məqsədlə qazma işləri üçün Çin şirkətinin istehsalı olan 2 ədəd ZJ-50 və 2 ədəd ZJ-40 müasir qazma qurğusu alınmışdır. Belə yeni qurğuların alınmasının davamlı həyata keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Dəniz sahələrində də qazma işlərinin davamı üçün 1 ədəd ZJ-70 qurğusunun Günəşli sahəsində tikilməsi nəzərdə tutulan 7 sayılı özülün modulunda quraşdırılması işi aparılır. Eləcə də Bulladəniz sahəsindəki karbohidrogen ehtiyatlarının tam qiymətləndirilməsi və istismarının təmin olunması üçün tikilən 122 sayılı özüldən qazılacaq quyuların da qazılması ZJ-70 tipli qazma qurğusu ilə həyata keçirilməsi planlaşdırılmışdır. Qeyd etdiyimiz kimi, ümumilikdə köhnəlmiş qazma qurğuları parkının dəyişdirilməsi üçün 8 ədəd (4 ədəd ZJ-50, 2 ədəd ZJ-70 və 2 ədəd ZJ-40) qazma qurğusu alınmışdır.

Quyularda yeni və müasir texnologiyaların istifadəsi (yüksək hidromonitor effektiv PDC, eləcə də bisentrik baltalar, quyudibi motorlar, MWD cihazlar, stabilizatorlar, YASSlar, qalın divarlı qazma boruları, polimer və karbohidrogen əsaslı qazma məhlullarının tətbiqi və s.) qazmanın sürətinin artması, istehsal prosesində risk və qəzaların qarşısını alınması baxımından əhəmiyyətli olmuşdur.

Maili istiqamətləndirilmiş quyuların qazılmasında, quyunun parametrlərinə daimi nəzarət etmək məqsədi ilə MWD cihazlarından istifadə öz müsbət nəticəsini vermişdir. Belə ki, bu cür yeni texnologiyalardan istifadə edən yerli mütəxəssislərimiz Günəşli sahəsində 13 nömrəli DDSÖ-dən 350 sayılı ilk horizontal quyunun müvəffəqiyyətlə qazaraq və istismara təhvil verilməsinə nail olmuşlar.

ARDNŞ tərəfindən quyuların qazılmasına texnoloji nəzarətin artırılması, qazma rejimi parametrlərini birbaşa vizual nəzarətdə saxlanmasını həyata keçirmək məqsədi ilə bir sıra proqram paketləri alınaraq istehsalat obyektlərində istifadəyə verilmişdir. Bu işə quyuların qazılmasına öz müsbət təsirini göstərməkdədir.

ARDNŞ üzrə 2014-cü ildə 172022 m qazma işləri görülməsi və bunun müqabilində 109 quyunun təhvil verilməsi proqnozlaşdırılmışdır. ARDNŞ-nın istehsalat-maliyyə vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına dair qazma sahəsi üzrə təkliflər:

Qazma işlərinin təhlükəsiz və səmərəli həyata keçirilməsi üçün, qazma işlərinin beynəlxalq standartlara uyğun təşkili, müasir texnika və texnologiyaların geniş istifadəsi vacibdir.

Qarşıdakı məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılmışdır:

- Quyuların qazılmasının keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması üçün yeni müasir mobil qazma qurğularının tətbiqini genişləndirməli.
- Qazma avadanlıqları parkı müasir tələblərə uyğun yeniləşdirilməli;

- Daha yeni texnika və texnologiyalardan istifadə etməklə səriştəli xidmət göstərən subpodratçılarların xidmətlərindən istifadə edərək qazma göstəricilərini yaxşılaşdırmasına nail olmalı.
- İllik neft və qaz hasilatının sabit saxlanması üçün Ümid, Bulla-dəniz, Günəşli, Neft Daşları yataqlarındakı mövcud dəniz qazma qurğuları vasitəsilə, eləcə də tikilməsi nəzərdə tutulan yeni özüllərdən istismar quyularının qazılmasını davam etdirilməli;
- Qazma işlərinin aparılması zamanı ekoloji təmizliyin qorunub-saxlanması, eləcə də layların çirklənməsinin qarşısının alınması məqsədi ilə istifadə olunan yeni növ məhlulların tətbiqi;
- İstismar kəmərinin perforasiyası üçün müasir, layın çirklənməsini azaldan perforatorlardan istifadə və bu işlərin duzlu məhlullarda aparılması;
- Quyuların istismar kəməri və perforasiya ilə tamamlanmasına alternativ Texnologiyaların - süzgəc borunun, yaxud süzgəc - arxasına çınqıl pərçimlənməsi, genişlənən süzgəcin endirilməsi ilə tamamlamaya və seçilmiş hər bir metoda uyğun sementləmə aparılmasına nail olmaq;
- Ağburun və Eldaroyuğu strukturunda axtarış-kəşfiyyat işlərini davam etdirmək, Babək strukturu üzrə işə hazırlıq işlərinə başlamaq;
- İxtisas səviyyələrinin artırılması məqsədi ilə mütəxəssislərimiz üçün yerinə yetirilən, eləcə də yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan işlərdə effektivliyin və keyfiyyətin artırılması məqsədilə şirkət daxili müzakirə və seminarların təşkili, həmçinin xarici şirkətlərlə və beynəlxalq qurumlarda keçirilən seminar və konfranslarda iştirakının təmini.

VII. NEFT-QAZ HASILATI

2013-cü ildə ölkədə 43,5 mln ton neft və 29,4 mlrd kub metr qaz hasil olunmuşdur. 2012-ci il ilə müqayisədə neft hasilatı 0,1 mln ton, qaz hasilatı isə 2,5 mlrd kub metr çox olmuşdur.

ARDNŞ-in istismar etdiyi neft və qaz yataqlarından 2013-cü ildə 8314,9 min ton neft (kondensatla birlikdə), 7140,1 mln m³ qaz hasil edilmişdir.

ARDNŞ üzrə Neft hasilatı, min ton

cədvəl VII.1

	2013-cü il				2012-ci il faktiki	2013/2012 müqayisədə +/-
	proqnoz	faktiki	+/-	faiz		
ARDNŞ	8250	8314,9	64,9	100,8	8289,8	25,1
- "Azneft" İB	6752	6808,0	56,0	100,8	6807,6	0,4
- ƏŞ/ MM	1454	1477,1	23,1	101,6	1469,4	7,7
- SOCAR Ümid MMC	44	29,8	-14,2	67,7	12,8	17,0

2013-cü ildə ARDNŞ-in istismar etdiyi yataqlardan 8314,9 min ton neft hasil edilmişdir ki, nəticədə proqnoz 64,9 min ton çox olmaqla - 100,8 % yerinə yetirilmişdir. 2012-ci il ilə müqayisədə 2013-cü ildə 25,1 min ton çox neft hasil edilmişdir.

2013-cü ildə AÇG yatağından – 32717,7 min ton, Şah dəniz üzrə 2451,3 min ton kondensat hasil edilmişdir.

ARDNŞ üzrə qaz hasilatı, milyon m³

cədvəl VII.2

	2013-cü il				2012-ci il faktiki	2013/2012 müqayisədə +/-
	proqnoz	faktiki	+/-	faiz		
ARDNŞ	6745	7140,1	395,1	105,9	6924,5	215,6
- "Azneft" İB	6170	6573,2	403,2	106,5	6517,5	55,7
- ƏŞ/ MM	305	383,8	78,8	125,8	330,5	53,3
- SOCAR Ümid MMC	270	183,1	-86,9	67,8	76,6	106,5

2013-cü ildə ARDNŞ üzrə qaz hasilatı proqnozu 105,9% yerinə yetirilərək 7140,1 mln m³ olmuşdur. Bu da 2012-ci il ilə müqayisədə 215,6 mln. m³ çoxdur.

Hesabat dövründə ARDNŞ tərəfindən AÇG-dən 2207,4 mln.m³, Şahdəniz yatağından isə 4887,8 mln.m³ qaz qəbul edilmişdir.

2013-cü ildə hasil edilmiş neftin 96,1%-i keçici fond quyularının, 2,7%-i yeni quyuların, 1,2%-i isə fəaliyyətsiz fonddan alınan quyuların payına düşür:

cədvəl VII.3

	Neft hasilatı, min ton	o cümlədən:					
		Keçici fond quyuları üzrə		Fəaliyyətsiz fonddan alınan quyular üzrə		Yeni quyular üzrə	
		Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %
ARDNŞ	8314,9*	7990,6	96,1	101,2	1,2	220,4	2,7
- "Azneft" İB	6805,3	6558,2	96,4	68,4	10,1	178,7	2,6
- ƏŞ/MM	1477,1	1402,6	95,0	32,8	22,2	41,7	2,8
- SOCAR Ümid MMC	29,8	29,8					

* YQA-dan alınan 2,7 min ton kondensat əlavə olunur.

Ümumi neft hasilatının 20,4%-i fontan, 58,4%-i qazlift, 21,2%-i dərinlik nasosu üsulunun payına düşür:

	Neft hasilatı, min ton	o cümlədən:					
		Fontan		Qazlift (erlift)		Dərinlik nasosları və svablama	
		Hasilat min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat min ton	Ümumi hasilatda payı, %	Hasilat, min ton	Ümumi hasilatda payı, %
ARDNŞ	8314,9*	1693,0	20,4	4859,1	58,4	1760,1	21,2
- "Azneft" İB	6805,3	1608,6	19,3	4705,3	56,6	491,4	5,9
- ƏŞ/MM	1477,1	54,6	0,7	153,8	1,8	1268,7	15,3
- Socar Ümid MMC	29,8	29,8	0,4				

* YQA-dan alınan 2,7 min ton kondensat əlavə olunur.

01.01.2013-cü il tarixinə ARDNŞ üzrə quyu fondu aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir: istismarda olan quyu fondu 9141 quyu (o c. 182 qaz quyusu), fəaliyyətdə olan quyu fondu 6843 quyu (o c. 126 qaz quyusu) təşkil etmişdir:

cədvəl VII.5

	İstismar quyu fondu		Fəaliyyətdə olan quyu fondu		Fəaliyyətsiz quyu fondu		Qazmadan sonra mənimsəmədə olan quyular	
	01.01.13	01.01.14	01.01.13	01.01.14	01.01.13	01.01.14	01.01.13	01.01.14
ARDNŞ	9120	9141	6682	6843	2409	2263	29	35
"Azneft" İB	3828	3744	3224	3303	586	421	18	20
ƏŞ/MM-lər	5291	5396	3457	3539	1823	1842	11	15
- SOCAR Ümid MMC	1	1	1	1				
YQA	165	158	142	148	23	10	0	0

İllik neft hasilatı 8,8 milyon tona çatdırılacağı proqnozlaşdırılmış "Qərbi Çıraq" platforması işə salınmışdır.

Qaz Anbarları İstismar idarəsinin (QAİİ) balansında olan Qaradağ və Qalmaz Yeraltı Qaz Anbarlarında aktiv qazın həcmi 2013-cü il ərzində 3423,0 mln m³ -ə çatdırılmışdır. Qaradağ YQA-ya 1877,0 min m³, Qalmaz YQA-ya 1546,0 min m³ qaz vurulmuşdur ki, nəticədə də lay təzyiqləri Qaradağ YQA-da 99 atm-dən 192 atm-ə, Qalmaz YQA-da 68 atm-dən 160 atm-ə yüksəlmişdir.

ARDNŞ üzrə neft və qaz hasilatı sahəsində 2013-cü ildə aşağıdakı istiqamətlərdə kompleks tədbirlər işlənilib həyata keçirilmişdir:

- yataqların işlənmə layihələrinin optimallaşdırılması və qalığ neft-qaz ehtiyatı baxımından perspektivli sahələrin intensiv işlənməyə cəlb edilməsi üçün tədqiqatlar aparılmış, neft-qaz ehtiyatları yenidən hesablanmış, yeni hidrotexniki qurğuların layihələndirilməsi və tikinti hesabına infrastruktur genişləndirilmişdir. O cümlədən, "Çilov" yatağında 112 sayılı, "Neft Daşları" yatağında 1954a; 602a; 1637a sayılı, Darwin Bankasında 700 sayılı özüllərin layihə və tikintisinə başlanmış, "Qərbi Abşeron" yatağında 20 sayılı SDÖ-nün tikintisi davam etdirilmişdir və görülən tədbirlərin nəticəsi olaraq neft hasilatının artırılmasına nail olunmuşdur;

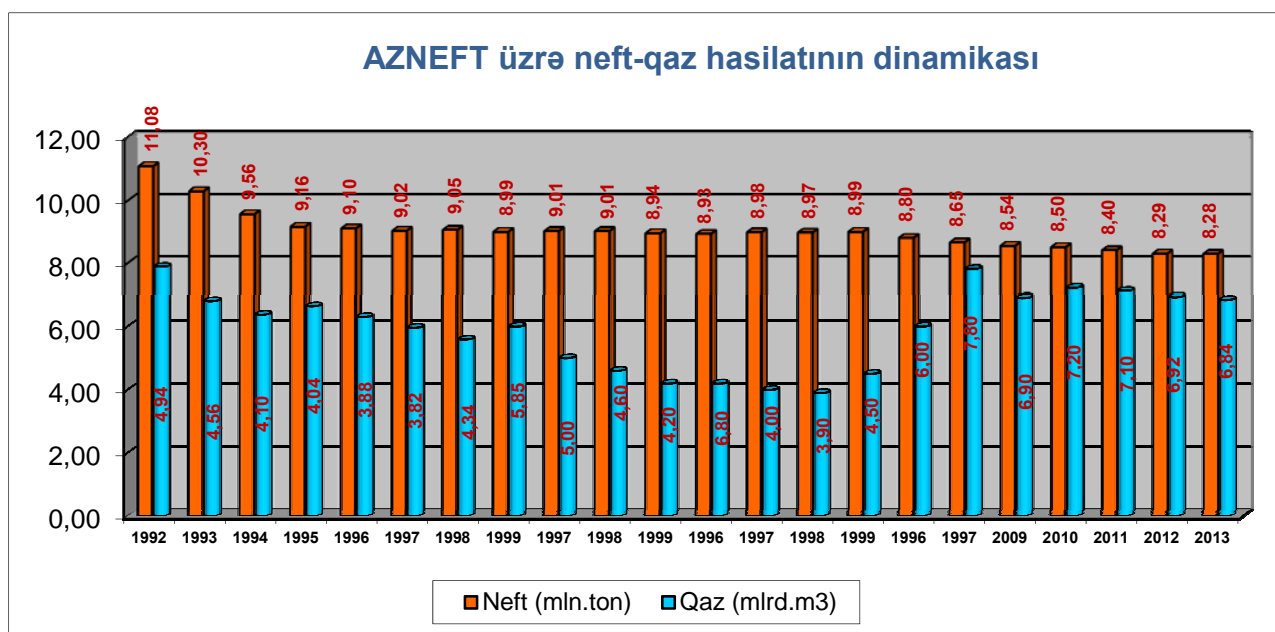
- "Gunəşli" yatağında 14 sayılı SDÖ-də 6 ədəd quyunun qazılması üçün genişləndirmə işləri aparılıb. "Neft Daşları" yatağında 418a və 2150 sayılı SDÖ-lərdə tikinti işləri, Darwin bankası yatağında 740 sayılı SDÖ və "Abşeronneft" NQÇİ-nin quru sahəsində 1140 sayılı meydançaların tikintisi yekunlaşmışdır;

- "Gunəşli" yatağında 3, 4, 5, 14, 15 sayılı özüllərdə ümumilikdə 60 quyuluq müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş yeni qazpaylayıcı qurğular quraşdırılaraq istismara verilmişdir;

- neftqazçıxarma proseslərini texnoloji və iqtisadi cəhətdən optimallaşdırmaq məqsədilə elmi-tədqiqat, layihə-konstruktor işləri genişləndirilmiş, müasir texnika və texnologiyalar sınaqdan keçirilərək istehsalatda tətbiq olunmuşdur. O cümlədən, müxtəlif konstruksiyalı dərinlik nasoslarının, kimyəvi kompozisiyalarının, nanotexnologiyaların, yeni təmir və istismar avadanlıqlarının tətbiqindən müsbət nəticələr alınmışdır;

-"Neft Daşları" NQÇİ-də alçaq təzyiqli qazların yığılması üçün meydançalarda vakuum kompressorlarının quraşdırılması işləri davam etdirilmiş, ümumi kompressorların sayı 69-a çatdırılaraq, gündəlik orta hesabla 970 min kub metr qazın yığılıb nəql edilməsinə və ətraf mühitə dəyəcək zərərin aradan qaldırılmasına nail olunmuşdur;

- uzun müddət işlənmədə olan yataqların bərpası istiqamətində layihə və tikinti işləri genişləndirilmiş, "Pirallahı", "Bibiheybət" və s. yataqlarda neft-qaz yığım-nəql sistemlərinin optimallaşdırılması və lay sularının utilizasiyası məqsədilə yenidənqurma işləri aparılmışdır.

VIII. QAZIN YIĞILMASI VƏ NƏQLİ

Qazın yığılması və nəqli sahəsi üzrə aşağıdakı tədbirlər işlənib həyata keçirilmişdir:

- "Neft Daşları" NQÇİ-də alçaq təzyiqli qazların yığılması üçün meydançalarda quraşdırılmış 69 ədəd NQK tipli vakuum kompressorları vasitəsi ilə quyulardan gündəlik 900 - 1000 min m³ səmt qazı yığılaraq sistemə qaytarılır.

- "28 May" NQÇİ-də DDÖ-4 qazlift kompressor stansiyasının Zığ sahəsində 4 lövhədə yığılması yekunlaşmış və DDÖ-4 platformasının genişləndirilmiş hissəsinə nəql edilmişdir. Hal-hazırda lövhələr arası kommunikasiya xətlərinin əlaqələndirilməsi və sazlama işləri görülür.

- 2012-ci ilin sentyabr ayından başlayaraq "Ümid" yatağının qazı sahilə təhvilə nəql olunur.

- Quruda yerləşən NQÇİ-lərdə qazın yığılması və nəqli sahəsində işlər davam etdirilir.

2013-cü ildə Qaz emalı zavodunun çıxışından, birbaşa NQÇİ, MM, ƏŞ-lərdən və Səngəçal Baş Qurğularından (AÇG və Şahdəniz) cəmi 13335,6 mln. m³ qaz təhvil verilmişdir.

2013-cü ildə respublika daxilində 9288,4 mln. m³, o cümlədən 5073,2 mln. m³ "Azərenerji" ASC-yə, 2201,6 mln. m³ əhali istehlakçılarına, 1382,7 mln. m³ sənaye müəssisələrinə, 280,8 mln. m³ kommunal-büdcə təşkilatlarına və 350,1 mln. m³ "Naxçıvanqaz" İB-yə qaz satılmışdır.

2013-cü ildə 2412,5 mln. m³, o cümlədən 1037,4 mln. m³ Gürcüstana, 1375,1 mln. m³ Rusiyaya qaz ixrac edilmişdir. Bundan başqa, Naxçıvan MR-nın təbii qazla təmin edilməsi üçün 2013-cü ildə İran İR-na 424,0 mln. m³ mübadilə qazı nəql edilmişdir.

Payız-qış mövsümündə istehlakçıların fasiləsiz təbii qazla təmin edilməsi və yaz-yay mövsümündə artıq qaz həcmələrinin idarə olunması müvafiq olaraq qazın YQA-lardan götürülməsi və YQA-lara vurulması ilə tənzimlənir.

2013-cü ilin qış aylarında (yanvar-aprel və noyabr-dekabr aylarında) istehlakçıların tələbatı üçün Qaradağ və Qalmaz YQA-lardan 1661,5 mln m³ qaz götürülmüşdür.

Respublikada qaz təchizatı sahəsində görülən tədbirlər:

"Azəriqaz" İB üzrə 2013-cü ildə cəmi 1774,7 km, o cümlədən Bakı şəhərinin qaz təchizatı şəbəkəsində - 848,6 km, regionların qaz təchizatı şəbəkəsində - 921,4 km qaz kəməri, magistral şəbəkədə - 4,7 km qaz kəmərləri əsaslı təmir edilmişdir.

2013-cü ildə cəmi 9048,1 km, o cümlədən Bakı şəhərinin qaz təchizatı şəbəkəsində - 671,1 km, regionların qaz təchizatı şəbəkəsində - 8370,2 km qaz kəməri, magistral şəbəkədə - 6,8 km uzunluğunda yeni qaz kəmərləri quraşdırılmışdır.

Yeni quraşdırılmış qazpaylayıcı və tənzimləyici məntəqələrin sayı 5 ədəd, əsaslı təmir edilmiş qazpaylayıcı və tənzimləyici məntəqələrin sayı 2 ədəddir.

Əhali abunəçilərinin mənzillərində 2013-cü il ərzində cəmi 449157 ədəd, o cümlədən Bakı şəhərində - 209351 ədəd, regionlarda - 239806 ədəd məişət qaz sayğacı quraşdırılmış və əvəz olunmuşdur. Ümumiyyətlə, respublika üzrə təbii qazla təmin olunan əhali abunəçilərində sayğaclaşma səviyyəsi 99,99 faizə çatdırılmışdır.

Əhali abunəçilərində 263905 ədəd "smart-kart" tipli, o cümlədən Bakı şəhərində - 205963 ədəd, regionlarda - 57942 ədəd məişət qaz sayğacı quraşdırılmış və əvəz olunmuşdur.

"Azəriqaz" İB tərəfindən 2013-cü ildə 217 yaşayış məntəqəsi qazlaşdırılaraq təbii qaz verilmişdir.

2013-cü ildə qazla təmin olunmuş yeni əhali abunəçilərinin sayı 167536 abunəçi, o cümlədən Bakı şəhərində - 41706 abunəçi, regionlarda - 125830 abunəçi olmuşdur.

01.01.2014-cü il tarixinə təbii qazdan istifadə edən əhali abunəçilərinin sayı 1628076, o cümlədən Bakı şəhərində 691448 abunəçi, regionlarda - 936628 abunəçi olmuşdur (Qrafik VIII.1).

Qrafik VIII-1

"Qaz İxrac" İdarəsinin magistral qaz kəmərləri sahəsi üzrə əsaslı təmir edilmiş qaz kəmərlərinin uzunluğu 89,6 km, quraşdırılmış yeni qaz kəmərlərinin uzunluğu isə 4,56 km-dir.

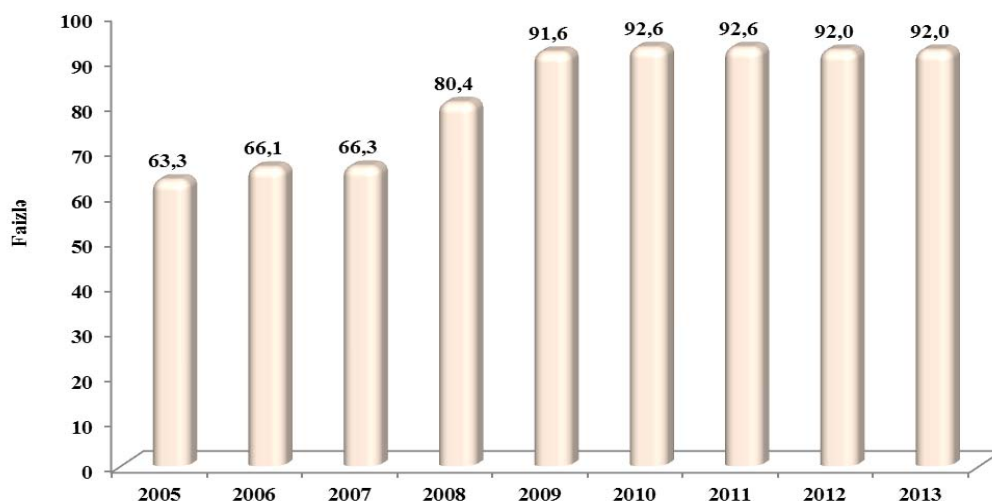
"Qaz İxrac" İdarəsi tərəfindən yeni quraşdırılmış qazpaylayıcı və tənzimləyici məntəqələrin sayı 4 ədəd, əsaslı təmir edilmiş qazpaylayıcı və tənzimləyici məntəqələrin sayı 23 ədəddir.

IX. NEFT-QAZ EMALI VƏ NEFT-KİMYA

Neft emalı. Hər il olduğu kimi 2013-cü ildə də ARDNŞ-in neft emalı kompleksinin əməkçiləri ölkəmizin neft məhsullarına olan tələbatını və şirkətin neft məhsullarının ixrac olunması ilə əlaqədar öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi üçün uğurla çalışmışlar. ARDNŞ-in Emal kompleksinin neft emalı zavodlarında 2013-cü ildə 6533 min ton xam neft emal olunmuşdur. Hesabat ilində emal olunmuş xammaldan 1407,1 min ton avtomobil benzini, 703,2 min ton reaktiv mühərrik yanacağı, 2307,5 min ton dizel yanacağı, 244 min ton maye qazlar, 312,7 min ton bitum, 223 min ton koks və sair məhsullar istehsal edilmişdir. Hesabat dövründə proqnoza nisbətən açıq rəngli neft məhsullarının istehsalı 3,0% artmış, təkrar emal qurğularının potensial imkanlarından səmərəli istifadə olunması nəticəsində neftin ağır fraksiyalarından istehsal olunmuş koks və bitum məhsullarının istehsalı 8,0% artmışdır. Bunun və həyata keçirilmiş digər tədbirlərin nəticəsində neft emalının dərinliyi 92,0% təşkil etmişdir (Qrafik IX.1).

ARDNŞ üzrə neftin emal dərinliyi

Qrafik IX-1

2012-ci ilə nisbətən emal olunmuş xammalın həcmi 5,8% artdığı halda, avtomobil benzinlərinin istehsalı 8,5%, reaktiv mühərrik yanacağının istehsalı 12,3%, dizel yanacağının istehsalı 5,2%, maye qazların istehsalı 27,8%, DT markalı mühərrik yanacağının istehsalı 5,8%, neft bitumunun istehsalı isə 8,5% artmışdır (cədvəl IX.1).

2012-2013-cü illərdə neftin emalı və neft məhsullarının istehsalı

cədvəl IX.1 (min ton)

	2013-cü il			2012-ci il	
	Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
Neft emalı - cəmi	6400,0	6533,0	102,1	6172,5	105,8
o c. H.Əliyev ad. BNEZ	4300,0	4241,3	98,6	4002,5	106,0
"Azərneftyağ" NEZ	2100,0	2291,7	109,1	2170,0	105,6
Benzinlər - cəmi	1557,8	1514,5	97,2	1416,6	106,9
o c. avtomobil benzinləri	1357,8	1407,1	103,6	1296,6	108,5
ondan A-95	40,0	160,9	402,3	61,4	262,1
A-92	1308,8	1234,9	94,4	1226,6	100,7

	2013-cü il			2012-ci il	
	Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
A-80	9,0	11,3	125,6	8,6	131,4
kimya üçün benzin fraksiyası	200,0	107,4	53,7	120,0	89,5
Reaktiv mühərrik yanacağı	630,0	703,2	111,6	626,4	112,3
Dizel yanacağı	2204,5	2307,5	104,7	2193,6	105,2
Açıq rəngli məhsullar	4392,3	4525,2	103,0	4236,6	106,8
Maye qazlar, cəmi	263,1	244,0	92,7	191,0	127,8
Təmizlənmiş quru qaz	84,4	52,5	62,2	34,4	152,9
Mühərrik yanacağı DT	382,6	187,9	49,1	177,6	105,8
Sürtkü yağları	73,0	46,6	63,8	62,7	74,3
Soba mazutu	176,4	268,0	151,9	267,2	100,3
Neft bitumu	296,5	312,7	105,5	288,1	108,5
Neft koksu	199,6	223,0	111,7	231,0	96,5
Emal dərinliyi, %	93,1	92,1	98,9	92,0	100,1

İl ərzində istehsal olunmuş bütün neft məhsullarının 74%-i daxili bazara, qalan 26%-i isə ixrac olunmuşdur. Respublika daxilinə 2791 min ton mühərrik yanacağı yüklənmişdir ki, bunun 50%-ni avtomobil benzinləri təşkil edib. 2013-cü ildə 2012-ci il ilə müqayisədə respublika daxilinə satılmış mühərrik yanacaqlarının həcmi 219,9 min ton və yaxud 8,6% artıb və bunun 45%-ni avtomobil benzinləri, 55%-ni isə dizel yanacağı təşkil edib.

Neft məhsullarının istehsalı emal zavodlarında istismar edilən texnoloji qurğuların xammal ilə yüklənməsindən asılılığını nəzərə alaraq bu məsələ cədvəl IX.2-də nəzərdən keçirilmişdir.

ARDNŞ-in emal kompleksində texnoloji qurğuların xammal ilə yüklənməsi haqqında məlumat

cədvəl IX.2 (min ton)

Qurğular	2013-cü il			2012-ci il	
	Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
BNEZ-də:					
İlkin emal qurğusu N21	4300,00	4256,19	99,0	4018,23	105,9
<i>o c. mazut</i>	<i>0,00</i>	<i>14,91</i>		<i>15,72</i>	<i>94,8</i>
Katalitik riforminq qurğusu N31	636,20	539,07	84,7	544,68	99,0
Tədrici kokslaşma qurğusu N43	950,92	1239,26	130,3	955,45	129,7
Katalitik krekinq qurğusu N55	1885,09	1996,46	105,9	1679,34	118,9
Hidrotəmizləmə bölməsi N100	2413,90	2214,84	91,8	1977,11	112,0
"Azərneftyağ"NEZ-də:					
İlkin emal qurğusu N202	1000,00	1258,15	125,8	1232,07	102,1
<i>o c. mazut</i>	<i>-</i>	<i>24,49</i>		<i>26,53</i>	<i>92,3</i>
İlkin emal qurğusu N305	1100,00	1058,01	96,2	964,44	109,7
Bitum istehsalı qurğusu N401	297,99	314,09	105,4	289,37	108,5
Hidrotəmizləmə qurğusu N501	891,56	323,26	36,3	262,97	122,9

Bəzi texnoloji qurğularda emal proqnozunun tam icra olunmamasının səbəbi texnoloji qurğularda planla nəzərdə tutulmayan əsaslı təmir işlərinin aparılması ilə əlaqədar olmuşdur.

Zavodlarda xammalın səmərəli emal olunmasını və məqsədli məhsullara xammalın sərfini xarakterizə edən keyfiyyət göstəricilərindən olan, texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri haqqında məlumatlar cədvəl IX.3-də nəzərdən keçirilmişdir.

Texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri haqqında məlumat (%)

cədvəl IX.3

	2013-cü il			2012-ci il	
	proqnoz	fakt	fərq	fakt	Fərq
BNEZ-də:					
İlkin emal qurğusu N21	46,0	45,7	-0,3	46,1	-0,4
Katalitik riforminq qurğusu N31	83,0	83,0	0,0	83,0	0,0
Tədrici koklaşma qurğusu N43	84,0	64,8	-19,2	79,6	-14,8
Katalitik krekinq qurğusu N55	58,0	56,9	-1,1	55,2	1,7
"Azərneftyağ" NEZ-də:					
İlkin emal qurğusu N202	52,4	54,8	2,4	55,7	-0,9
İlkin emal qurğusu N305	52,4	52,7	0,3	53,0	-0,3
Bitum istehsalı qurğusu N401	99,5	99,5	0,0	99,5	0,0

Cədvəldən görünür ki, 2013-cü ildə BNEZ-in ilkin emal qurğusunda, tədrici koklaşma və katalitik krekinq qurğusundan başqa yerdə qalan bütün texnoloji qurğularda məqsədli məhsulların çıxım faizləri üzrə plan yerinə yetirilmişdir. Hesabat dövründə məqsədli məhsulların istehsalı BNEZ-in ilkin emal qurğusunda 0,3%, tədrici koklaşma qurğusunda 19,2%, katalitik krekinq qurğusunda isə 1,1% kəsirlə icra edilmişdir. Katalitik riforminq qurğusu və bitum istehsalı qurğusu üzrə məqsədli məhsulların çıxımı sabit qalmış, Azərneftyağ NEZ-in ilkin emal qurğularında isə 2,7% artmışdır.

Neft və neft məhsullarının itkiləri haqqında. Neft emalı kompleksində istismar edilən hər bir texnoloji qurğunun layihə və reqlament sənədlərində həmin proses zamanı əmələ gələn itki normaları haqqında məlumatlar göstərilir. Buna görə zavodlarda proqnoz zamanı itkilərin formalaşması emal qurğularında emal olunmuş xammalın həcmindən asılı olur. Zavodların kollektivi itkilərin aşağı salınması istiqamətində ardıcıl iş aparmışlar. Bunun nəticəsində 2013-cü ildə Heydər Əliyev adına BNEZ-də neft və neft məhsullarının itkiləri faktiki emal olunmuş xammal üçün

normalarla gözlənilən miqdardan 4,1 min ton və yaxud 0,07%, "Azərneftyağ" NEZ-də isə 6,6 min ton və yaxud 0,28% aşağı olmuşdur. Bütün neft emalı kompleksində itkilərin ümumi miqdarı proqnoz normaları ilə faktiki emal üçün gözlənilən miqdardan 10,7 min ton az olmuşdur.

Katalizator və reagentlərin sərfi haqqında. Zavodlarda istismar edilən texnoloji qurğularda hər bir prosesin reqlamentə uyğun normal fəaliyyəti üçün müxtəlif katalizator və reagentlərdən istifadə olunur. Hesabat ilində BNEZ-də və NEZ-də katalizator və reagentlərin sərfi proqnoz normaları ilə faktiki emal üçün hesablanmış miqdardan uyğun olaraq 2,6 və 2,5 min ton aşağı olmuşdur. Hesabat ilində neft emalı zavodlarında 5,1 min ton müxtəlif katalizator və reagentlərə qənaət olunmuşdur ki, bunun 4,3 min tonu kaustik sodanın, sulfat turşusunun və qumbrinin payına düşüb.

Yanacaq və enerji resurslarının sərfi haqqında. Neft məhsullarının istehsalına aid olan xərclərin formalaşmasında yanacaq və enerji resurslarının sərfinin xüsusi əhəmiyyət daşımasını nəzərə alaraq, hesabat ilində onların sərfi ilə əlaqədar məlumatlar nəzərdən keçirilmişdir (cədvəl IX.4).

2013-cü ildə neft emalı kompleksində yanacaq, istilik və elektrik enerjisinin sərfi haqqında

cədvəl IX.4

Göstəricilər	Ölçü vahidi	Norma üzrə sərf	Faktiki sərf	Qənaət (-) artıq sərf (+)
Heydər Əliyev adına BNEZ				
Yanacaq - o cümlədən:	tşyan*	566681	570500	3819
Təbii qaz	"-		137887	
Maye yanacaq	"-		16703	
Quru qaz	"-		327866	
Koks yanacağı	"-		88044	
Elektrik enerjisi	min kvtsaat	463524	375398	-88126
İstilik enerjisi	Hkal	602103	436246	-165857
<i>o c. Utilizator qazanları</i>	"-		<i>399897</i>	
<i>S-2 sobasından</i>	"-		<i>36349</i>	
Azərneftyağ"NEZ				
Yanacaq	tşyan	83093	74341	-8752
Elektrik enerjisi	min kvtsaat	105364	69106	-36258
İstilik enerjisi	Hkal	467798	283945	-183853
Cəmi:				
Yanacaq	tşyan	649774	644841	-4933
Elektrik enerjisi	min kvtsaat	568888	444504	-124384
İstilik enerjisi	Hkal	1069901	720191	-349710

* tşyan – ton şərti yanacaq;

Yanacaq və enerji resurslarının sərfi ilə bağlı məlumatların təhlili göstərir ki, bütün növ enerji resurslarından qənaətlə istifadə olunmuşdur. Neft emalı zavodlarında enerji resurslarının aşağı salınması istiqamətində aparılmış müxtəlif təşkilatı-texniki tədbirlər nəticəsində hər iki zavodda onlara qənaət olunmuş və baxılan dövrdə ARDNŞ-nin bütün neft emalı kompleksində normalara görə faktiki emal üçün nəzərdə tutulduğuna nisbətən 4,9 min ton şərti yanacaq texnoloji yanacağa, 124,4 milyon kvtsaat elektrik enerjisinə və 349,7 min Hkal istilik enerjisinə qənaət edilmişdir.

Qazın emalı və qaz emalından alınan məhsullar. 2013-cü ildə Qaz emalı zavodu üzrə təbii qazın emalı və hazır məhsulların istehsalı üzrə əsas göstəricilər aşağıdakı kimi olmuşdur (cədvəl IX.5).

2013-cü ildə Qaz emalı zavodunda təbii qazın emalı və hazır məhsulların istehsalı haqqında məlumat

cədvəl IX.5

Məhsulların adı	Ölçü vahidi	2013-cü il			2012-ci il	
		Plan	Fakt	%	Fakt	%
Təbii qaz qaz	mln m ³	4100,00	3768,83	91,9	3991,40	94,4
Təmizlənmiş təbii qaz	mln m ³	4022,80	3703,00	92,1	3915,25	94,6
Texniki butan	min ton	26,20	18,70	71,3	23,11	80,8
Qaz benzini (nafta)	min ton	28,00	31,10	110,9	28,07	110,6

Məlumatlardan görünür ki, hesabat ilində zavodda faktiki olaraq 3768,8 mln m³ qaz emal olunaraq proqnoz göstəricilərinə 91,9 % əməl edilmişdir. Emal proqnozuna kəsrə əməl olunması "Azneft" İB tərəfindən zavoda təhvil verilən qazın həcmnin proqnoza nisbətən az olması ilə əlaqədar olub. Bu göstərici 2012-ci ilin müvafiq göstəricisinə nisbətən 94,4 % təşkil edib. 2013-cü il ərzində zavodda 3703,0 mln m³ təmizlənmiş təbii qazla yanaşı 18,7 min ton texniki butan və 31,1 min ton qaz benzini istehsal edilmişdir.

İstehsal edilmiş qaz benzininin bütün həcmi xammal kimi Azərikimya İB-nə və Heydər Əliyev adına BNEZ-ə, texniki butanın 93,2%-i daxili bazarda satışa, 6,8%-i isə ixraca yönəldilmişdir.

Neft-kimya məhsullarının istehsalı. "Azərikimya" İstehsalat Birliyi 2013-cü ili, emal müəssisələrində istehsalat fəaliyyətinin stabilləşdirilməsinin, xammal, material və texniki təminatın səviyyəsinin yüksəldilməsinin nəticəsi olaraq 2012-ci il ilə müqayisədə aşağıdakı texniki iqtisadi göstəricilərlə başa çatdırmışdır (cədvəl IX.6).

2013-cü ildə Azərikimya İB-nin bəzi əsas göstəriciləri

cədvəl IX.6

Məhsulların adı	Ölçü vahidi	2013-cü il			2012-ci il	
		Proqnoz	Fakt	%	Fakt	%
Xammal	ton	385500	287263,0	74,5	256652,7	111,9
Polietilen	ton	105257	76186,4	72,4	67092,0	113,6
Etilen	ton	107978	78468,9	72,7	69157,4	113,5
Propilen	ton	57054	40848,0	71,6	35014,0	116,7
BBF	ton	30840	24815,0	80,5	20278,0	122,4
Maye piroliz qətranı	ton	73283	55385,0	75,6	54185,0	102,2
Ağır piroliz qətranı	ton	15420	15295,1	99,2	13082,3	116,9
Saf İPS	ton	15000	13825,6	92,2	7400,7	186,8
Ümumi məhsul istehsalının cəmi	ton	422233	319910	75,8	276110	115,9
Əmtəlik məhsul istehsalının cəmi	ton	284742	215114	75,5	189379	113,6
Əmtəlik məhsul istehsalının cəmi	min manat	188851	138809	73,5	121531	114,2

2013-cü ildə "Azərikimya" İB-də 287,3 min ton neft-kimya xammalı emal olunaraq 78,5 min ton etilen, 40,8 min ton propilen və 95,5 min ton digər qiymətli piroliz məhsulları istehsal etmişlər. EP-300 piroliz qurğusunda olefinlərin faktiki çıxım faizi 41,5% təşkil etmişdir. İl ərzində istehsal olunmuş polietilenin miqdarı 76,2 min ton təşkil edib. Baxılan dövrdə xammalın emalı və əsas məhsulların istehsalı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 11-14% artmışdır.

2013-cü ildə "Azərikimya" İB-də istifadə olunmuş yanacaq, istilik və elektrik enerjisi haqqında məlumatlar aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir (cədvəl IX.7).

Azərbaykimya İB-də yanacaq, istilik və elektrik enerjisinin sərfi

cədvəl IX. 7

S/s	Enerji daşıyıcıları	Ölçü vahidi	Norma üzrə sərf	Faktiki sərf	(-qənaət) (+izafi sərf)
1	Yanacaq- cəmi o cümlədən: təbii qaz metan-hidrogen fraksiyası	t.ş.y	314385 237574 76811	247024 170213 76811	-67361 -67361 0
2	Elektrik enerjisi	min kVts	222642,40	235861,87	13219,47
3	Istilik enerjisi	hkal	1685224,10	1669211,00	-16013,10

Cədvəldən görüldüyü kimi, hesabat ilində "Azərbaykimya" İB-nin emal müəssisələrində yanacaq və istilik enerjisindən qənaətlə istifadə edilmişdir.

2013-cü ildə istehsal olunmuş neft-kimya məhsullarının 22,8%-i respublika daxilində satılmış, 77,2%-i isə ixrac olunmuşdur.

X. MAYA DƏYƏRİ

Dövlət Neft Şirkətinin əsas son məhsulları neft, qaz və neft məhsullarıdır. Neft məhsullarının maya dəyərini 85-90%-ni xam neftin alınmasına çəkilən xərclər təşkil edir. Buna görə də neftin və qazın maya dəyərini təhlili böyük əhəmiyyət kəsb edir. Maya dəyəri yalnız Şirkətin tərkibində olan neftqazçıxarma idarələri üzrə araşdırılır.

2013-cü ildə 1 ton neftin istehsal maya dəyəri 98,31 manat təşkil etmiş və keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10,84 manat və ya 12,4% artmışdır.

Şirkət üzrə neft hasilatına çəkilən faktiki xərclər aşağıdakı cədvəldə verilir.

cədvəl X. 1

Xərc maddələri	Ölçü vahidi	2013	Xüsusi çəkisi	2012 (müqayisə)	Xüsusi çəkisi
Istifadə edilmiş material və komponentlər	min manat	43503	6,4	35343	5,9
Yanacaq xərcləri	"-	2007	0,3	1677	0,3
Elektrik enerjisi	"-	8637	1,3	7570	1,3
Əmək haqqı xərcləri	"-	120761	17,7	105487	17,6
Sosial sığorta və pensiya fondu xərcləri	"-	23143	3,4	20162	3,4
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	"-	94517	13,9	103804	17,4
Əsaslı təmir xərcləri	"-	96996	14,2	69371	11,6
Əsas vəsaitlərə texniki xidmət xərcləri	"-	14113	2,1	11033	1,8
Nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin istismarı	"-	106642	15,7	85362	14,3
Mühafizə xərcləri	"-	14475	2,1	12406	2,1
Mədən vergisi	"-	75264	11,0	75253	12,6
Digər vergilər	"-	26508	3,9	21885	3,7
Digər xidmətlər	"-	39916	5,9	34789	5,8
Digər xərclər	"-	14659	2,2	13999	2,3
Cəmi istehsal xərcləri	"-	681141	100,0	598140	100,0
Əmtəəlik məhsula çəkilən xərclər	"-	666446		592662	
Əmtəəlik məhsul	ton	6778959,2		6775915,3	
1 ton neftin maya dəyəri	manat	98,31		87,47	
Daxili dövriyyə və qalığın dəyişməsinin dəyərləndirilməsi	min manat	14695		5478	

Şirkət üzrə neftin hasilatına çəkilən cəmi istehsal xərclərinin tərkibində material və komponent xərclərinin xüsusi çəkisi - 6,4%, əmək haqqı – 17,7%, sosial ehtiyaclara ayırmalar – 3,4%, amortizasiya ayırmaları – 13,9%, təmir xərcləri 14,2%, texniki xidmət xərcləri – 2,1%, nəqliyyat xərcləri - 15,7%, mədən vergisi - 11,0% və s. təşkil edir.

2013-cü ildə 1000 m³ qazın faktiki istehsal maya dəyəri 38,02 manat təşkil etmişdir ki, bu da keçən illə müqayisədə 6,09 manat və ya 13,8% azalmışdır.

Şirkət üzrə qaz hasilatına çəkilən faktiki xərclər aşağıdakı cədvəldə verilir.

cədvəl X. 2

	Ölçü vahidi	2013	Xüsusi çəkisi	2012 (müqayisə)	Xüsusi çəkisi
Istifadə edilmiş material və komponentlər	min manat	11356	5,0	12044	4,7
Yanacaq xərcləri	"-	524	0,2	571	0,2

Elektrik enerjisi	-"-	795	0,4	1203	0,5
Əmək haqqı xərcləri	-"-	25388	11,2	30171	11,8
Sosial sığorta və pensiya fondu xərcləri	-"-	5555	2,5	6414	2,5
Əsas vəsaitlərin amortizasiyası	-"-	60901	26,9	78455	30,6
Əsaslı təmir xərcləri	-"-	26755	11,8	24746	9,7
Əsas vəsaitlərə texniki xidmət xərcləri	-"-	1299	0,6	3936	1,5
Nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin istismarı	-"-	33558	14,8	34028	13,3
Mühafizə xərcləri	-"-	3427	1,5	4427	1,7
Mədən vergisi	-"-	38482	17,0	38127	14,9
Digər vergilər	-"-	7315	3,2	7809	3,0
Digər xidmətlər	-"-	8104	3,6	9680	3,8
Digər xərclər	-"-	2976	1,3	4442	1,7
Cəmi istehsal xərcləri	-"-	226435	100,0	256051	100,0
Əmtəəlik məhsula çəkilən xərclər	-"-	221734		256051	
Əmtəəlik məhsul	min m ³	5831636,6		5804658,4	
1000m³ qazın maya dəyəri	manat	38,02		44,11	
Daxili dövriyyə və qalıqın dəyişməsinin dəyərləndirilməsi	min manat	4701			

Şirkət üzrə qaz hasilatına çəkilən cəmi xərclərin tərkibində material və komponent xərclərinin xüsusi çəkisi - 5,0%, əmək haqqı – 11,2%, sosial sığortalara ayırmalar – 2,5%, amortizasiya ayırmaları – 26,9%, təmir xərcləri 11,8%, texniki xidmət xərcləri – 0,6%, nəqliyyat xərcləri – 14,8%, mədən vergisi – 17,0% və s. təşkil edir. Şirkət üzrə 1000m³ əmtəəlik qazın maya dəyəri 2012-ci illə müqayisədə 6,09 manat (13,8%) azalmışdır. Bununla əlaqədar olaraq, cədvəl üzrə əmtəəlik məhsul vahidinin maya dəyərini (mədən vergisiz) göstəricisini müqayisə edək.

cədvəl X.3

	Ümumi məhsulun istehsal maya dəyəri (mədən vergisiz), manat		2012-ci ilə nisbətən	
	2013	2012	%	+,-
1. Neft, 1 ton	87,21	76,36	114,2	10,85
2. Qaz,1000m ³	31,42	37,54	83,7	-6,12

Cədvəldən göründüyü kimi Şirkət üzrə neftin maya dəyəri artmış, qazın maya dəyəri isə azalmışdır. Neftin maya dəyərini artırması keçən ilə nisbətən material və komponentlərin, əmək haqqının, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin istismarı və digər xərclərin artması hesabına baş vermişdir. Belə ki, material və komponentlər üzrə - 8160 min manat (23,1%), əmək haqqı xərcləri üzrə - 15274 min manat (14,5%), nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin istismarı xərcləri-21280 min manat (24,9%), digər xərclər üzrə - 660 min manat (4,7%), artmışdır. Təhlil nəticəsində aydın olur ki, neftin maya dəyərini artırması səbəbi kimi hasilatın və bununla əlaqədar istehsalatla bağlı zəruri xərclərin artımını göstərmək olar.

XI. PERSONAL VƏ ƏMƏK HAQQI

İqtisadiyyat və Uçot İdarəsinin Personal və əmək haqqı şöbəsinə 1239 sənəd daxil olmuşdur.

Daxil olmuş sənədlər şöbədə müvafiq qaydada baxıldıqdan sonra aidiyyəti üzrə icrası təmin olunmuşdur.

Daxil olmuş sənədlərdən 545-i şöbə tərəfindən müvafiq araşdırmalar aparıldıqdan sonra "Şirkətin idarəetmə strukturuna daxil olan qurumlarda əmək normalarının, onların təşkilati strukturunun və gəlir və xərclər smetasının müəyyən edilməsi üzrə daimi fəaliyyət göstərən Komissiya"sına təqdim edilmişdir. Onlardan 225-i Şirkətin tərkibinə daxil olan qurumların ştat cədvəllərinə dəyişikliklər edilməsi, təşkilati strukturlarının təsdiq edilməsi və işçilərin optimal sayına yenidən baxılması, 43-ü ARDNŞ-də işçilərin sayının optimallaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar artıq işçi qüvvələrinin sərbəstləşdirilməsinin stimullaşdırılması, 50-si "ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarının üçüncü şəxslərlə bağladığı müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin icrasında iştirak edən işçilərinə əlavə əmək haqqının verilməsi Qaydaları"nın tətbiq edilməsi, 59-u ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan müəssisələrin, Ortaq neft şirkətlərinin, Nümayəndəliklərin illik saxlanma xərcləri smetalarının və büdcə xərclərinin təsdiq edilməsi, 32-si Şirkətin strukturuna daxil olan müəssisələrdə çalışan işçilərə "aparıcı, məsul işçilərə və səlahiyyətə görə əlavə ödəniş"lərin təyin edilməsi, 49-u "ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında müəyyən edilmiş əmək şəraiti ağır və zərərli peşə və vəzifələrin Siyahısı"nın təsdiq edilməsi, 20-si ARDNŞ-nin nümayəndəliklərinin ştat cədvəllərinə və həmin nümayəndəliklərdə çalışan işçilərə təyin olunmuş əlavə ödənişlərin məbləğlərinə yenidən baxılması, 7-si Baş ofisin şöbələrinin Əsasnamələrinin və işçilərin vəzifə təlimatlarının təsdiq olunması, 22-si işçilərin iş vaxtından artıq vaxtda işlərə cəlb olunmaları, 6-si mükafatlandırma haqqında və 32-si digər məsələlərlə əlaqədar olmuşdur.

Daxil olmuş digər 694 müraciət və hesabat xarakterli sənədlər də aidiyyəti üzrə baxılmış və müvafiq qaydada icra olunmuşdur.

2013-cü ildə ARDNŞ-də çalışan işçilərin orta siyahı sayı 65568 nəfər təşkil etmiş və bu da 2012-ci il ilə (70901 nəfər) müqayisədə 5333 nəfər azalmışdır.

2013-cü ildə şirkət üzrə işçilərin orta siyahı sayının 5333 nəfər (7,5%) azalmasının əsas səbəbləri aşağıda qeyd edilmiş əmrlərin və Əmr-qərarların icrası ilə əlaqədardır:

- ARDNŞ-nin və ANQSIHİRK-nin 03 iyul 2012-ci il tarixli 81 və 14-29ə nömrəli "ARDNŞ-də işçilərin sayının optimallaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar artıq işçi qüvvələrinin sərbəstləşdirilməsinin stimullaşdırılması barədə" əmr-qərarına əsasən iş yerlərinin ləğvi ilə bağlı işçilərə orta aylıq əmək haqqının 5 misli miqdarında birdəfəlik müavinət (2269689 manat) verilmişdir.
- ARDNŞ-nin 28.12.2012-ci il tarixli 180 nömrəli "Kompleks qazma işləri" trestini və ARDNŞ-nin bəzi müəssisələrində fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması haqqında;
- ARDNŞ-nin 11 dekabr 2012-ci il tarixli 169 nömrəli Əmrinə əsasən Qaraçuxur

- İriləşdirilmiş Neft Mədəninin "Azneft" İstehsalat Birliyinin təşkilati strukturundan çıxarılması;
- ARDNŞ-nin 18.04.2013-cü il tarixli 51 nömrəli "Xəzər Dəniz Neft Donanmasında və ARDNŞ-nin bəzi müəssisələrində fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması haqqında;
 - ARDNŞ-nin 10 avqust 2012-ci il tarixli 104 sayılı "Geofizika və geologiya İdarəsinin strukturunun təkmilləşdirilməsi" haqqında;
 - ARDNŞ-nin 10 avqust 2012-ci il tarixli 105 sayılı "Xəzər Dəniz Donanmasının strukturunun təkmilləşdirilməsi" haqqında;
 - ARDNŞ-nin 01.11.2013-cü il tarixli 153 nömrəli Əmrinə əsasən "Azərikimya" İstehsalat Birliyinin "Üzvi sintez" və "Mexaniki təmir" zavodlarının ləğv edilməsi, eyni zamanda İstehsalat Birliyi üzrə aparılan struktur dəyişikliklərin aparılması;
 - ARDNŞ-nin 24.08.2012-ci il tarixli 117 nömrəli Sosial İnkişaf İdarəsinin "Məktəbəqədər Təhsil Departamentinin ləğv edilməsi haqqında", 01.11.2013-cü il tarixli 160 nömrəli əmrinə əsasən Mədəni-Kütləvi Tədbirlər, İstirahətin Təşkili və Təsərrüfat Departamentinin və Sosial inkişaf İdarəsinin idarəetmə aparatında fəaliyyət göstərən "Tibbi xidmətə nəzarət və sığortanın təşkili Departamenti"nin ləğv edilməsi haqqında əmrlərinə əsasən müvafiq struktur dəyişikliklərinin aparılması.
 - ARDNŞ-nin və ANQSİHİRK-nın 03 iyul 2012-ci il tarixli 81 və 14-29ə nömrəli "ARDNŞ-də işçilərin sayının optimallaşdırılması üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar artıq işçi qüvvələrinin sərbəstləşdirilməsinin stimullaşdırılması" haqqında Əmr-qərarın icrası ilə əlaqədar 2013-cü il ərzində ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında işçilərin sayının optimallaşdırılması ilə bağlı mütəmadi olaraq müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir.

2013-cü ildə işçilərin orta siyahı sayının 2012-ci ilə nisbətən azalması (5333 nəfər) əsasən aşağıdakı müəssisələrdə olmuşdur:

- "Azneft" İstehsalat Birliyi üzrə - 357 nəfər;
- "Azərikimya" İstehsalat Birliyi üzrə - 610 nəfər;
- Geofizika və geologiya İdarəsi üzrə - 166 nəfər;
- H. Əliyev adına Bakı dərin özüllər zavodu üzrə - 1752 nəfər;
- Sosial İnkişaf İdarəsi üzrə - 1392 nəfər;
- "Kompleks qazma işləri" trestini üzrə - 732 nəfər.

Şirkətin strukturuna daxil olan müəssisələr üzrə hesablanmış əmək haqqı və ona bərabər tutulan digər ödənişlər barədə hesabatlar əsasında əmək haqqının strukturu araşdırılır və müvafiq təkliflər hazırlanır.

Hesabat dövründə ARDNŞ üzrə cəmi hesablanmış əmək haqqı və digər ödənişlər 660,39 mln manat olmuşdur ki, bu da 2012-ci il ilə (662,67 mln man.) müqayisədə 2,28 mln manat və ya 0,34 % azdır.

2013-cü ildə işçilərə cəmi hesablanmış əmək haqqı və digər ödənişlərin tərkibində vəzifə (tarif) maaşlarının məbləği 365,54 mln manat və ya əmək haqqı fondunda xüsusi çəkisi 55,4% təşkil etmişdir.

Şirkət üzrə işçilərin orta aylıq əmək haqqı 839,32 manat təşkil etmişdir. 2012-ci il ilə (778,87 man.) müqayisədə 60,45 manat və ya 7,8% artmışdır.

2013-cü ildə Şirkət üzrə bir nəfər işçiyə düşən orta aylıq əmək haqqının 60,45 manat və ya 7,8% artmasının əsas səbəbi ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan qurumlarda fəaliyyət göstərən işçilərin tarif (vəzifə) maaşlarının ARDNŞ-nin və ANQHİRK-nin 71 və 02-13ə nömrəli 16 may 2013-cü tarixli Əmr-qərarı ilə 01.06.2013-cü il tarixili Əmr-qərarına əsasən 10% həcmində artmasıdır.

Şirkətin strukturunda fəaliyyət göstərən müəssisələrdən daxil olan iş vaxtından istifadə balansının vəziyyəti haqqında məlumatlar təhlil edilir və müvafiq təkliflər hazırlanır.

Belə ki, 2013-cü ildə mümkün olan maksimal iş vaxtı fondu 13414943 adam/gün təşkil edir və bunun 95%-dən və ya 12687709 adam/günündən səmərəli istifadə edilmişdir. Bir nəfərə düşən orta aylıq iş vaxtı 16,2 adam/gün ($12687709:65294:12$), 1 nəfərə düşən iş vaxtından artıq iş 2,5 adam/gün ($2261453:8:9423:12$) təşkil edir.

Müəssisə və təşkilatlarda müvafiq qaydada aparılmış iş yerlərinin attestasiyasının nəticələri şöbədə araşdırıldıqdan sonra baxılmaq üçün Mərkəzi Attestasiya Komissiyasına təqdim edilmiş və Komissiyanın qərarına əsasən aidiyyəti tədbirlərin görülməsi üçün zəruri sənədləşmə işlərinin aparılması təmin edilmişdir.

Əlverişsiz iqlim şəraiti olan iş yerlərinin siyahısının və buna uyğun mövcud qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tarif(vəzifə) maaşlarına artım əmsallarının müəyyən edilməsi və rəsmiləşdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin tarif(vəzifə) maaşlarına müəyyən edilmiş artımların, o cümlədən əlverişsiz iqlim şəraitinə görə, ağır və zərərli istehsalat amillərinə görə müəyyən edilmiş artımların düzgün tətbiq edilməsi ilə əlaqədar icraçılara müvafiq metodiki göstərişlər verilmiş və nəzarət edilmişdir.

ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan qurumlarda işçilərin əməyinin ödənilməsinin mövcud qanunvericiliyə və şirkətdaxili normativ sənədlərə uyğunluğunun müəyyən edilməsi ilə əlaqədar monitorinqlər aparılmış və işçilərə əmək haqlarının düzgün hesablanmasına ümumi nəzarət həyata keçirilmişdir.

XII. MEXANİKA VƏ ENERGETİKA

Energetika materiallarının və məhsullarının kəşfiyyatı, işlənməsi, hasilatı, emalı, saxlanması, nəqli, paylanması və istifadəsi üzrə 2013-cü ilin dövlət tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsində ARDNŞ-nin struktur vahidlərinin aidiyyəti üzrə xidmətlərinə texniki və metodiki rəhbərlik etməklə, Mexanika və energetika şöbəsi, yaxından iştirak etmişdir.

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında elektrik təchizatının fasiləsiz-etibarlı təmin olunması məqsədi ilə istifadədə olan elektrik qurğu və avadanlıqların istismar müddətinin uzadılması ilə əlaqədar müvafiq tədbirlərin görülməsində şöbə aidiyyəti qurumlara texniki rəhbərlik etmişdir.

2013-2014-cü illərin payız-qış mövsümünə hazırlıq tədbirlərinin yerinə yetirilməsində, enerji qurğularının mexaniki və energetik avadanlıqlarının, həmçinin elektrik ötürücü xətlərinin (EÖX) əsaslı və cari təmirinin vaxtlı-vaxtında keyfiyyətlə aparılması ilə əlaqədar tədbirlərin həyata keçirilməsində iştirak etmişdir.

Mexanika və energetika təsərrüfatında mancanaq dəzgahlarının, nasos qurğularının və elektrik işlədicilərinin idarəetmə bloklarının elektrik qurğu və avadanlıqlarının cari təmirinin nəzərdə tutulmuş plan-qrafik üzrə aparılması və elektrik mühərriklərinin tələb olunan gücə uyğun yenisi ilə əvəz edilməsi işlərinin həyata keçirilməsi təmin edilmişdir.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində elektrik təchizatında güc çatışmamazlığı problemlərinin aradan qaldırılmasına və güc ehtiyatının artırılmasına nail olunmuş və enerjinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması ilə avadanlıqların vaxtından qabaq sıradan çıxması halları minimuma endirilmişdir.

Yeni işə salınan qazma quyularının elektrik enerji təchizatı vaxtında təmin olunmuş və qazmadan çıxan yeni quyularda quyuağzı avadanlıqlarının quraşdırılması həyata keçirilmişdir.

Müəssisələrin və idarələrin balansında istifadədə olan qurğu və avadanlıqların təhlükəsiz və etibarlı istismarının təmini məqsədi ilə müəssisələr üzrə nəzərdə tutulmuş aşağıdakı işlər, planlı şəkildə həyata keçirilmişdir;

“Neft Daşlarında” yeni tikilən istilik elektrik stansiyasının (yeni QTEİS) və mərkəzi paylayıcı qurğunun (MPQ) tikintisi başa çatdırılaraq istismara buraxılmışdır.

Köhnə QTES-də 1 ədəd qazturbogenerator Ukrayna respublikasına əsaslı təmirə göndərilmiş, işləmə saatları başa çatmış 3 saylı QTG təmirdən gələn QTG ilə əvəz edilərək istifadəyə qaytarılmışdır.

Günəşli yatağında DDÖ (2-3); DDÖ (6-11); DDÖ (5-15) və DDÖ (8-13) arası qəzalı 6 kV-luq sualtı kabel xətləri təmir edilərək istismara qaytarılmış, DDÖ 2-də bütün elektrik tələbatçılarının yeni 0,4 kV-luq PQ-dən qidalandırılması təmin olunmuşdur.

“Neft Daşları” QTES-48 ilə DDÖ-2 arası yeni çəkilmiş 3 saylı 35 kV-luq sualtı kabel xəttinin birinci kompleksi (sualtı hissəsi) istismara qəbul olunmuşdur.

DDÖ-8-də yeni 6/0,4 kV-luq 2x1000 kVA transformator məntəqəsi (TM) quraşdırılaraq istismara verilmiş və AKSA-703 kVA qəza dizel generatoru TM-nin 0,4 kV-luq elektrik şəbəkəsinə qoşulmuşdur.

"Abşeron", "Darvin bankası" və digər yataqlardakı SDÖ-lər arasında cəmi sualtı kabel xətləri (3,38 km) əsaslı təmir edilərək istismara qaytarılmışdır. 670 saylı SDÖ-də idarəetmə qurğusu, 6/0,4 kV-luq (1x160 kVA və 1x630 kVA) TM quraşdırılmış, 340 və 670 saylı SDÖ-lər arasında 3x95 markalı 6 kV-luq 420 m sualtı kabel xətti çəkilmişdir.

N.Nərimanov adına NQÇİ-nin QKS-da mövcud "Qradir qurğusunun və su nasosxananın yenidən qurulması" layihəsi üzrə 6 kV-luq PQ-nin tikintisi başa çatdırılmış, avadanlıqlar alınaraq quraşdırılmış, sazlama işlərinə başlanmışdır. 35/6 kV-luq Səngəçal burnu y/st-nin 6 kV-luq hissəsinin avadanlıqlarının müasir avadanlıqlarla əvəz olunması" layihə üzrə tam başa çatdırılmış istismara verilmişdir. EYM-607 - EYM 604 arası 6 kV-luq (4168 metr) kabel EVX quraşdırılıb, 3,5 km sualtı kabel xətti təmir olunub və 1130 metr 0,4 kV-luq kabel EVX yenisi ilə əvəz olunmuşdur.

Ə.C. Əmirov adına - NQÇİ-nin "2 kV-luq elektrik şəbəkəsinin 6 kV-luq gərginliyə keçid" obyektinin layihəsi üzrə 8 ədəd y/st-nin binası tikilmiş, 5 ədəd y/st-da müasir standartlara cavab verən el. avadanlıqları quraşdırılmış, 3 ədəd y/st-da yeni quraşdırılmış elektrik avadanlıqlarında sınaq-sazlama işləri aparılmış, 40,515 km kabel EVX çəkilmişdir. Güc itkilərinin azaldılması məqsədilə 503 saylı y/st-da 450 kVAr, 510 saylı y/st-da isə 450 kVAr gücündə statik kondensator qurğuları quraşdırılaraq istifadəyə verilmişdir.

"Siyəzənneft" NQÇİ-nin mədəndaxili elektrik şəbəkəsində 8510 metr 0,4 kV EHX-ləri tarımlanmış, 9000 metr 0,4 kV EHX-ləri əsaslı təmir olunmuşdur. Zığ sahəsində (3 N-li NQÇS) neft quyularını qidalandıran 0,4 və 6 kV EHX-nin meşə massivindən keçən 2170 m 0,4 kV-luq, 1450 m 6 kV-luq və 600 m 35 kV-luq hissələri ağaclardan təmizlənmişdir. Qazmadan çıxmış 10 neft quyusuna 900 metr 0,4 kV EHX, fəaliyyətsiz fonddan istismara buraxılan 12 neft quyusuna 2500 metr 0,4 kV-luq elektrik xətti çəkilmiş, mancanaq idarə etmə blokları və elektrik mühərrikləri qoyularaq işə buraxılmışdır. 34 ədəd quyuda idarəetmə bloklarını və elektrik mühərriklərini qidalandıran istismara yararsız kabel xətləri yeniləri ilə əvəz olunmuşdur. Zeyvə 35/6 kV y/st-da 2-ci 2500 35/6 kV-luq güc transformator quraşdırılıb işə buraxılmışdır.

H.Z. Tağıyev adına NQÇİ-nin Buzovna sahəsində 3 və 4 saylı NQÇS-lərinin ərazisindəki 865, 916, 917, 918 və 907 saylı PQ-lərdə 6 və 0,4 kV-luq yeni tipli avadanlıqlar quraşdırılaraq işə buraxılıb. Y/st. 491-dən 4 saylı k/st. quraşdırılmış 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 saylı kompressor maşınlarına kimi yeni kabel xətti quraşdırılmışdır. 4 saylı k/st-da 9, 10, 11 saylı kompressor maşınlarını işə salmaq üçün 3 ədəd vakuum açarlı yuva, 3 ədəd 200 kVt 6 kV elektrik mühərriki, 16 saylı k/st-da 2 ədəd 6/0,4 kV 1000 kVA transformator quraşdırılıb, işə salınıb. Elektrik şəbəkəsinin güc əmsalının yaxşılaşdırılması məqsədilə 491 saylı y/st-da 3500 kVAr, 16 saylı k/st-nin PQ-də 1320 kVAr və PQ- 913-də 720 kVAr (cəmi 5540 kVAr) 6 kV-luq statistik kondensator qurğusu quraşdırılıb işə salınmışdır.

"Bibiheybətneft" NQÇİ- nin "1, 2, 5 saylı NQÇS-lər üzrə lay məhsullarının yığım nəql sistemlərinin tikintisi, sahənin abadlaşdırılması" layihəsinə əsasən köhnə 2, 61, 94 saylı paylayıcı qurğular ləğv olunmuş, yeni tikilən və müasir tipli avadanlıqlarla təchiz olunmuş 3 ədəd yeni tikilmiş 6kV-luq paylayıcı qurğular (PQ-2, PQ-61, PQ-94) istifadəyə verilmiş, bu PQ-lərdən neft quyularına gedən 0,4 kV hava elektrik veriliş xətləri 0,4 kV kabel xətləri ilə əvəz olunmuşdur. Fəaliyyətdə olan 70 ədəd neft quyusunun etibarlı enerji təchizatı təmin olunmuşdur.

Muradxanlı İNM-nin Cəfəri sahəsinin enerji təchizatının yaxşılaşdırılması üçün 450 m 6 kV-luq HEÖX çəkilərək Ağammədli 35/6 kV-luq y/st-dan enerji verilmişdir. 5 saylı 35/6 kV-luq y/stansiyanı qidalandıran 35 kV-luq HX-nin əyilmiş anker dayağı bərpa edilmiş, 110 kV-luq Sabirabad-Muradxanlı HEÖX-də zədələnmiş 3 ədəd dayaq dəyişdirilmiş, 785 ədəd çirkli izolyator yuyularaq təmizlənmiş, tərkiblərində sınıq halında olanlar isə yeni izolyatorlarla əvəz edilmişdir.

Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsinin Qalmaz sahəsində yeni 35/6kV-luq yarımstansiyada tikinti quraşdırma işləri başa çatdırılaraq istismara buraxılmış, QSS I blokda layihə əsasında nəzərdə tutulmuş qəza dizel generatoru (Teksan 405 kVA) EAQ sxemi üzrə dövrəyə qoşulmuşdur. Qalmaz QKS-də 6 ədəd 900 kVA-lıq Fasiləsiz Enerji Mənbəyi (UPS), 2 ədəd 1410 kVA və 2 ədəd 1100 kVA-lıq dizel generatorları EAQ sxemi üzrə istismara buraxılmışdır. Qalmaz QKS su nasosxanasında 250 kVt-lıq elektrik intiqallı su nasoslarının rəvan işə buraxılması və etibarlılığının artırılması məqsədilə 5 ədəd rəvan işəsalma qurğusu istismara buraxılmışdır.

Heydər Əliyev adına BNEZ-in istehsalat sexlərini elektrik enerjisi ilə təchiz edən 110/6 kV-luq 204N və 204P yarımstansiyalarında yenidənqurma işləri aparılmışdır. Hidrotəmizləmə (100-cü) bölməsində PKA 101 (1, 2, ehtiyat), PKA 102 (1, 2, ehtiyat) kompressorların elektrik mühərriklərinin təsirlənmə şkafları müasir rəqəmsal təsirlənmə şkafları ilə əvəz olunmuşdur.

Azərnefyağ NEZ-də elektrik təsərrüfatında planlı təmir, sınaq-sazlama işləri həyata keçirilmiş, alçaq gərginlikli paylayıcı qurğularda yenidənqurma işləri görülmüş və elektrik avadanlıqları müasir tipli elektrik avadanlıqları ilə əvəz edilmişdir.

"Qaz İxrac" İdarəsi üzrə Abşeron MQKS-in Yeni Zabrat (Xalçaqlıq) qaz ölçü qovşağı, Zabrat-1 QTM-i, "Binə" QPS-i, Astara MQKS-in Şorsulu QPS-i, Hacıqabul MQKS-in Qarabağlı KS-i, Siyəzən MQKS-in Hacılı QPS-i, Qazax MQKS-in Qərb Dövlətlərarası qaz ölçü qovşağı və Morul QTM-in elektrik enerjisi təchizatında layihə-smeta sənədləri əsasında yenidənqurma işləri görülmüşdür. Abşeron MQKS-in Qaradağ KS-ni qidalandıran Bakı DÖZ-ün 110/10 kV-luq y/st-da, KS-in 10 kV-luq PQ-də, Astara MQKS-in 2 №-li KS-in PQ-də, Qarabağlı KS-i qidalandıran 77 saylı y/st-da, Qarabağlı KS-in 6 kV-luq PQ-də, Ağdaş KS-in 6-10 kV-luq yuvalarda yağ açarları, ayrıclar (intiqallarla birlikdə) təftiş olunmuş, təmir-sazlama işləri aparılmışdır. Hacıqabul KS-in 110/6 kV-luq APQ-də RLND-110 tipli 110 kV-luq ayrıclar tənzimlənmiş, 1 və 2 №-li 25 MVA 110/6 kV-luq transformatorların rele mühafizə, avtomatika sxemləri, dolaqların müqaviməti və torpaqlama konturları yoxlanılmışdır. Astara KS-1-də 2 ədəd 300 kVA gücündə UPS-lərin sıradan çıxmış 122 ədəd akkumulyatorları yenisi ilə əvəz olunmuş, AKSA tipli dizel generatorun AVR sistemi bərpa olunmuşdur. Astara KS-2-də 2 ədəd KEMSAN tipli UPS quraşdırılmışdır. Ağdaş KS-də 170 kVA-lıq dizel generatoru təmir olunmuş, idarəetmə paneli dəyişdirilmişdir.

"Kompleks qazma işləri" tresti üzrə 27 ədəd elektrik intiqalı ilə işləyən qazma buruqlarının işə salınması üçün 6/0,4 kV-luq yarımstansiyalarının 6kV-luq yuvalarda təmir, sınaq, sazlama-işəsalma və rele mühafizələri sistemlərinin yoxlanmasının həyata keçirilməsini və torpaqlanma müqavimətinin ölçülməsi işləri görülməsi təmin edilmişdir. Qazma qurğularının normal iş rejimini təmin etmək məqsədilə 2013-cü ildə 117 ədəd (o

cümlədən Qazmaservis və Logistika idarəsində 111 ədəd, kənar təşkilatda 6 ədəd) elektrik avadanlığı əsaslı təmir olunmaqla istismara qaytarılmışdır.

NKİ-nin struktur vahidlərində neftin nəqlinin texnoloji proseslərində istifadədə olan 58 magistral nasos aqreqlarınının 25%-nin işləmə müddətinə istismar müddətinin keçmiş olduğunu nəzərə alaraq, texnoloji proseslərin təmin edilməsi üçün balansda mövcud olan 30 ədəd nasos qurğusunda sazlama və nasosla mühərrik arasında oxların mərkəzləşdirilməsi və cari təmir işləri aparılmış, nasos stansiyalarının normal iş fəaliyyəti bərpa edilmişdir. Daşgil NNS-nı elektrik enerjisi ilə təmin edən 35/6kV-luq yarımstansiyasında əsaslı təmir işlərinə başlanmış və fiziki köhnəlmiş elektrik avadanlıqları müasir tipli yeni avadanlıqlarla əvəz edilmişdir. Sınaq sazlama işlərinin tərtib olunmuş qrafik üzrə vaxtlı-vaxtında görülməsinə görə elektrik avadanlıqlarının işləmə müddətləri uzadılmış və tez-tez sıradan çıxmasına yol verilməmişdir.

Elektrik enerjisindən səmərəli istifadə barədə müvafiq tədbirlər həyata keçirilmiş, texnoloji qurğuların daha optimal iş rejimlərinə uyğun variantlar seçilməklə istismarda olan elektrik avadanlıqları nisbətən kiçik güclü avadanlıqlarla əvəz edilmiş və balansdan kənar təşkilatlara verilən obyektlərin sərf etdikləri enerji də nəzərə alınarsa, elektrik enerjisinin istehlakı, 2012-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 10793 min kVt.saat azalmışdır.

2013-cü ilin yanvar-dekabr ayları ərzində ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatları enerji təchizatı müəssisələrindən, cəmi 945827 min kVt.saat elektrik enerjisi almışdır.

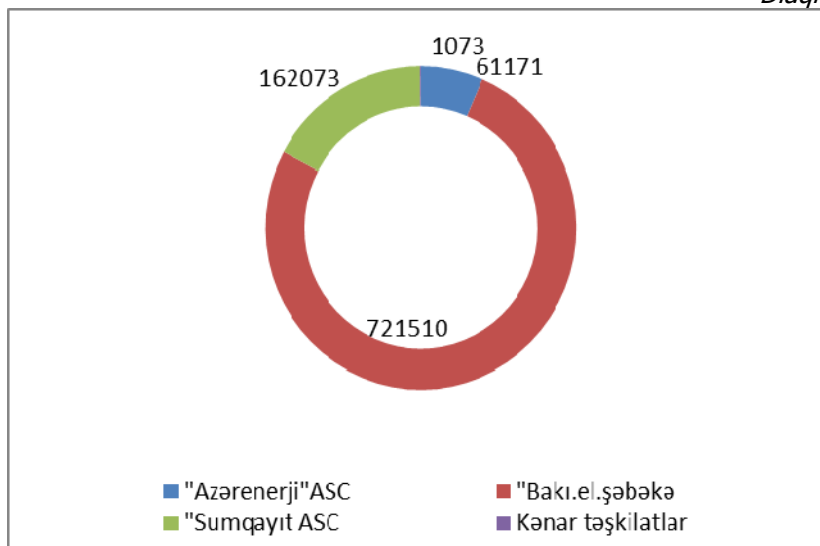
O cümlədən,

"Azərenerji" ASC-dən 61171 min kVt.saat, "Bakielektrikşəbəkə" ASC-dən 721510min kVt.saat, "Sumqayıtelektrikşəbəkə" ASC-dən 162073 min kVt.saat və digər idarələrdən 1073 min kVt.saat elektrik enerjisi alınmışdır (Diaqram XII.1).

2013-cü ilin yanvar-dekabr ayları ərzində kənardan alınan elektrik enerjisi haqqında:

"Azərenerji"ASC	61171 min kVt.saat
"Bakı.el.şəbəkə	721510 min kVt.saat
"Sumqayıt ASC	162073 min kVt.saat
Kənar təşkilatlar	1073 min kVt.saat

Diaqram XII.1

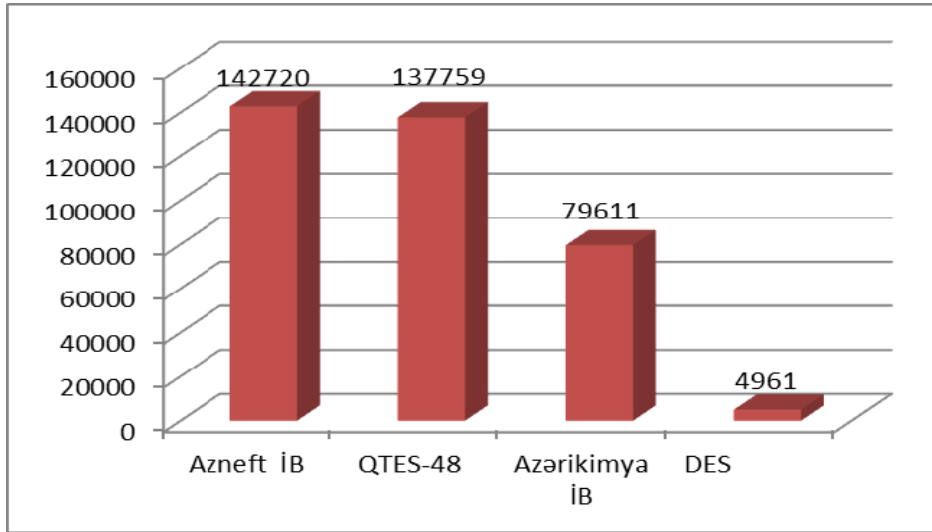

2013-cü ilin yanvar - dekabr aylarında "Azərikimya" İB-də 79611min kVt.saət, "Azneft"İB - 142720 min kVt.saət (o cümlədən, QTES-48 137759min kVt.saət; DES-4961 min kVt.saət) elektrik enerjisi hasil edilmişdir (Diaqram XII.2).

2013-cü ilin yanvar-dekabr ayları ərzində ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında istehsal edilən elektrik enerjisi haqqında:

Azneft İB	142720 min kVt.saət
QTES-48	137759 min kVt.saət
Azərikimya İB	79611 min kVt.saət
DES	4961 min kVt.saət

Diaqram XII. 2

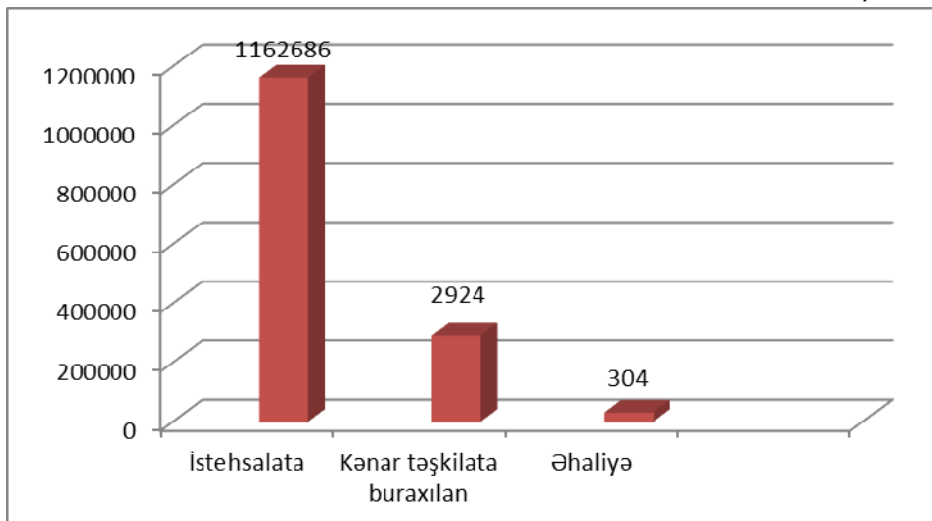

2013-cü il ərzində ARDNŞ-nin struktur tərkibində olan müəssisə və təşkilatlarında istehsalata 1162686 min kVt.saət elektrik enerjisi sərf olunmuşdur. Eyni zamanda 2924 min kVt.saət elektrik enerjisi kənar təşkilatlara və 304 min kVt.saət elektrik enerjisi isə Çilov adasında yaşayan əhaliyə müvafiq qaydada satılmışdır (Diaqram XII.3).

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarının istehsal etdiyi elektrik enerjisinin sərfi haqqında:

İstehsalata	1162686 min kVt.saət
Kənar təşkilata	2924 min kVt.saət
Əhaliyə	304 min kVt.saət

Diaqram XII.3

Enerji resurslarından səmərəli istifadə tədbirlərinin həyata keçirilməsi və elektrik enerjisinin qeyri qanuni sərfinin qarşısının alınması ilə əlaqədar müvafiq işlərin görülməsinə nəzarət daimi olaraq aparılmışdır.

Enerji təchizatı müəssisələrinin elektrik sistem və şəbəkələrində baş vermiş qəzalara görə ARDNŞ-nin müəssisələrinin, idarə və təşkilatlarının elektrik təchizatında fasilələrə təsadüf olunsa da, mədəndaxili elektrik şəbəkəsinə xidmət heyətinin təqsiri ucbatından boş dayanmalara yol verilməmişdir.

2013-cü ildə elektrik qurğu və avadanlıqlarında 3420 min manat həcmində sınaq-sazlama işləri, 1571 min manat həcmində elektrik avadanlıqlarının və 4290 min manat həcmində qazma və neft-mədən avadanlıqlarının əsaslı təmir işləri, həyata keçirilmiş və iş saatları uzadılaraq istismara qaytarılmışdır. Hesabat ilində istehsalata yararsız qurğu və avadanlıqların balansdan silinməsindən 94583 ton qara və 388 ton əlvan metal qırıntı və tullantılarının tədarük olunaraq, təhvil verilməsi üzrə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi təmin olunmuşdur.

2013-cü ildə qazma, neft-mədən avadanlıqlarının və texnoloji qurğuların istismarında vaxtından qabaq sıradan çıxma və ehtiyat hissələrinin çatışmazlığından boşdayanma hallarına yol verilməmişdir.

Yanğından mühafizə sahəsində də müəyyən işlər görülmüşdür. "Vixr" tipli yanğınsöndürən gəmilərin nəzərdə tutulan neft-qaz yataqlarında daim növbə çəkməsinə nail olunmuşdur. İdarə və müəssisələr ilkin yanğınsöndürmə vasitələri və köpük əmələ gətirən maye ilə təmin edilmişdir.

DDÖ-nin əksəriyyətində su çiləmə sistemləri, dairəvi yanğınsöndürmə su xətləri, yanğınsöndürmə dayaqları, dalma nasoslarının saxtaları və gəmi yanalma meydançaları təmir edilmişdir. Manifold sistemlərinin, alçaq və yüksək təzyiqli separatorlarının yeniləri ilə əvəz olunması sahəsində böyük həcmli işlər görülmüşdür.

Qazma işlərinin sürətli və keyfiyyətli yerinə yetirilməsinin təmin olunması üçün 2013-cü ildə 2 dəst ZJ70/4500DZM qazma qurğusu, 6 dəst 3NB-1600F qazma nasosu, 9 dəst DOOSAN PU 180Tİ dizel mühərriki, 1 dəst MRB2-80x35, 2 dəst MB-2Ux250, MB-2Ux350 manifoldları, 2 dəst KPB-3M, 1 dəst KP12-3U dönən kranlar, 4 dəst Mİ-WACO gil məhlulunun təmizlənməsi sistemi, 1 dəst ZJ700 bucurqadı, 1 dəst 500 tonluq 800HP AKER Top Drayveri, 18 dəst NJ-1 məhlul qarışdırıcısı, 4 dəst 4"-13 5/8" hidravliki açar stansiyası alınmış və quraşdırılaraq istismara buraxılmışdır.

Qazmadan çıxan neft və qaz quyuları quyuağzı avadanlıqla vaxtında təmin edilmişdir ki, bu da neft-qaz hasilatına öz müsbət təsirini göstərmişdir.

İl ərzində "Azneft" İB tərəfindən 2 dəst Kamaz şassisində UNB 160x40 aqreqatı, 1 ədəd VN 120/80 tipli nasos qurğusu, 2-dəst VU 0,6/13M1, PV 3091- 7,5 -500 tipli kompressor, 1 dəst NAK 250/18, 1 dəst NAK 300/24Mx7T qaldırıcı kranlar, 1 dəst NSP 125x400 dizel nasos aqreqatı, 1 dəst UPT-50(traktor bazasında), 1 dəst UP100x125 "Ruslan" markalı qaldırıcı və 1 dəst Straj tipli proqramla idarə edilən yanğınsöndürən robot alınmış və quraşdırılaraq müəssisələrdə istismara verilmişdir. Qalmaz və Qaradağ YQA-da 7 ədəd quyuda quyuağzı avadanlıqlar yenisi ilə əvəz edilmişdir.

2013-cü il ərzində "Neft Kəmərləri" idarəsinin Binəqədi NNS-də 2 ədəd NK210/200, DNAB-nda 2 ədəd 1D200/90 və Daşgil NNS-də 5 ədəd 1D200/90 tipli nasos aqreqləri quraşdırılmış və istismara verilmişdir.

Ağdam MQKS-in Kətəparaq AQPS-i, Hacıqabul MQKS-in Ələt QPS-i, Ağsu radio-rabitə ötürücü qülləsi, Sirvan İES qolunun 2,3-cü km EKM qurğusu, Siyəzən MQKS-in 35/10 kV və 10/0,4 kV-luq yarımstansiyalarının yenidən qurulması obyektində LSS əsasında işlər davam etdirilir.

Bununla yanaşı 2014-cü ildə elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması sahəsində aşağıdakı müvafiq tədbirlərin görülməsi vacib hesab olunur:

- H.Əliyev adına Bakı NEZ üzrə 4 nömrəli istehsalatın N322/1,2 hidrokəsici nasoslari üçün rəvan işə salma qurğusunun və 12 nömrəli sexdə Azot kompressoru üçün elektrik güc avadanlıqlarının kabel xətlərinin quraşdırılması və istifadəyə verilməsi;
- "Neft Kəmərləri" İdarəsinin Qaradağ NKİ-nin Puta NNS-da yeni quraşdırılmış dairəvi su çiləmə və köpüklə yanğın söndürmə sisteminin işə buraxılmasının təmin olunması;
- "Daşgil" NNS-nın yanğın söndürmə sisteminin yenidən qurulması layihəsinin işlənməsi və tikinti-quraşdırma işlərinə başlanılması;
- Yanacaq-sürtgü materiallarına və neft-mədən avadanlıqlarına tələb olunan ehtiyat hissələrinə qənaət edilməsi, qazma və neft-mədən avadanlıqlarının əsaslı təmirinin daxili imkanlar hesabına təmin edilməsi;
- İstehsalata yararsız mənəvi və fiziki cəhətdən köhnəmiş avadanlıqların balansdan silinərək, qara və əlvan metal qırıntısı kimi tədarük və təhvil verilməsi;

- "28 May" NQÇİ-də QTES-48 ilə Çilov adası 35/6kV-luq yarımstansiya arasında 35kV-luq yeni sualtı kabelin alınması və quraşdırılması;
- "Neft Daşları" QTES-48 ilə DDÖ-2 arası yeni çəkilmiş 3 saylı 35 kV-luq sualtı kabel xəttinin ikinci kompleksinin (estakada üstü hissəsi) başa çatdırılması;
- "Günəşli" yatağındakı DDÖ-10-da 1 dəst NBO 160D markalı qazma qurğusunun, DDÖ-15-

- də 1 ədəd H250 ipli kranın, "Neft Daşları", "Abşeronneft" NQÇİ-nin SDÖ-də 11 ədəd Koreya istehsalı olan NPT58F 42 yerlik yeni xilasedici qayıqların quraşdırılaraq istismara verilməsi və layihəyə uyğun olaraq müasir tipli yanğınsöndürmə sisteminin quraşdırılmasının həyata keçirilməsi;
- "Kompleks Qazma İşləri" tresti üçün alınmış 4 ədəd MİSWACO tipli gil məhlulunun təmizləmə sisteminin, 9 ədəd Manqoses PT tipli titrəyən ələklərin, 1 ədəd JC70D tipli bucurqadın, ZJ70DZM markalı qazma qurğusunun quraşdırılaraq istismara verilməsi və 2 ədəd JZ-40 mobil qurğusunun alınaraq, quyulara tətbiqinin təmin edilməsi;
 - YQA-da qaz quyularının əsaslı təmirinin və yeni quyuağzı avadanlıqlarla təchiz edilməsinin təmin edilməsi;
 - "Neft Daşları" NQÇİ üzrə 1, 2, 3 və 22 sayılı PQ-lərin yenidən qurulması, 1100 və 1201 sayılı meydançalarda yeni quraşdırılacaq kompressorların elektrik təchizatının təmin edilməsi, 1284 sayılı meydançada işlədiciyə güclərinin artmasını nəzərə alaraq meydançadakı 250 kVA-lıq tr-run 630 kVA tr-rlə əvəz olunması;
 - 28 May adına NQÇİ-də DDÖ-7-də 3 dəst HAK-300 tipli qaldırıcı kranlarının quraşdırılması, Neft Daşlarında QTES 48-dən DDÖ-2-yə 3-cü 35 kV-luq kabel xəttinin ikinci kompleksinin (Estakada üstü kabelin çəkilməsi) tikintisinin başa çatdırılması, Çilov adasında elektrik təchizati sisteminin yenidən qurulması, Neft Daşlarında 6/0,4 kV-luq 40, 41, 42, 43 sayılı paylayıcı qurğuların yenidən qurulması, Günəşli yatağındakı 5, 14, 15 sayılı DDÖ-lərdə elektrik təchizatının əsaslı təmiri, 28 May adına NQÇİ-də (DDÖ-4-də) 3 ədəd, "Neft Daşları" NQÇİ-də 6 ədəd, "Abşeronneft" NQÇİ-də (340 sayılı meydançada) 1 ədəd 42 yerlik xilasedici qayıqların quraşdırılıb istismara verilməsi;
 - "Abşeronneft" NQÇİ üzrə 403 sayılı 35/6 kV-luq baş y/st-dan 2 sayılı 6 kV-luq paylayıcı qurğunu qidalandıran 1 və 2 №-li 6 kV-luq hava elektrik ötürücü xətlərinin təmiri, 403 sayılı 35/6 kV-luq baş y/st ilə 14 sayılı 6/0,4 kV-luq transformator yarımstansiyası arası 6 kV-luq hava elektrik ötürücü xəttinin təmiri, 6 ədəd y/st (11, 13, 14, 23, 26, 28) binalarının tikintisi, avadanlıqlarla təchizatı və 0,4 kV-luq SİP kabel xətlərinin çəkilməsi, "Şimal qırışığı" yatağında 8 və 9 sayılı 6/0,4 kV-luq y/st-ların və onları qidalandıran 2 dövrəli hava elektrik ötürücü xəttinin əsaslı təmiri" layihəsi üzrə dənizdə 6-8 və 8-9 sayılı 6/0,4 kV-luq y/st-lar arası 1950 m 6 kV-luq hava elektrik ötürücü xəttinin çəkilməsi, "2, 3, 4, 5, 6, 401 sayılı yarımstansiya binalarının və avadanlıqlarının yenidən qurulması" layihəsi üzrə estakada üzərində 6 və 401 sayılı yarımstansiya binalarının tikintisi və avadanlıqlarla təchiz olunaraq istifadəyə verilməsi;
 - N.Nərimanov adına NQÇİ üzrə EYM-171 - EYM-407 - EYM-482 arası 6 kV-luq kabel elektrik veriliş xəttinin quraşdırılması, 26 sayılı PQ ilə 12 sayılı PQ (NYM-1); 12 sayılı PQ (NYM-1) ilə 110 sayılı PQ; 26 sayılı PQ-ilə 28 sayılı PQ arası 6 kV-luq sualtı kabel elektrik veriliş xəttinin çəkilməsi, 607 sayılı EYM-də yeni 6 kV-luq PQ-nin tikintisi və mövcud Qradir qurğusunun və nasosxananın yenidən qurulması" obyektinin layihəsi üzrə 6 kV-luq PQ-nin istismara buraxılması, Dəniz obyektlərinin elektrik təchizatının yenidən qurulması, "Daşgil" 35/6kV-luq yarımstansiyasının yenidən qurma layihəsi üzrə işlərin başa çatdırılması, Sumqayıt NVS-də 35/6kV-luq yarımstansiyanın əsaslı təmirinin həyata keçirilməsi;
 - Ə.Əmirov adına NQÇİ üzrə "2 kV-luq elektrik şəbəkəsindən 6 kV-luq elektrik şəbəkəsinə keçid" obyektini layihəsi üzrə elektrik avadanlıqlarının quraşdırılması işlərinin davam

- etdirilməsi, 2 və 3 saylı NQÇS-lərin elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması, 520 sayılı 35/6kV-luq yarımstansiyanın qəzalı vəziyyətdə olan 6 kV-luq PQ-nin ləğv edilməsi və yeni quraşdırılmış 6 kV-luq PQ-nin istismara buraxılması;
- "Bibiheybətneft" NQÇİ üzrə 41 sayılı 6/0,4 kV-luq PQ-dən neft quyularına 0,4 kV-luq kabellərin çəkilməsi. 80 sayılı 6/0,4 kV-luq PQ-nin müasir tipli avadanlıqlarla təchiz olunması və PQ-nin işə salınması;
 - H.Z. Tağıyev adına NQÇİ üzrə Buzovna sahəsində 3 və 4 saylı NQÇS-lərin ərazisindəki 913 sayılı PQ-də 6/0,4 kV-luq yeni müasir tipli avadanlıqların quraşdırılması, Qala sahəsində layihə üzrə TM -23-nün yenidən qurulması;
 - "Siyəzənneft" NQÇİ üzrə elektrik şəbəkəsinin və 35/6/0,4 kV-luq paylayıcı qurğuların yenidən qurulması" layihəsinin həyata keçirilməsi, Ziğ sahəsində HEÖX-lərinin mühafizə zonasının ağaclardan təmizlənməsi işlərinin davam etdirilməsi;
 - "Muradxanlı" İNM üzrə 110 kV-luq Sabirabad-Muradxanlı HEÖX-də nasaz və çirkli izolyatorların yeni izolyatorlarla dəyişdirilməsi işlərinin davam etdirilməsi;
 - Qaz Anbarlarının İstismarı İdarəsi üzrə 35/6 kV-luq y/st-dan idarəetmə otağına qədər kabel estakadasının tikintisi işlərinin tamamlanması, Qaradağ QKS 2 sayılı kompressor stansiyasının yenidən qurulması layihəsi üzrə işlərin tamamlanması, "Qaradağ YQA-da köhnə qazpaylama məntəqəsində 5 quyuluq manifold sisteminin artırılaraq genişləndirilməsi" layihəsi üzrə elektrik təchizatının təmin edilməsi, Qaradağ QKS 2 sayılı 10/0,4 kV-luq yarımstansiyada reaktiv gücü kompensasiya etmək məqsədilə 1 ədəd 450 kVAr gücündə kondensator batareyasının quraşdırılması, istehsal sahələrində 5 dəst 65x35 Mpa manifoldunun və 7 dəst 65x35 Mpa fontan armaturunun quraşdırılıb istismara verilməsi;
 - Geofizika və geologiya İdarəsinin "Mədəngeofizika" İstehsalat Bölümünün dəniz sahələrindəki neft və qaz quyularında mədən-geofiziki işləri yerinə yetirmək üçün 4 ədəd MKS tipli karotaj bucurqadlarının daxili imkanlar hesabına təmir edilib istismara verilməsi və s.

XIII. KAPITAL QOYULUŞU VƏ ƏSASLI TİKİNTİ

ARDNŞ üzrə 2013-cü ildə kapital qoyuluşu proqramı 1271508,5 min manat planlaşdırılmışdır, o cümlədən qazma üzrə 294143,3 min manat, tikinti üzrə 841983,5 min manat, quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar üzrə 132781,7 min manat, geoloji axtarış işləri üzrə 2600,0 min manat.

2013-cü ildə ARDNŞ üzrə faktiki əsaslı vəsait qoyuluşu 1294201,3 min manat (101,8%) yerinə yetirilmişdir. O cümlədən, qazma üzrə 381287,1 min manat (129,6%), tikinti üzrə 741675,3 min manat (88,1%), quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar üzrə 162409,7 min manat (122,3%), geoloji axtarış işləri 8829,2 min manat (339,6%) yerinə yetirilmişdir (Cədvəl XIII.1).

Əsaslı vəsait qoyuluşunun strukturuna daxil olan əsas göstəricilərinin 2012-ci illə müqayisəsi

cədvəl XIII.1 (min manat)

	2013-cü il			2012-ci il		
	plan	fakt	%	plan	fakt	%
Kapital qoyuluşu	1271508,5	1294201,3	101,8	1219882,6	1112561,7	91,2
o cümlədən:						
Qazma	294143,3	381287,1	129,6	322505,4	272375,5	84,5
- kəşfiyyat	33591,3	54830,3	163,2	59853,1	42015,3	70,2
- istismar	260552,0	326456,8	125,3	262652,3	230360,2	87,7
Geoloji axtarış işləri	2600,0	8829,2	339,6	2600,0	6694,5	257,5
Tikinti	841983,5	741675,3	88,1	772870,3	604786,9	78,3
Quraşdırılması tələb olunmayan avadanlıqlar	132781,7	162409,7	122,3	121906,9	228704,8	187,6
Qeyri-sənaye tikintisi üzrə kapital qoyuluşu	82724,3	50701,4	61,3	51959,4	122767,2	236,3
o cümlədən:						
- yaşayış tikintisi	76239,3	45058,1	59,1	16961,4	77242,7	4,6d
- kommunal tikintisi						
- xalq təhsili	14000,0	17175,8	122,7	3000,0	21623,2	7,2d
- səhiyyə tikintisi	54274,3	27472,1	50,6	30452,3	23745,9	78,0
- mədəniyyət	1000,0	3244,2	324,4	1545,7	155,4	10,1

Hesabat ilində ARDNŞ üzrə əsas fondların təhvil göstəricilərinin 2012-ci illə müqayisəsi

cədvəl XIII.2 (min manat)

	2013-cü il			2012-ci il		
	plan	fakt	%	plan	fakt	%
Əsas fondların təhvili	1715996,2	1045081,2	60,9	1230745,4	862144,3	70,1
o cümlədən:						
- qazma	323636,1	393328,2	121,5	265988,2	295767,0	111,2
- tikinti	1256985,4	487568,8	38,8	842850,3	337672,5	40,1
- avadanlıq	135374,7	164184,2	121,3	121906,9	228704,8	187,6
- geoloji axtarış işləri						

Cədvəl XIII.2-dən göründüyü kimi, 2013-cü ildə ARDNŞ üzrə əsas fondların təhvili 1045081,2 min manat olmuşdur. Bu da 2012-ci illə müqayisədə 182936,9 min manat çoxdur. Qazma üzrə əsas fondların təhvili 393328,2 min manat olmuşdur. Bu da 2012-ci illə müqayisədə 97561,2 min manat çoxdur. Tikinti üzrə əsas fondlar 487568,8 min manat təhvil verilmişdir, bu da 2012-ci ildən 149896,3 min manat çoxdur.

ARDNŞ üzrə 2013-cü ildə 3868 m² yaşayış binası təhvil verilmişdir. 2012-ci ildə bu göstərici 6254 m² olmuşdur.

ARDNŞ-nin Kapital Qoyuluşları İdarəsi ARDNŞ-in struktur təşkilatları tərəfindən əsaslı tikinti və əsaslı təmir planlarının vaxtında, yüksək keyfiyyətlə və layihə smeta sənədlərinə uyğun yerinə yetirilməsinə nəzarəti həyata keçirir.

Hesabat dövrü ərzində ARDNŞ-in tərkibinə daxil olan: "Azneft" İB, "Geofizika və Geolojiya" İdarəsi, "Neft Kəmərləri" İdarəsi, H.Əliyev adına Bakı neft emalı zavodu, "Azərneftyağ" neft emalı zavodu, H.Əliyev adına Bakı dərin özüllər zavodu, "Azərikimya" İB, "Sosial İnkişaf İdarəsi", "Ekologiya İdarəsi", "Xəzər Dəniz Neft Donanması", "Kompleks qazma işləri" trest, "Qaz emalı zavodu", "Neftqazemitədqiqatlayihə" İnstitutu, "Qaz İxrac İdarəsi", "İnformasiya texnologiyaları və Rabitə İdarəsi" struktur təşkilatlarında əsaslı tikinti və əsaslı təmir planlarının icrasına cəlb olunmuş podratçı təşkilatların gücü ilə yerinə yetirilən TQİ-ə nəzarət edilmişdir. Eyni zamanda bir sıra təşkilatlarda ayrı-ayrı obyektlər üzrə fiziki iş həcmələrinin qəbulu yoxlanılmışdır.

İdarə tərəfindən "Azəriqaz" İB üzrə Biləsuvar rayonu Günəşli, İsmətli kəndlərinin, Cəlilabad rayonu Qarazəncir, Ocaqlı, Təzəkənd kəndlərinin, Xəzər rayon Türkan qəsəbəsinin, Binə qəsəbəsinin, Qala qəsəbəsinin, Abşeron rayonu Masazır kəndinin, Saray qəsəbəsinin qazlaşdırılması, Sumqayıt şəhəri H.Z.Tağıyev qəsəbəsinin, Sabirabad rayonu Yenikənd, Dadaşbəyli kəndlərinin qazlaşdırılması, Bakı şəhəri Nizami QİS-nin inzibati binasının tikintisi, Fizuli rayonu kənd, qəsəbə və yaşayış massivlərinin qazlaşdırılması, Kürdəmir rayonu Bağman, Silyan kəndlərinin qazlaşdırılması, "Neft Kəmərləri İdarəsi"nin "Dübəndi-Suraxanı D300mm 0,1-5,6 km hissəsinin neft kəmərlərinin təmiri" və "NND-nin Buta-Böyük Şor D500mm-lik neft kəmərlərinin 92,4-95,4 km hissəsinin korroziyaya qarşı rənglənməsi", "Neftqazemitədqiqatlayihə" İnstitutunun "9 mərtəbəli istehsalat korpusunun əsaslı təmiri" və "5 mərtəbəli laboratoriya binasının tikintisi", Qaz İxrac İdarəsinin "D700mm Hövsan-Digah-Qaradağ magistral qaz kəmərinin təmiri", "Qaz ixrac İdarəsinin anbar binalarının tikintisi", "Ekologiya" İdarəsi"nin "H.Z.Tağıyev adına NQÇİ-nin ərazisində 9,3 ha sahədə şitilliyin salınması" obyektinə drenaj-kanalizasiya sistemi, Yol kənarının abadlaşdırılması", Qaradağ rayonu Axtarma dağının şimalında yerləşən "Tullantı mərkəzi"nin yenidənqurulması, H.Əliyev adına BNEZ-in "10N^o-li sexin ərazisində təmir işləri", "7N^o-li istehsalatın 1N^o-li əmtəə parkında 110N^o-li çənin əsaslı təmiri", "13N^o-li sexin inzibati binasının fasadının əsaslı təmiri", İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinin "Bakı şəhəri, H.Əliyev prospekti 113 ünvanında yerləşən ARDNŞ Mərkəzləşdirilmiş Mətbəə Binasının yenidən qurulması", "avtonəqliyyat sexi üçün texniki xidmət sahəsinin tikintisi" (yardımcı bina), "Azərneftyağ" neft emalı zavodunun "Mədəniyyət evinin təmiri", "NEZ-in texnoloji qurğularında alınan kerosin fraksiyası üçün istismardan çıxarılmış 112 saylı qurğunun ərazisində çənlər parkı" obyektlərində fiziki iş həcmələrinin qəbulu və sənədləşdirilməsi, TQİ-in keyfiyyəti bilavasitə yerində yoxlanılmışdır. Yoxlama nəticəsində aşkar olunmuş qüsurlar müvafiq təşkilatın tikinti rəhbərlərinin nəzərinə çatdırılmış və bu qüsurların aradan qaldırılmasına nəzarət edilmişdir.

Aparılan araşdırma nəticəsində məlum olmuşdur ki, obyektlərdə bütün təşkilatlar üçün xarakterik olan bir sıra çatışmazlıqlar vardır. Belə ki, bəzi obyektlərdə TQİ layihə smeta sənədləri tərtib olunmadan yerinə yetirilir, bəzi obyektlərdə təsdiq olunmuş layihə smeta sənədlərinə əsasən inşaat işləri aparılan dövrdə bu layihə sənədlərinin tərkib hissəsi olan Tikintinin Təşkili Planın tələblərinə axıra kimi əməl edilmir, təmir tikinti işlərinin və istifadə olunan₅₃

materialların keyfiyyətində qüsurlara yol verilir. Tikinti-quraşdırma işlərinin ümumi jurnalları, müəllif nəzarəti xüsusi işlər üzrə jurnalları, sonradan üstü örtülən işlərin və məhsul konstruksiyaların qəbul aktları, avadanlıq, texnoloji boru kəmərləri, daxili və xarici su, istilik, qaz təchizatı və kanalizasiya sistemləri, drenaj qurğuları, elektrik, radio, telefon və televiziya qurğu və xətləri, partlayış, yanğın və ildırımdan mühafizə vasitələrinin sınaq aktları düzgün tərtib olunmur. Həmçinin yerlərdə podratçı təşkilatlar tərəfindən İşlərin İcrası Planı tərtib olunmadan işlər aparılır. Bütün bunlar tikintinin maya dəyərinin artmasına və tikinti müddətinin uzanmasına səbəb olur.

Odur ki, 2013-cü ilin yekunlarına əsasən təşkilatlarda əsaslı tikinti və əsaslı təmir proqramlarının yerinə yetirilməsinin təhlili aparılmış, görülən işlərin dəyərinin artmasına səbəb olan amillərin aradan qaldırılması və işlərin daha keyfiyyətli yerinə yetirilməsi üçün tədbirlər görülmüşdür.

İdarə öz fəaliyyəti dövründə Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunlarını, digər normativ-hüquqi aktları, ARDNŞ-in əmr, qərar və sərəncamlarını, şirkətin normativ sənədlərini, ARDNŞ prezidentinin, Kapital Qoyuluşları İdarəsi rəisinin tapşırıq və göstərişlərini rəhbər tutmuşdur.

XIV. ƏSASLI TƏMİR

2013-cü ildə ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan müəssisələrin sifarişi ilə texnoloji qurğuların, kommunikasiya sistemlərinin, neftmədən hidrotexniki qurğuların, binaların əsaslı təmiri üzrə 448531,7 min manat həcmində (120,5%) (plan 372135,0 min manat) tikinti-quraşdırma işləri yerinə yetirilmişdir. 2013-cü ildə ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan təşkilatlar üzrə əsas fondların əsaslı təmiri işlərinin yerinə yetirilməsi aşağıdakı cədvəldə verilir:

cədvəl XIV.1

Sıra №	Sifarişçi müəssisələrin adları	2013-cü il üzrə plan	2013-cü ildə faktiki yerinə yetirilib	%	2012-ci ildə faktiki yerinə yetirilib
1	Azneft İB	73500	117291.8	159.6	84437.3
2	Azəriqaz İB	40000	70616.6	176.5	119328.4
3	Azərikimya İB	1580.0	603.7	38.2	3418.9
4	H.Əliyev ad. BNEZ	9000	8130.2	90.3	10633.3
5	Azərneftyağ NEZ	8000	9208.0	115,1	11883.6
6	Qaz Emalı zavodu	3325	1718.2	51.6	3019.7
7	H.Əliyev ad. BDÖZ	70.0	294.3	42.0	2374.8
8	Neft Kəmərləri İdarəsi	7000	7805.1	111.5	6290.3
9	Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	200.0	703.9	3.5dəfə	933.5
10	Geofizika və Geologiya İdarəsi	1500	351.4	23.4	809.5
11	Sosial İnkişaf İdarəsi	150000.0	188309.7	125	179387.9
o cümlədən:					
	ARDNŞ-nin obyektləri üzrə		21656.6		4766.3
	Regionlar üzrə		30320.9		40379.8
	Bakı ş. İcra Hakimiyyətinin sifarişi üzrə		136332.1		134241.8
12	Təhlükəsizlik İdarəsi	0	0		0
13	Informasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	800	142.3	17	568.3
14	Ekologiya İdarəsi	200	11.4	0,00	28.5
15	Qaz İxrac İdarəsi	68164.0	35147.0	51.6	38.6
16	Neftqaztikinti Trestı	1796	1589.1	88.4	1267.7
17	Kompleks Qazma İşləri Trestı	2500	322.6	12.9	2350.6
18	Xəzər Dəniz Neft Donanması	2500	4825.5	193	2451.2
19	Neftqazəliminatqatlayihə İnstitutu	1500	1402.9	93,3	1153.0
20	Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi	500	48.5		159.8
	Cəmi:	372135,0	448522,2	120,5%	430534,9

2013-cü ildə "Azneft" İB-də neft hasilatının stabilləşdirilməsi və qaz hasilatının artırılması məqsədilə, yeni yataqların açılması, mövcud yataqlarda işlənməni intensivləşdirmək üçün mütərəqqi qazma texnologiyalarını tətbiq etməklə yüksək hasilatlı neftqaz quyularının qazılması, hasil olunan neft və qazın yığılması, hazırlanması və nəqli üçün müasir infrastrukturun yaradılması və mövcud sistemin yenidənqurulması və təmiri istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. "Azneft" İB üzrə əsas fondların əsaslı təmiri işləri əsasən üç istiqamətdə aparılmışdır:

Birinci istiqamət ARDNŞ-nin prezidenti tərəfindən təsdiq olunmuş "2013-2015-ci illərdə neftqaz hasilatının stabilləşdirilməsi və artırılması üzrə Tədbirlər Proqramı"nın icrası məqsədilə görülən işlər;

İkinci istiqamət neft və qazın hasilatı və nəqli üçün mövcud nəqli sisteminin, texnoloji və hidrotexniki qurğuların təhlükəsiz və fasiləsiz istismarı məqsədilə icra olunan işlər;

Üçüncü istiqamət neft və qaz hasilatının stabiləşdirilməsi və artırılması üçün, hidrotexniki qurğuların qəzalı olması səbəbindən fəaliyyətsiz quyuların istismara qaytarılması məqsədilə bu qurğuların əsaslı təmiri üçün icra olunan işlər;

Hər üç istiqamət üzrə "Günəşli", Neft Daşları, Bulla-Dəniz, Qərbi Abşeron və sair dəniz və quru yataqlarında neftin və qazın yığım nəql sisteminin fasiləsiz və etibarlı istismarı məqsədilə, özüllərin, müxtəlif diametrli sualtı neftqaz xətləri və müvafiq kommunikasiya sistemlərinin əsaslı təmiri istiqamətində işlərin həcmi **117291,9** min manat olmuşdur. O cümlədən dəniz neft-mədən hidrotexniki qurğuların təmiri üzrə **75075,3 min manat**, boru kəmərlərinin təmiri üzrə **8599,9 min manat** həcmində əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir. Cəmi **1698 pm** estakada və ümumi sahəsi **17290m²** olan 10 ədəd meydançaların əsaslı təmiri başa çatdırılaraq dövlət qəbul komissiyası tərəfindən istismara qəbul edilmişdir. Əsaslı təmiri başa çatdırılmış neft-qaz hasilatı obyektlərindən aşağıdakıları göstərmək olar:

- 28 May NQÇİ-də 2 sayılı DDÖ-nün kompleks əsaslı təmiri" – 3454.5 m²
- 28 May NQÇİ-nin "Çilov" adasında 95 sayılı özülün əsaslı təmiri – 680 m²
- "Neft Daşları" NQÇİ-nin BM-2 – 5A sayılı meydançalar arası estakadanın təmiri - 633p/m
- "Neft Daşları" NQÇİ-də 2346 sayılı meydançanın əsaslı təmiri - 2500 m²
- "Neft Daşları" NQÇİ-də 1296 sayılı meydançanın əsaslı təmiri - 700 m²
- "Neft Daşları" NQÇİ-də 501 sayılı meydançalar arası estakadanın əsaslı təmiri – 2500m²
- "Neft Daşları" NQÇİ-də 2164 sayılı meydançanın əsaslı təmiri - 1800 m²
- "Neft Daşları" NQÇİ-də 1770 sayılı meydançanın əsaslı təmiri – 1720m²
- "Abşeronneft" NQÇİ-nin 4 sayılı KS-nin əsaslı təmiri – 900m²
- "Abşeron bankası yatağında 11 sayılı DÖ-nün əsaslı təmiri – 840m²
- "Abşeron bankası" yatağında 51 sayılı DÖ-nün əsaslı təmiri – 1196 m²
- "Abşeronneft" NQÇİ-nin Şimal estsakadası 203-562 arası hissənin əsaslı təmiri – 601pm
- Nərimanov ad. NQÇİ-nin 423-426 sayılı estakada sahəsi – 464.0 pm
- Nərimanov ad. NQÇİ-nin 618 sayılı EYM - 1890 m²

Eyni zamanda 2013-cü ildə xüsusi texnikanın işləməsi üçün 22 özül və EYM qismən təmir olunmuş və hidrotexniki qurğuların qəzalı olması səbəbindən fəaliyyətsiz fondada olan 43 quyu istismara qaytarılmışdır. Bu quyuların gündəlik hasilatı 283tn/gün təşkil edir.

Bununla yanaşı "Azneft" İB tərəfindən özüllərin təhlükəsiz istismarının təmin edilməsi üçün "Günəşli " yatağında 2,4, 3 və 6 sayılı özüllərdə kompleks əsaslı təmir işləri davam etdirilmişdir. İşçilərin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində Neft Daşlarında 72 nəfərlik və 8, 9, 15 sayılı DDÖ-lərdə yaşayış bloklarının əsaslı təmiri başa çatdırılaraq dövlət qəbul komissiyalarına təhvil verilmişdir. "Günəşli" yatağında 10, 15 və 5 sayılı özüllərdə manifild bloklarının və texnoloji xətlərin, 19 sayılı DDÖ-də isə elektrik təchizatı obyektlərinin təmiri tamamlanmışdır. Mürəkkəb dəniz şəraitində quyuların təhlükəsiz istismarı üçün "Günəşli yatağında 3, 11 və 15 sayılı DDÖ-lərdə quyuların istiqamətləndirici şaxtalarının -16m səviyyədə su altı bərkidilməsi işləri DQXII tərəfindən tamamlanmışdır. Hazırda bu istiqamətdə işlər davam etdirilməkdədir.

2013-cü ildə "**Azəriqaz**" **İB-nin** əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikası Regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-

iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrası, təbii qazın ölkə ərazisində əhali və sənaye üzrə abonentlərə fasiləsiz və təhlükəsiz şəkildə verilməsidir.

Eyni zamanda bu əsas fəaliyyətlə bağlı yardımçı fəaliyyət - qaz sayğaclarının quraşdırılması, qaz təminatı ilə bağlı əsaslı tikinti (qazlaşdırma) və təmir işləri də təsdiq olunmuş iş planına əsasən yerinə yetirilmişdir.

Bu işlərin icrası üç istiqamətdə aparılmışdır.

Birinci istiqamət: Qaz itkilərinin qarşısının alınması məqsədilə mövcud qaz paylama kommunikasiya sisteminin təmiri və yenidənqurulması;

İkinci istiqamət: Ölkənin bütün regionlarının qazlaşdırılması, əvvəllər qazla təmin olunan bölgələrin qaz təchizatının bərpası, yeni yaşayış məntəqələrinə və yaşayış massivlərinə təbii qazın verilməsi və nəticə etibarlı ilə regionların sosial – iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsinə dair Dövlət proqramının icrası;

Üçüncü istiqamət: Qaz təsərrüfatında təbii qazın uçotunun yaxşılaşdırılması və bütün istehlakçıların qaz sayğacları ilə təmini.

Hər üç istiqamət üzrə, o cümlədən Respublika ərazisində yaşayış məntəqələrinin fasiləsiz, təhlükəsiz qaz təchizatı və xaricə qaz ixracının artırılması üçün mövcud infrastrukturun, kompressor və qazpaylayıcı stansiyaların, avadanlıqların uzun müddət istismarda olduqlarını nəzərə alaraq onların təmiri və bərpası istiqamətində 2013-cü ildə "Azəriqaz" İB-nin sifarişi ilə **70616,6 min** manat həcmində işlər görülmüşdür. **1774,7 km** qaz kəməri çəkilmiş və əsaslı təmir olunmuşdur.

O cümlədən "Azəriqaz" İB tərəfindən:

- Bakı şəhəri üzrə: plan 17587,0 min manat; fakt 33781,5 min manat həcmində 848,6 km;
- Regionlar üzrə: plan 19092,6 min manat; fakt 33598,8 min manat həcmində 921,4 km;
- Magistral Qaz Kəmərləri üzrə: plan 1691,6 min manat; fakt 1691,6 min manat həcmində 4.7 km müxtəlif diametrli qaz kəmərləri əsaslı təmir olunmuşdur.

Hesabat ilində əhali abonentləri üçün yaşayış evlərində ümumilikdə 236503 ədəd qaz sayğacları quraşdırılmışdır.

O cümlədən:

- Bakı şəhəri üzrə -178572 ədəd "Smart kart" tipli sayğac;
 - 1242 ədəd mexaniki sayğac.
- Regionlar üzrə 30446 ədəd Smart kart tipli, 26243 ədəd mexaniki tipli sayğac.

Qeyd etmək lazımdır ki, ARDNŞ-nin məlum əmri ilə 15.01.2013-cü il tarixindən Magistral Qaz Kəmərləri "Azəriqaz" İB-nin balansından Qaz İxrac İdarəsinin tabeliyinə verilmişdir.

2013-cü ilin hesabat dövründə "**Azərikimya**" **İstehsalat Birliyinin** tabeçiliyində olan zavodların texnoloji qurğularında və köməkçi təsərrüfatlarında istehsal prosesinin ahəngdar işləməsinə təmin etmək məqsədilə aşağıda qeyd olunmuş təmir işləri qrafikə uyğun davam etdirilmişdir. 2013-cü ildə "Azərikimya" İB-nin Təmir Tikinti İdarəsi və Podratçı təşkilatlar tərəfindən zavodların texnoloji qurğularında və bütün köməkçi təsərrüfatlarında, o cümlədən inzibati məişət və istehsal binalarında **8943.44 min manat** həcmində əsaslı təmir işləri həyata keçirilmişdir. Podratçı təşkilatlar tərəfindən faktiki olaraq **603.7 min manat**, İB-nin Təmir Tikinti İdarəsi tərəfindən

isə **8339.7 manat** məbləğində əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir. Fərəhləndirici haldır ki, "Azərikimya" İB-də son illər tikini-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsində İB-nin Təmir-Tikinti idarəsinin payı ilbəl artır.

Hesabat ilində Emal sahəsində əsasən yeni texnologiyalar tətbiq etməklə emalın səviyyəsinin dərinləşdirilməsi və ekoloji cəhətdən daha təmiz yanacaq istehsal olunması məqsədilə mövcud qurğuların, yanacağın saxlanması və nəqli üçün kommunikasiya sistemlərinin əsaslı təmirinə diqqət artırılmışdır. Neftqaz emalı sahəsində 2013-cü ildə yerinə yetirilmiş əsaslı təmir işlərinin həcmi 19056.4 min.manat təşkil edir.

H.Əliyev adına BNEZ-də neftin ilkin emalı qurğusunda (31N^oli) istilikdəyişdiricilərin boru dəstləri dəyişdirilmiş, maye qazlar parkında boru armaturları dəyişdirilimdir. 2 sayılı istehsalatın əmtəə parkında 308N^oli V=2000m³-luq çən və 21 N^oli qurğunun atmosfer və vakuum bloklarında təmir işləri aparılmış, İstilikdəyişdiricilərin boru dəstləri dəyişdirilmiş, koks qurğusunun (43 sayılı qurğu) reaktor və sobalar bölməsində, nasosxanalarda, kolonlar bölməsində təmir işləri aparılmışdır. Katalitik krekinq və katalitik riforminq qurğularında dizel, buxar, fleqma, qələvi, texniki su və məşəl xətləri təmir olunmuşdur, əsaslı təmir işləri aparılmışdır. Bundan başqa 10 sayılı Güzdək neft məhsullarının qəbulu və göndərilməsi sexində 202 N^o-li V=10000m³-luq çən, 2N^o-li istehsalatın əmtəə parkında 308N^o-li V=2000m³-luq, 1 N^o-li istehsalatın əmtəə parkında 203N^o-li V=20000m³ çənləri əsaslı təmir olunmuşdur. Eyni zamanda zavod üzrə müxtəlif diametrli texnoloji xətlərin, elektrik təchizatı, NÖC və A sistemlərinin əsaslı təmiri üzrə müəyyən vacib təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

"Azərneftyağ" NEZ-də yağların texnoloji qurğularında, çənlərdə, boru kəmərlərində, istilik izolyasiya sahəsində, elektrik təchizatı və NÖC və A sistemləri və sair işlər üzrə 2013-cü ildə əsaslı təmir işləri aparılmışdır .

Qaz Emalı Zavodunda boru kəmərləri, texnoloji qurğular və onların soyutma sistemləri, elektrik təsərrüfatı, yanğınsöndürmə və avtomatika vasitələri sistemlərinin əsaslı təmir işləri yerinə yetirilmişdir.

Sosial İnkişaf İdarəsi tərəfindən 2013-cü ildə (188309.7 min.manat) ARDNŞ-nin balansında olan əsas fondların təmiri ilə yanaşı Regionlarında və Bakı şəhəri İcra Hakimiyyətinin sosial layihələri üzrə də əsaslı təmir işləri görülmüşdür.

- ARDNŞ-nin obyektlərinin əsaslı təmiri - 21656.6 min manat
- Bakı şəhəri İH-nin obyektləri üzrə - 136332.1 min manat
- Regionlarda sosial obyektləri üzrə - 30320.9 min manat

Bu obyektlərin təmiri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin məlum Sərəncamları ilə təsdiq edilmiş "2009-2013-cü illərdə Bakı şəhəri və qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı" çərçivəsində həyata keçirilir.

Hesabat ilində Neft Kəmərləri və Qaz İxrac İdarələri tərəfindən magistral neft və qaz kəmərlərinin, nasosxanaların, kompressor stansiyalarının, ölçü qovşaqlarının, neftiyğma məntəqələrinin əsaslı təmiri istiqamətində xeyli iş görülmüşdür.

Cədvəldən göründüyü kimi 2013-cü ildə yerinə yetirilmiş (448531.7 min manat) əsaslı təmir işlərinin, cəmi 62.8%-ni (281878.7 min manat) ARDNŞ-nin balansında olan əsas fondların təmiri təşkil edir. 2013-cü ildə 156653.5 min manat həcmində təmir işləri

ARDNŞ-nin strukturuna daxil olan idarələr və 291878.2 min manat həcmində əsaslı təmir işləri isə kənar podrat təşkilatlar tərəfindən yerinə yetirilmişdir.

XV. MADDİ-TEXNİKİ TƏCHİZAT

Təchizat İdarəsinin əsas vəzifələri ARDNŞ-nin müəssisələrinin material ehtiyatlarına olan ümumi tələbatının təhlili, proqnozlaşdırılması və təchizatı, keçirilən satınalma əməliyyatlarında metodik köməklik göstərilməsindən ibarətdir.

İdarə tərəfindən 2013-cü ildə neft və qaz hasilatının sabit saxlanması, tikinti, qazıma, emal və digər sahələrdə işlərin görülməsinə tələb olunan material ehtiyatları üzrə aylıq satınalma əməliyyatları haqqında hesabatların vaxtılı-vaxtında alınması təmin edilmiş, il ərzində aparılmış belə əməliyyatların, habelə tərtib edilmiş hesabatların düzgünlüyü müvafiq qaydada araşdırılmışdır.

ARDNŞ üzrə satınalmaların "ARDNŞ-nin satınalmaların təşkili və idarə olunması üzrə normativ sənədləri"nə uyğun aparılmasına bilavasitə nəzarətin gücləndirilməsi məqsədilə, Şirkətin müəssisə və təşkilatlarında keçirilən satınalma əməliyyatları zamanı, yaradılan satınalmalar qruplarının iş prosesinə Təchizat İdarəsinin mütəxəssisləri tərəfindən nəzarət edilmişdir.

İdarəyə ayrı-ayrı tədarükçü və istehsalçılardan daim daxil olan təkliflər öyrənilmiş, araşdırılmış, müvafiq strukturlar bu təkliflərlə məlumatlandırılmışdır. Həmin təkliflərdən və istehsalçıların internet saytlarından əldə edilmiş qiymət göstəriciləri idarənin mütəxəssisləri tərəfindən təhlil edilmiş, və struktur bölmələrinin satınalma qruplarının iş prosesi zamanı "qiymət nəzarəti" amili kimi istifadə edilmişdir.

Şirkətin müəssisələrinin anbarlarında olan material ehtiyatlarının qalıqlarının məqsədyönlü istifadə edilməsini, qalıq əmələ gətirən material ehtiyatların alınmasına yol verilməməsini və ayrılmış maliyyə vəsaitinə uyğun ən zəruri material ehtiyatlarının alınmasını təmin etmək məqsədilə mütəmadi olaraq anbar qalıqları barədə təqdim olunmuş aylıq arayışlar əsasında yerlərdə anbarlara nəzarət edilmişdir.

Ümumiyyətlə ARDNŞ-nin struktur bölmələri tərəfindən təqdim olunmuş arayışlara əsasən 2013-cü ildə material ehtiyatlarının alınmasına **1031736,6 min manat** sərf edilmişdir.

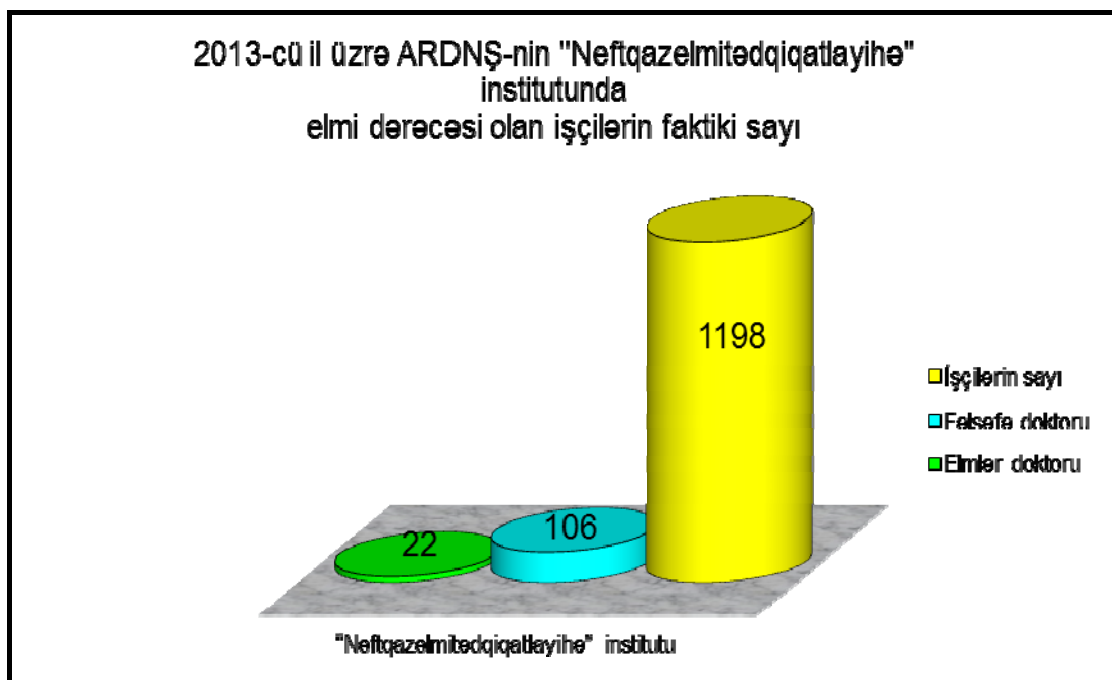
O cümlədən:

Struktur bölmələrinin adı	İl ərzində material ehtiyatlarına sərf edilən məbləğ (min man)
"Azneft" İB	260441,1
H.Əliyev adına BNEZ	69195,5
Azərneftyağ NEZ	13269,7
H.Əliyev adına BDÖZ	3375,7
Sosial İnkişaf İdarəsi	32244,0
Geofizika və Geologiya İdarəsi	21771,7
Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	977,8
İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	38596,9
Neft Kəmərləri İdarəsi	7433,4
Ekologiya İdarəsi	4373,1
Təhlükəsizlik İdarəsi	593,2
Kompleks Qazma İşləri Tresti	78649,6
Neftqaztikinti Tresti	392473,5
Neftqazəlimtədqıqatlayihə İnstitutu	5126,6
"Azəriqaz" İB	95620,0
"Qaz Emalı zavodu"	5155,9
"Qaz ixrac" İdarəsi	2438,8
Cəmi ARDNŞ üzrə:	1031736,6

XVI. ELM VƏ TEXNİKA

ARDNŞ-nin tərkibində "Neftqazalmitədqıatlayihə" elmi-tədqıqat və layihə institutu fəaliyyət göstərir.

"Neftqazalmitədqıatlayihə" ETİ-nin 2013-cü ildə işçilərinin faktiki sayı 1198 nəfər (01.01.2014) olub ki, onlardan 128 nəfər elmi dərəcəyə, o cümlədən 22 nəfər elmlər doktoru və 106 nəfər fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsinə malikdir. İnstitut üzrə bu göstəricilər aşağıdakı qrafikdə verilir:

Qrafik XVI.1

"Neftqazalmitədqıatlayihə" institutunun nəzdində neft sənayesi üçün yüksək ixtisaslı elmi kadrlar hazırlayan doktorantura fəaliyyət göstərir. Bu doktoranturada 2013-cü ildə hazırda qiyabi 28 nəfər və dissertantlıq yolu ilə 73 nəfər təhsil alıb ki, bunlardan 4 doktorant və 19 dissertant Qazaxıstan Respublikasının vətəndaşıdır.

ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə yaranan hər hansı bir elmi problemin həlli üçün institutlarda aparılan elmi-tədqıqat işlərinin tənzimlənməsi və ona nəzarət edilməsi məqsədi ilə, hər ilin əvvəlində ARDNŞ-nin rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilən "Elmi-tədqıqat, təcrübi-sınaq, normativ sənədlərin işlənməsi və tətbiqinə dair işlərin" Tematik planı tərtib olunur. Tematik planda qoyulan problemlərin həllinə əsasən ARDNŞ-nin aparıcı elmi-tədqıqat və layihə müəssisəsi olan "Neftqazalmitədqıatlayihə" institutu cəlb olunur.

2013-cü ildə ARDNŞ-nin "Neftqazalmitədqıatlayihə" İnstitutu və kənar təşkilatlar tərəfindən 69 yeni mövzu və 22 əvvəlki illərdən keçici mövzular üzrə 91 elmi-tədqıqat işləri aparılması planlaşdırılmışdır. Tematik plana ARDNŞ-nin müxtəlif fəaliyyət istiqamətlərini əhatə edən normativ sənədlər (standartlar, qaydalar, təlimatlar və s.) də daxil edilmişdir. Bu göstəricilər aşağıdakı cədvəldə verilir:

ARDNŞ-nin müəssisələri və kənar təşkilatları tərəfindən
2013-cü ildə planlaşdırılan elmi-tədqiqat işləri.

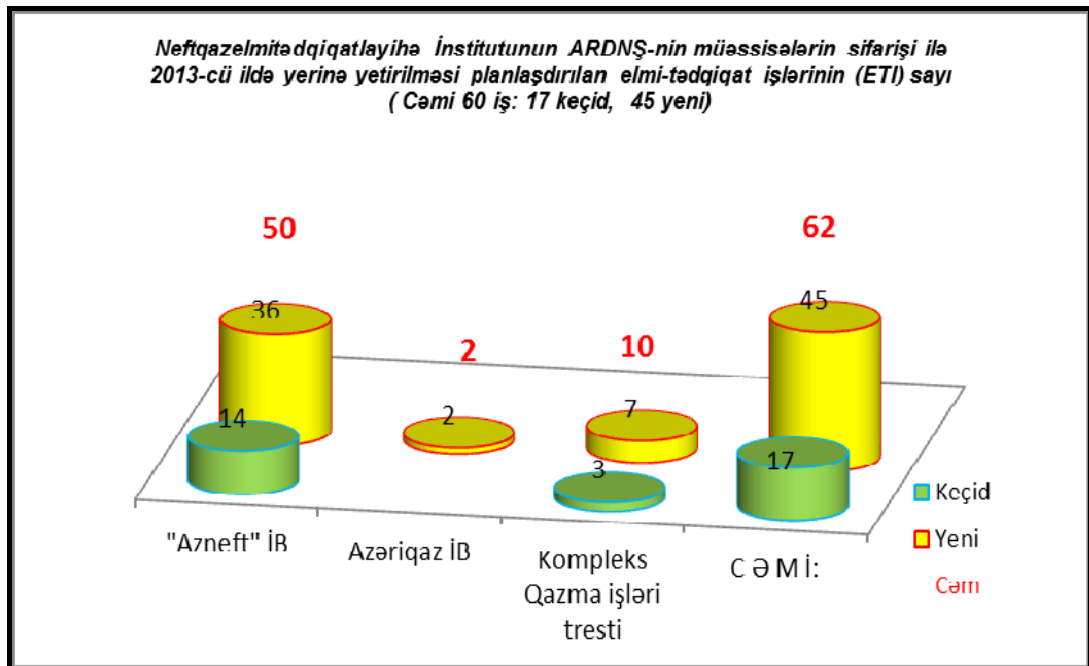
cədvəl XVI-1

2013 - CÜ İL ÜÇÜN ARDNŞ-nin MÜƏSSİSƏLƏRİ PLAN ÜZRƏ İŞLƏRİN SAYI YEKUN SAY 91 o cümlədən: keçid işlər - 22 yeni işlər - 69		"Neftqazəlimi- tədqiqatlayihə"		Kənar Təşkilatlar		CƏMİ:		
		keçid	yeni	keçid	yeni	keçid	yeni	
"Azneft" İB	keçid	14		3		17		71
	yeni		36		18		54	
"Azəriqaz" İB	keçid	0				0		2
	yeni		2				2	
"Kompleks Qazma işləri" trestı	keçid	3				3		10
	yeni		7				7	
ARDNŞ Baş Ofis	keçid			2		2		8
	yeni				6		6	
CƏMİ:	keçid	17		5		22		91
	yeni		45		24		69	
			62		29		91	

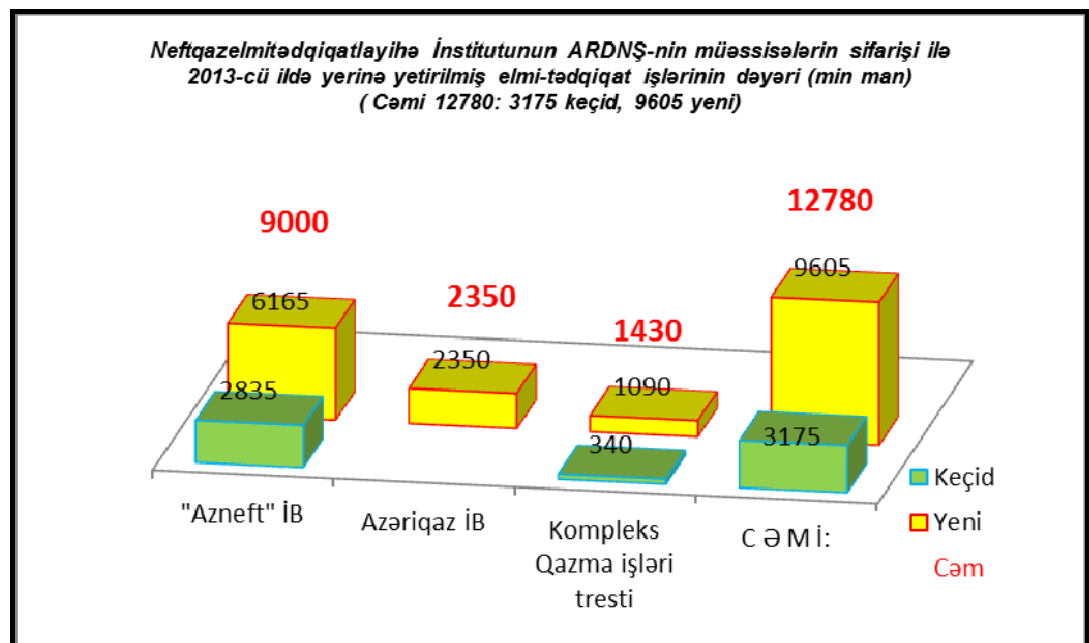
2013-cü ildə ARDNŞ-nin müəssisələrinin plan üzrə işlərin dəyəri (min man)

cədvəl XVI-2

2013 - CÜ İL ÜÇÜN ARDNŞ-nin MÜƏSSİSƏLƏRİ PLAN ÜZRƏ İŞLƏRİN DƏYƏRİ (min man) YEKUN DƏYƏRİ: 13975 o cümlədən: keçid işlər - 3360 yeni işlər - 10615		"Neftqazəlimi- tədqiqatlayihə"		Kənar Təşkilatlar		CƏMİ:		
		keçid	yeni	keçid	yeni	keçid	yeni	
"Azneft" İB	keçid	2835		110		2945		9760
	yeni		6165		650		6815	
"Azəriqaz" İB	keçid					0		2350
	yeni		2350				2350	
"Kompleks Qazma işləri"	keçid	340				340		1430
	yeni		1090				1090	
ARDNŞ Baş Ofis	keçid			75		75		435
	yeni				360		360	
CƏMİ:	keçid	3175		185		3360		13975
	yeni		9605		1010		10615	
			12780		1195		13975	

Qrafik XVI.2

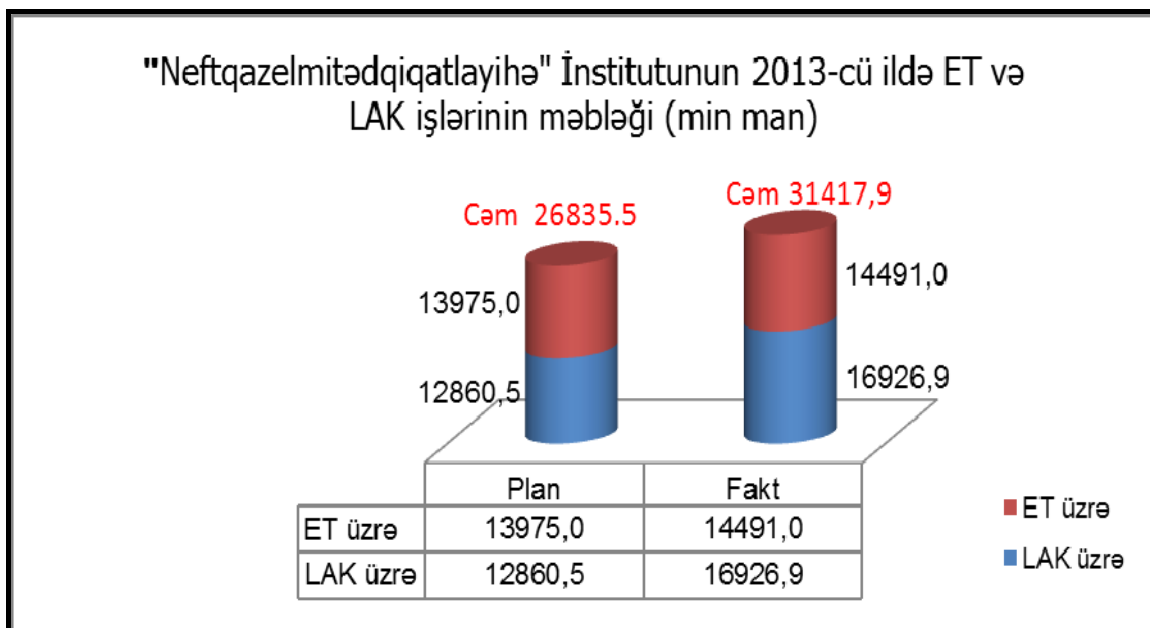
Qrafik XVI.3

2013-cü hesabat ili ərzində "Neftqazemiltədqiqatlayihə" İnstitutu öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının "Dövlət müəssisələri haqqında qanunu"nu, ARDNŞ-nin Qərar və Qətnamələrini, Əsasnamə və Əmrlərini, İnstitutun qüvvədə olan Nizamnaməsini rəhbər tutmuşdur.

"Neftqazemiltədqiqatlayihə" İnstitutunun 2013-cü il üzrə yerinə yetirdiyi faktiki işlər.

"Neftqazemiltədqiqatlayihə" İnstitutu gəlir və xərclər smetasına əsasən 2013-cü ildə elmi-tədqiqat və layihə-axtarış-konstruktor (ETLAK) işləri üzrə 28600,0 min manat (ARDNŞ üzrə tematik plana əsasən 26835,5 min manat +Xarici təşkilatlar üzrə 63

1764,5 min manat) plana qarşı 33371,9 min manat həcmində, o cümlədən (ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə 31417,9 min manat + Xarici təşkilatlar üzrə 1954,0 min manat) işi öz qüvvəsi, 410,9 min manat iş isə kənar təşkilatlar tərəfindən icra etmişdir.

Qrafik XVI.4

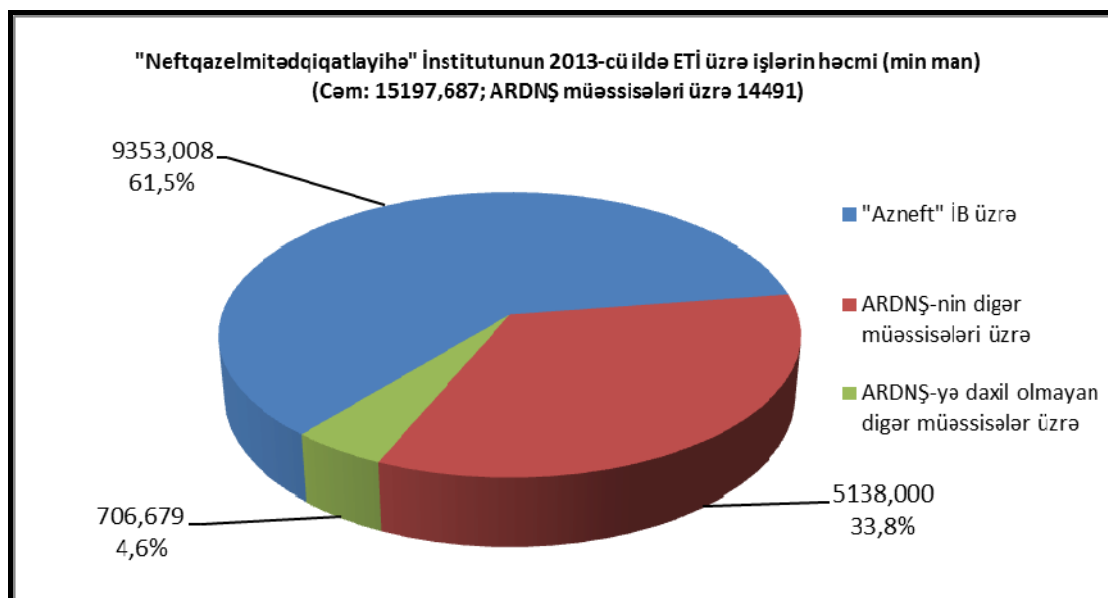

Elmi-tədqiqat işləri üzrə 2013-cü ildə institut tərəfindən ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə 14491.0 min manat həcmində 105 mövzu üzrə iş icra edilmişdir.

Layihə-axtarış-konstruktor işləri üzrə 2013-cü ildə institut tərəfindən ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə 16926.9 min manat həcmində 326 mövzu üzrə iş icra edilmişdir.

İnstitut tərəfindən «Azneft» İB üzrə 9353,0 min manat həcmində 83 mövzu, ARDNŞ-in digər müəssisələri üzrə 5138,0 min manat həcmində 22 mövzu və ARDNŞ-ə daxil olmayan digər müəssisələr üzrə 706,7 min manat həcmində 11 mövzu üzrə iş yerinə yetirilmişdir.

"Neftqazalmitədqiqatlayihə" İnstitutunun 2013-cü ildə ETİ üzrə işlərin həcmi	min manat
"Azneft" İB üzrə	9353,0
ARDNŞ-nin digər müəssisələri üzrə	5138,0
ARDNŞ-yə daxil olmayan digər müəssisələr üzrə	706,7
Cəm	15197,7

Qrafik XVI.5

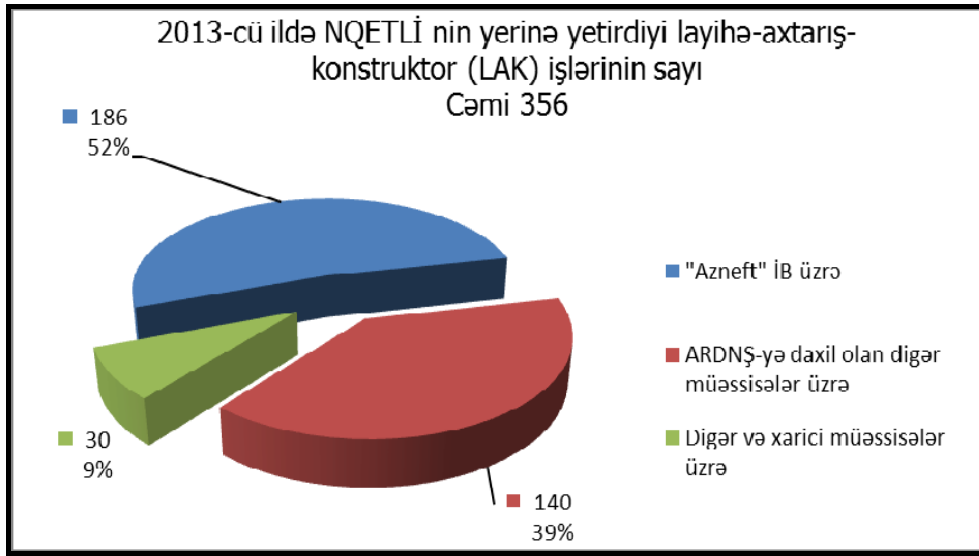
Layihə-axtarış işləri üzrə plan tapşırıqları 126 % yerinə yetirilmişdir. Belə ki, 14424,1 min manata qarşı 18174,2 min manat həcmində layihə-axtarış-konstruktor (LAK) işləri yerinə yetirilmişdir.

2013-cü ildə sifarişçi təşkilatlarla layihə-axtarış işləri üzrə 462 sayda 23785,7 min manat həcmində layihə tapşırıqlara əsasən müqavilə və sənədlər paketi razılaşdırılmışdır.

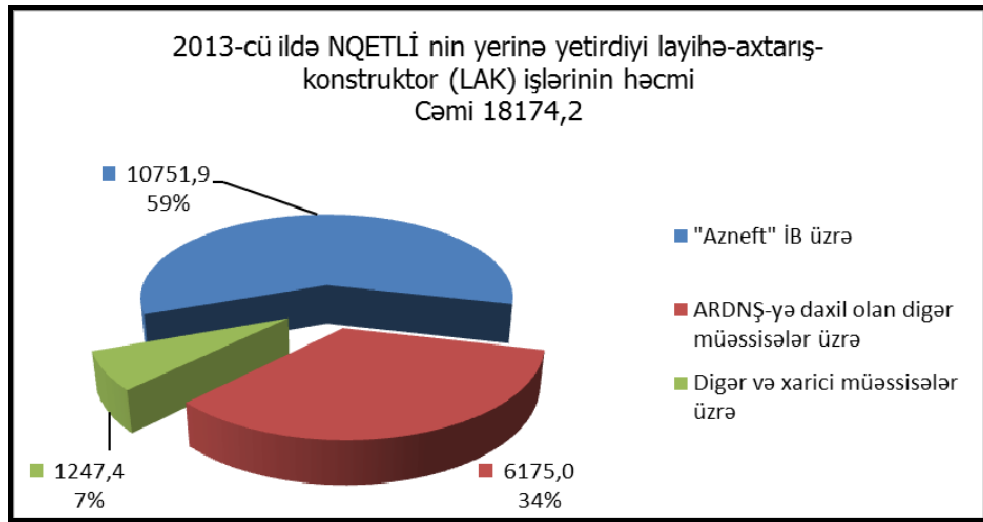
4204,0 min manat həcmində LAK işləri üzrə 56 iş 2012-ci ildən 2013-cü ilə keçici işlərdir.

10751 min manat dəyərində 186 sayda iş "Azneft" İB-nin müəssisələri üzrə icra edilmişdir ki, bu da yerinə yetirilmiş LAK işlərinin 59,3 % -ni təşkil edir.

ARDNŞ-ə daxil olan digər müəssisələrin sifarişi əsasında 6175,0 min manat dəyərində 140 sayda, ARDNŞ-ə daxil olmayan digər və xarici firmalar üzrə 1247,4 min manat dəyərində 30 müqavilə əsasında (BP Eksplorasiya Limited (AİOC), BP Eksplorasiya Limited (Şah Deniz), "Bahar Enerji" MMC , "Ümid SOCAR", Black SEA Terminal OOO, McDermoot Caspian Contractors, "Petrovietnam Engineering Konsultancy) layihə-axtarış işləri yerinə yetirilmişdir.

Qrafik XVI.6

Qrafik XVI.7

Hesabat ilində institut üzrə ümumi gəlir 33371,9 min manat təşkil etmişdir. İşlərin tam maya dəyəri 26548,0 min manat, başqa sözlə ümumi iş həcmnin 80,0 %-ni təşkil etmişdir.

İnstitut üzrə əsas xərcləri əməyin ödənilməsi (42.96%), bütün sığortalar üzrə ayırmalar (9.15 %) , amortizasiya ayırmaları (12.80 %) və sair xərclər (13.43 %) təşkil etmişdir.

Yeni texnika

"Azneft" İB-nin 2012-ci il 21 dekabr tarixli 396 sayılı əmrinə əsasən 2013-cü ildə istehsalatın səmərəliliyinin artırılması məqsədilə neftqazçıxarma idarələrində, "Muradxanlı" iriləşdirilmiş neft mədəninə və Qaz anbarlarının istismarı idarəsində yeni texnika və texnologiya işlərinin tətbiqi planlaşdırılmışdır. İl ərzində 436 obyektə tətbiqi nəzərdə tutulmuş 36 adda tədbirlər toplusu "Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" institutunun 24, "Neftin, qazın geotexnoloji problemləri və kimya" institutunun 1, "OİL & Gas ProServ" MMC-nin 1, ARDNŞ-nin "Nanotexnologiyalar" departamentinin 4 işləmələri, həmçinin "Azneft" İB aparatının 3 və NQÇİ-lərin 3 təklifi əsasında formalaşdırılmışdır.

2013-cü ildə "Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutunun "Azneft İB-nin NQÇİ-də 2013-cü il ərzində 231 tətbiq obyektində planlaşdırılmış 24 adda yeni texnika və texnologiya

tədbirinə qarşı, 324 obyektə 19 tədbir tam yerinə yetirilmişdir. 5 tədbir lazımi avadanlıq və reagentlərin alınmaması səbəbindən yerinə yetirilməmişdir. Plandan əlavə 3 tətbiq işi, 93 quyu əməliyyatı artıq keçirilmişdir. İl ərzində nəzərdə tutulmuş $4421 + 1050$ əlavə + 8221 ekv = 13672 ton əlavə neft əvəzinə $7695 + 9177$ əlavə + 12455 ekv = 29333 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

“Azneft” İB 2013-cü il ərzində 436 tətbiq obyektində planlaşdırılmış 36 adda yeni texnika və texnologiya tədbirinə qarşı, 511 obyektə 24 tədbir tam, 4 tədbir qismən yerinə yetirilmişdir. 8 tədbir lazımi avadanlıq və reagentlərin alınmaması səbəbindən yerinə yetirilməmişdir. Plandan əlavə 75 quyu əməliyyatı artıq keçirilmişdir. İl ərzində nəzərdə tutulmuş 4845 ton əlavə neft əvəzinə 7282 ton əlavə neft əldə edilmişdir.

ARDNŞ-nin nailiyyətlərinin təbliğ olunmasında, sahə üzrə elmi-texniki yeniliklərin, qabaqcıl xarici təcrübənin öyrənilməsində beynəlxalq sərgi və konfranslarda iştirakının müstəsna əhəmiyyəti vardır.

Bununla bağlı 5-8 iyun 2013-cü ildə Bakı şəhərində ənənəvi olaraq keçirilmiş “Xəzər Neft, Qaz, Neftayırma və Neftkimyası” 20-ci Yubiley Beynəlxalq Sərgi-Konfransını xüsusilə qeyd etmək lazımdır. ARDNŞ bu Sərgi-Konfransın təşkilində və keçirilməsində yaxından iştirak etmişdir. Sərgidə ARDNŞ-nin pavilyonunda Şirkətin fəaliyyətini, əldə etdiyi nailiyyətlərini əks etdirən eksponat, maket və yeniləmiş bukletlər nümayiş etdirilmişdir.

Bundan əlavə ARDNŞ 2013-cü ildə 12 Beynəlxalq konfransda iştirak etmiş və 10 konfrans və seminarın keçirilməsini təşkil etmişdir.

2013-cü ildə şirkətin fəaliyyətini, texniki-iqtisadi göstəricilərini əks etdirən buklet, broşura və ARDNŞ-nin 2012-ci il üçün “İllik hesabat 2012”, “2012 Davamlı inkişaf haqqında Hesabat” və “Maliyyə Hesabatı 2012” adlı hesabatlar nəfis şəkildə hazırlanmış, nəşri təşkil edilmiş və müvafiq təşkilatlara və yuxarı orqanlara çatdırılmışdır.

XVII. KADRLARLA İŞ

01 yanvar 2014-cü il tarixə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Baş ofisi üzrə işçilərin faktiki sayı 555 nəfər olmuşdur. Hesabat ili ərzində ARDNŞ-nin Baş ofisinə 81 nəfər işçi işə qəbul edilmişdir ki, onlardan 32 nəfəri ARDNŞ-nin müəssisələrində işləyən işçilər, 49 nəfəri kənardan işə qəbul olunanlardır. İşə qəbul olunanlardan 8 nəfəri İnsan Resursları Departamentində müsabiqədən keçənlər, 13 nəfəri ARDNŞ-nin Xarici Təqaüd Proqramının məzunlarıdır. İşə qəbul edilənlərdən 6 nəfərinə ilk iş yeri olduğuna görə əmək kitabçası açılmışdır. Həmin müddət ərzində 44 nəfər işdən azad olunmuşdur.

01.01.2014-cü il tarixə Baş ofisdə işləyənlərdən 189 nəfəri rəhbər işçi, 359 nəfəri mütəxəssis, 5 nəfəri texniki icraçılardır. O cümlədən 162 nəfəri qadın, 16 nəfəri təqaüdcü, 146 nəfəri isə yaşı 29-a qədər olan gənclərdir. Baş ofisdə işləyən işçilərin orta yaş həddi 39-dur. Əməkdaşlardan 531 nəfəri ali təhsillidir, onlardan 6 nəfəri elmlər doktoru, 29 nəfəri isə fəlsəfə doktorudur (elmlər namizədi).

2013-cü ildə vəzifəyə təyin olunma ilə əlaqədar ARDNŞ-nin prezidenti və Kadrların İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən 160 əmək müqaviləsi bağlanmış, 56 nəfərin əmək müqaviləsinə müvafiq dəyişikliklər edilmişdir. Həmin müddət ərzində 98 nəfərlə bağlanmış əmək müqaviləsinə işçinin təşəbbüsü ilə xitam verilmişdir.

Ümumilikdə 2013-cü il ərzində Baş ofis və nomenklatur ilə bağlı şəxsi heyət üzrə (kadr təyinatı, başqa işə keçirilməsi, işdən azad, əmək müqavilələrinə dəyişiklik, vəzifə səlahiyyətlərinin həvalə edilməsi məsələləri) ARDNŞ-nin 57 əmri və Kadrların İdarə Edilməsi Komitəsinin 387 qərarı hazırlanaraq rəsmiləşdirilmişdir.

ARDNŞ-nin 03 iyun 2010-cu il tarixli 72 nömrəli əmrlərinə uyğun olaraq vəzifəyə təyin edilməsi ARDNŞ-nin müvafiq struktur bölmələri ilə razılaşdırılan 70 nəfərin vəzifəyə təyin olunmasına şirkətin müvafiq struktur bölmələrinin rəhbərləri ilə razılaşdırılmaqla icazə verilmişdir. 3 nəfər təqdim olunan işçinin şəxsi işləri vəzifəyə təyin olunması məqsədə uyğun sayılmadığından geri qaytarılmışdır.

ARDNŞ-nin Baş ofisinin işçilərinin və nomenklatura daxil olan rəhbər işçilərin əmək kitabçaları Kadrlar şöbəsində saxlanılır, onlara lazımi qeydlər edilir və müvafiq qaydada uçotu aparılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, 2013-cü ildə Kadrlar şöbəsinə 2 mindən çox ərizə, müraciət, müxtəlif məktublar və digər sənədlər daxil olmuşdur ki, bu sənədlər baxılma müddətinə riayət olunmaqla icra olunmuşdur.

ARDNŞ üzrə işçilərin sayı, kateqoriyası, dinamikası və kadr axımı

2013-cü ildə ARDNŞ üzrə işçilərin sayı 5146 nəfər azalaraq 01.01.2014-cü il tarixə 61088 nəfər olmuşdur. İşçilərin sayının azalması Xəzər Dəniz Neft Donanmasının (4198 nəfər) "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nə və Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunun işçilərinin (511 nəfər) "BosŞelf" şirkətinə verilməsi ilə əlaqədardır. ARDNŞ-nin digər müəssisələrində (Təhlükəsizlik İdarəsi – 163 nəfər, "Azərikimya" İB – 312 nəfər, Sosial İnkişaf idarəsi – 189) işçilərin əhəmiyyətli dərəcədə azalması əsasən işçilərin sayının optimallaşdırılması istiqamətində aparılan işlər nəticəsində olmuşdur

(cəmi 664 nəfər). Şirkətin strukturuna daxil olan müəssisələr üzrə işçilərin faktiki sayı və ARDNŞ üzrə 2013-cü ildə işçilərin illik orta siyahı sayı aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir:

cədvəl XVII.1 (nəfər)

Müəssisələrin adı	01.01.2013	01.01.2014	İşçilərin illik orta siyahı sayı
ARDNŞ-nin Baş ofisi	518	555	537
"Azneft" İB	16188	15995	16060
"Azəriqaz" İB	13867	11310	11662
"Azərikimya" İB	3811	3499	3711
Geofizika və Geologiya İdarəsi	1591	1474	1649
Neft Kəmərləri İdarəsi	1078	1023	1035
Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	347	345	341
Sərmayələr İdarəsi	44	59	45
"Azərneftyağ" Neft Emalı Zavodu	2308	2331	2323
H.Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu	2508	2525	2492
H.Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu	677	148	172
Qaz Emalı Zavodu	665	701	669
Sosial İnkişaf İdarəsi	1232	1043	1450
Təhlükəsizlik İdarəsi	3832	3669	3908
Ekologiya İdarəsi	382	456	385
Qaz İxrac İdarəsi	155	3017	2470
İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	1068	1085	1053
Xəzər Dəniz Neft Donanması	4373	0	4076
" Neftqaztikinti" Trestı	5269	5454	5318
"Kompleks Qazma İşləri" Trestı	3929	3869	3889
"Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutu	1214	1198	1157
"Əmək şəraiti normalarının işlənməsi" idarəsi	107	107	104
Azərbaycan Neft Təsərrüfatı jurnalının redaksiyası	21	22	21
Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi	217	303	254
Fontana Qarşı Dağmədənxilasətmə Hərbiləş-dirilmiş Hissə	170	166	168
Dalğic və Qəza-xilasətmə İşləri İdarəsi	535	567	548
Karbamid zavodu	22	22	22
Bakı Ali Neft Məktəbi	42	64	49
ARDNŞ-nin beynəlxalq layihələri üzrə şirkətlər	64	81	-
CƏMİ:	66234	61088	65568

01 yanvar 2014-cü il tarixə ARDNŞ üzrə işçilərin tərkibi aşağıdakı kimi olmuşdur:

cədvəl XVII.2

İşçilərin faktiki sayı	61088 (100%)
O cümlədən: fəhlələr	41676 (68,2%)
rəhbər işçilər	7917 (13,0%)
mütəxəssislər	10983 (18,0%)
texniki icraçılar	512 (0,8%)
qadınlar	10928 (17,9%)
təqaüdcülər	4523 (7,4%)
ali təhsillilər	19011 (31,1%)

2013-cü ildə ARDNŞ-nin müəssisələrinə 9420 nəfər işə qəbul olunmuşdur.

O cümlədən:

- 5765 nəfər şirkətdaxili yerdəyişmə ilə əlaqədar;
- 3655 nəfər kənardan. Onlardan:
 - 817 nəfər müvəqqəti işçilər (mövsümi, tikinti işləri ilə əlaqədar və s.);
 - 20 nəfər hərbi xidmətdən qayıdanlar;
 - 4 nəfər birgə layihələrdən müqavilə müddətinin bitməsi ilə əlaqədar işdən azad olan işçilərdir;
 - 315 nəfər ARDNŞ-nin Təqaüd Proqramının və Təlim Tədris Mərkəzinin məzunları;
 - 2499 nəfər istehsalat zərurəti ilə əlaqədar qəbul olunanlardır.

İl ərzində 14566 nəfər işçi işdən azad edilmişdir.

O cümlədən:

- 5154 nəfər işçinin təşəbbüsü ilə;
- 76 nəfər üzrsüz səbəbdən işə gəlməməsi (proqul) və başqa əmək pozuntularına görə;
- 897 nəfər əmək müqaviləsinin müddətinin bitməsi ilə əlaqədar;
- 37 nəfər hərbi xidmətə çağırışla;
- 75 nəfər müəssisənin ləğvi və ixtisarla bağlı;
- 208 nəfər vəfat etdiyinə görə;
- 110 nəfər səhhəti ilə əlaqədar;
- 8009 nəfər digər səbəblərə görə (XDND-nin "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-ə və H.Əliyev adına BDÖZ işçilərin "BosSelf" şirkətinə və "Azəriqaz" İB-nin Magistral qaz kəmərləri sahələrinin Qaz ixrac İdarəsinin tərkibinə verilməsi ilə əlaqədar və s.).

2013-ci ildə ARDNŞ üzrə kadr axımı 9,0 faiz təşkil etmişdir.

Ötən dövrdə 1104 nəfər İnsan Resursları Departamenti tərəfindən müsabiqə nəticəsində işə qəbul olunanlardır ki, onlardan 991 nəfər kənardan və 113 nəfər şirkətin müəssisə və təşkilatlarında çalışanlardır.

01.01.2014-cü il tarixə 29 yaşa qədər gənclərin sayı 9661 nəfər olmuşdur, bu da işçilərin ümumi sayının 15,8 faizini təşkil edir. Onların 28 %-i rəhbər işçi və mütəxəssis, 38,6 % - ali təhsilli, 10,2 %-i qadındır. Təhlil göstərir ki, 01.01.2014-cü il tarixə ARDNŞ üzrə işçilərin orta yaş həddi 43,4 yaş təşkil edir.

Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, 01.01.2014-cü il tarixə təqaüdcülərin sayı 4523 nəfər olmuş, bu da ümumi işçilərin sayının 7,4 faizini təşkil edir. Onlardan 3460 nəfəri güzəştli şərtlərlə, 332 nəfəri yaşa görə və 731 nəfər əlilliyə görə təqaüdə çıxanlardır.

01.01.2014-cü il tarixə ARDNŞ üzrə ali təhsillilərin sayı 19011 nəfərə çatmış və ümumi işçilərinin 31,1%-i təşkil edir.

Hesabat dövründə işləyən ahılların (yaşı 70-dən yuxarı) sayı 01.01.2014-cü il tarixə 41 nəfər olmuşdur.

ARDNŞ üzrə işləyən işçilərin neft sənayesində iş stajı aşağıdakı kimidir:

- 20 ilə qədər - 43,7 min nəfər;
- 20 ildən yuxarı - 17,4 min nəfər.

01.01.2014-cü il tarixə ARDNŞ üzrə 305 nəfərin elmi dərəcəsi vardır. Onlardan 40 nəfəri elmlər doktoru, 265 nəfəri isə fəlsəfə doktorudur (elmlər namizədi).

cədvəl XVII.3

Müəssisələr	elmlər doktoru		Fəlsəfə doktoru (elmlər namizədi)	
	kişi	qadın	kişi	qadın
ARDNŞ-nin Baş ofisi	6	-	21	8
"Azneft" İB	-	-	20	3
"Azəriqaz" İB	-	-	8	1
"Azərikimya" İB	-	-	7	-
Geofizika və Geologiya İdarəsi	3	-	9	2
Neft Kəmərləri İdarəsi	-	-	3	1
Marketinq və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi	-	-	5	1
Sərmayələr İdarəsi	-	-	5	4
"Azərneftyağ" Neft Emalı Zavodu	-	-	5	-
H.Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu	-	-	8	-
H.Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodu	-	-	-	-
Qaz Emalı Zavodu	-	-	1	-
Sosial İnkişaf İdarəsi	-	-	5	1
Təhlükəsizlik İdarəsi	-	-	1	-
Ekologiya İdarəsi	2	-	13	1
Qaz İxrac İdarəsi	-	-	3	1
İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi	-	-	3	2
Xəzər Dəniz Neft Donanması	-	-	-	-
" Neftqaztikinti" Trestı	-	-	2	1
"Kompleks Qazma İşləri" Trestı	1	-	1	-
"Neftqazəlmütədqıqatlayihə" İnstitutu	21	1	77	29
"Əmək şəraiti normalarının işlənməsi" İdarəsi	-	-	-	-
"Azərbaycan Neft Təsərrüfatı" jurnalının redaks.	1	-	1	-
Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi	-	-	2	-
Karbamid zavodu	-	-	-	1
Bakı Ali Neft Məktəbi	3	1	2	4
ARDNŞ-nin Beynəlxalq layihələri üzrə şirkətlər	1	-	3	-
Cəmi:	38	2	205	60

ARDNŞ üzrə 01.01.2014-cü il tarixə 10928 nəfər qadın işləyir ki, bu da ümumi işçilərin sayının 17,9 faizini təşkil edir. İşləyən qadınlardan 735 nəfəri rəhbər işçi, 4171 nəfəri mütəxəssis, 5563 nəfəri fəhlə və 459 nəfəri texniki icraçıdır. 984 nəfərin yaşı 29-a qədərdir, 3389 nəfəri və yaxud 31%-i ali təhsillidir. Qadınlardan 1225 nəfəri təqaüdüçüdür, o cümlədən 79 nəfəri yaşa görə, 1034 nəfər güzəştli şərtlərlə və 112 nəfər əlilliyə görə təqaüdə çıxanlardır. Daha çox qadın elmi-tədqiqat institutunda (60%), "Əmək şəraiti normalarının işlənməsi idarəsində (50%), "Azərikimya" İB-də (42,3%), İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsində (34,3%), neft emalı zavodlarında (33%) işləyir. ARDNŞ üzrə elmi dərəcəsi olan 319 işçidən 63 nəfəri qadındır. Onlardan 2 nəfəri elmlər doktoru, 60 nəfəri isə fəlsəfə doktorudur (elmlər namizədidir). İşləyən qadınlardan 388 nəfəri qaçqın və məcburi köçkündür, 7 qadın istehsalat əlilidir.

01.01.2014-cü il tarixə ARDNŞ-nin ümumi işçilərinin sayından 121 nəfəri şəhid ailəsi üzvü, 2764 nəfəri Qarabağ Müharibəsi iştirakçısı, 2289 nəfəri məcburi köçkün və qaçqındır. Qeyd etmək lazımdır ki, ARDNŞ-nin müəssisələrində 754 nəfər əlil işləyir. Onlardan 157 nəfəri Qarabağ, 1 nəfər 20 Yanvar, 5 nəfəri Əfqanıstan, 48 nəfəri Çernobl, 86 nəfəri istehsalat əlili və 457 nəfər səhhəti ilə əlaqədar olan əlillərdir.

Təltiflər

Azərbaycan neftçilərinin peşə bayramı ilə əlaqədar ölkənin neft sənayesinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2013-cü il tarixli 3155 nömrəli Sərəncamı ilə 1 nəfər "Şöhrət" ordeni və 51 nəfər "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2013-cü il tarixli 3156 nömrəli Sərəncamı ilə 5 nəfərə "Əməkdar mühəndis" fəxri adı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 19 sentyabr 2013-cü il tarixli 3157 nömrəli Sərəncamı ilə neft sənayesində səmərəli fəaliyyətinə görə 2 nəfər qocaman neftçiyə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdü verilmişdir. Təltiflər ilə əlaqədar kadrlar şöbəsi tərəfindən tələb olunan sənədləşmə işi aparılmış, dövlət mükafatları təltif olunanlara təntənəli surətdə təqdim edilmiş və müvafiq protokollar, şəxsi işlər və təltif olunanların Qeyd vərəqələri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına təqdim edilmişdir.

2013-cü ildə neft sənayesinin inkişafında xüsusi xidmətlərinə görə 188 nəfər işçi Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Fəxri fərmanı ilə təltif edilmişdir.

Onlardan:

- "Neftçilər günü" peşə bayramı münasibəti ilə	101 nəfər
- Heydər Əliyev adına BNEZ 60 illik yubileyi ilə əlaqədar	25 nəfər
- Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin şəxsi heyəti ("Bulla" dəniz yatağında 90 saylı quyunun söndürülməsi)	28 nəfər
- Dövlət Sərhəd Qoşunlarının şəxsi heyəti ("Bulla" dəniz yatağında 90 saylı quyunun söndürülməsi)	17 nəfər
- XDND/BUYİ Kaspian Alyansının və "Caspian Supporter" gəmisinin heyət üzvləri ("Bulla" dəniz yatağında 90 saylı quyunun söndürülməsi)	10 nəfər
- Müxtəlif şəxslər (xüsusi xidmətlərinə görə)	7 nəfər

Əmək intizamı

2013-cü ildə əmək və icra intizamına ciddi əməl edilməsi məqsədi ilə ARDNŞ-nin Baş ofisi və bütün struktur bölmələrində tələbkarlığın artırılması istiqamətində müvafiq işlərin görülməsi davam etdirilmişdir. 2012-ci illə müqayisədə 2013-cü ilin yekunlarına görə nizam-intizamın vəziyyəti haqqında göstəricilər ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

cədvəl XVII.4

	Göstəricilər	2012	2013
1	Əmək intizamı pozuntularının sayı (hadisə)	4702	4859
2	Əmək intizamını pozanlar, nəfər	6940	6866
3	Səbəbsiz işə çıxmayanlar	369	219
4	İstehsalat intizamını pozanlar	2717	2719
5	İcazəsiz işdən gedənlər	196	234
6	Rəhbərliyin tapşırığını yerinə yetirməyənlərin sayı	2038	2102
7	İşə gecikənlər	317	263
8	Sərxoş halda işə gələnlər	81	45
9	Təhlükəsizlik texnikası qaydalarını pozanlar	750	666
10	Tənbeh olunan işçilərin sayı	6688	6602
11	Proqul və başqa əmək pozuntularına görə işdən azad olunmuşdur	153	76

"Əmək veterani" adının verilməsi

"Əmək veterani" adının verilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1995-ci il 22 sentyabr tarixli 216 nömrəli, 1999-cu il 24 sentyabr tarixli 150 nömrəli qərarlarına uyğun olaraq aparılır. Müəssisələrdən "Əmək veterani" adının verilməsi ilə əlaqədar şöbəyə daxil olan bütün sənədlər bir daha yoxlanılır və ARDNŞ-nin müvafiq əmrləri ilə rəsmiləşdirilir. 2013-cü ildə "Əmək veterani" adının verilməsi, vəsiqənin dəyişdirilməsi məqsədi ilə ARDNŞ üzrə 56 əmr hazırlanaraq 293 işçiyə "Əmək veterani" adı verilmişdir, 2 nəfərin vəsiqəsi dəyişdirilərək yenisi ilə əvəz edilmişdir. Ümumilikdə ötən il ARDNŞ üzrə 295 ədəd "Əmək veterani" vəsiqəsi doldurulmuş və müraciət edən şəxslərə təqdim edilmişdir.

Rəhbər işçi və mütəxəssislərin attestasiyası barədə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikasında attestasiyanın keçirilməsi qaydalarının təsdiq edilməsi barədə" 23 may 2001-ci il tarixli 97 sayılı qərarına uyğun olaraq, 2013-cü ildə "Azneft", "Azəriqaz", "Azərikimya" İB, "Azərneftyağ" NEZ, "Neftqaztikinti", "Kompleks Qazma İşləri" trest, "Neftqazəlmitədqıqatlayihə" İnstitutu və İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinin və digər təşkilatlarda işçilərin attestasiyası keçirilmişdir.

Keçən il ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrində nəzərdə tutulmuş 2893 nəfər rəhbər işçi və mütəxəssislərdən 2350 nəfər attestasiyadan keçmişdir. Attestasiyadan keçənlərdən 2271 nəfər tutduğu vəzifəyə uyğun olmuş, 79 nəfər isə uyğun olmamışdır. Attestasiya nəticəsində 121 nəfərin dərəcəsi artırılmış, 23 nəfər başqa vəzifəyə keçirilmiş, 22 nəfər isə işdən azad olunmuşdur.

Əmək məzuniyyətlərinin istifadə olunması və əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi haqqında

2013-cü ildə şöbə tərəfindən ARDNŞ-nin Baş ofisi və nomenklatura daxil olan

işçilərinin məzuniyyətlərindən istifadə edilməsi ilə əlaqədar 80 müvafiq əmr və Kadrların İdarə Edilməsi Komitəsinin 1232 Qərarı hazırlanmış və rəhbərlik tərəfindən imzalanmışdır.

2013-cü ildə ARDNŞ-nin Baş ofisinin işçiləri 782 dəfə əmək məzuniyyətinə çıxmışdır. 15 nəfər təhsil, 9 nəfər (3 nəfər hamiləliyin 22-ci həftəsindən) isə sosial məzuniyyətdə olmuşdur. ARDNŞ-nin Baş ofisinin 22 işçisinə isə istifadə edilməmiş əmək məzuniyyətinin əvəzinə 613 təqvim günü kompensasiya ödənilmişdir. Hesabat dövrü ərzində 24 nəfərə müxtəlif səbəblərə görə ödənişsiz məzuniyyətdə olmuşlar.

01 yanvar 2014-cü il tarixə ümumilikdə ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatları üzrə istifadə edilməmiş əmək məzuniyyətləri günlərinin sayı 37637, ARDNŞ-nin Baş ofisi üzrə 10249 təqvim günü olmuşdur.

2013-cü ildə ARDNŞ-nin müəssisələri üzrə əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi ilə əlaqədar 25062 nəfər işçi 369444 gün işə çıxmamışdır. 2012-ci illə müqayisədə bu rəqəmlər müvafiq olaraq 27831 və 419562 olmuşdur. ARDNŞ-nin Baş ofisi üzrə 286 nəfər xəstəlik vərəqəsi təqdim etmiş və bu səbəbdən onlar 2343 gün işə çıxmamışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, 2012-ci ildə bu rəqəmlər müvafiq olaraq 184 nəfər 1862 adam-gün olmuşdur.

XVIII. TƏLİM VƏ İNKİŞAF

ARDNŞ-də İnsan Resursları Departamenti fəaliyyətə başladığı gündən bu günədək yüksək səviyyəli kadrların seçilməsi, işə qəbul olunması, karyera yüksəlişinin planlaşdırılması, peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması, yüksək keyfiyyətli təlimlərin, təqaüd proqramlarının və yay məktəblərinin təşkili, həmçinin insan resurslarının idarə edilməsi üzrə digər işləri həyata keçirmişdir.

İRD-də baxılmış vətəndaş müraciətləri

Həmin dövr ərzində İnsan Resursları Departamentində ümumilikdə 2424 ədəd ərizəyə, həmçinin 16128 elektron müraciətə baxılmışdır. Bununla yanaşı 2687 nəfər vətəndaş/işçi qəbul edilmiş, onların müraciətləri dinlənilmiş, lazımi araşdırmalar aparılmış və ətraflı cavablandırılmışdır. Bütün daxil olmuş müraciətlərə "Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında" Azərbaycan Respublikasının 10.06.1997-ci il tarixli 314-İQ nömrəli Qanununun tələblərinə uyğun olaraq baxılmışdır.

İşə qəbul prosesi haqqında

01.01.2013 cü il tarixindən 01.01.2014 cü il tarixinədək 1357 adda 2095 ədəd vakansiya elan olunmuş və ARDNŞ-nin www.socar.az veb-saytının "karyera" bölməsinin "iş axtarışı" bölümünə (<http://careers.socar.az>) daxil olub elan olunmuş vakansiyalar üzrə elektron müraciət formasını doldurmuş 79830 vətəndaşın təqdim etdiyi məlumatların vakansiyanın təsviri formasında əks olunan tələblərə uyğunluğu yoxlanılmışdır.

Bu mərhələdən keçən 24204 nəfərdən 2029 nəfəri ARDNŞ işçisi olduğu üçün test imtahanlarından azad edilmiş, qalan 22175 nəfər isə test imtahanlarına dəvət edilmişlər. Ümumilikdə 2441 nəfər (vakansiya uyğunluğunun yoxlanılması mərhələsindən keçən daxili namizədlər və test imtahanından keçən kənar namizədlər) peşə sınaq imtahanlarında iştirak etmiş, 753 nəfər müsbət nəticə əldə etmiş və işlə təmin edilmək üçün ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrinə göndərilmişdir. Ümumilikdə 2114 nəfər (vakansiya uyğunluğunun yoxlanılması mərhələsindən keçən daxili namizədlər və test imtahanından keçən kənar namizədlər) müsahibə mərhələsində iştirak etmişdir ki, onlardan da 81 nəfəri müsbət nəticə əldə etmiş və işlə təmin edilmək üçün ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrinə göndərilmişdir.

Hesabat dövrü ərzində ümumilikdə müsabiqə prosesində (peşə sınaq imtahanı və müsahibə) 363 nəfər ARDNŞ-nin Kadr ehtiyatı bazasına (KEB) daxil edilmişdir. Hesabat dövrü ərzində ümumilikdə 301 nəfər Kadr ehtiyat bazasından işə qəbul edilmək üçün ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrinə göndərilmişdir.

ARDNŞ-nin əmrlərinin və Kadrların İdarə Edilməsi Komitəsinin müvafiq qərarlarının tələblərinə uyğun olaraq 257 nəfər ARDNŞ-nin rəhbərliyinin təqdimatı əsasında işə qəbul edilmiş, 50 nəfər (31 nəfər xarici, 19 nəfər daxili) təqaüd proqramı üzrə işə qəbul edilmişlər. Cəmi 01.01.2013-cü il tarixindən 01.01.2014-cü il tarixinədək 1442 nəfər işə qəbul olunmaq üçün ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrinə göndərilmişdir.

Tarif-İxtisas Komissiyaları

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında keçirilmiş Tarif-İxtisas (kvalifikasiya) Komissiyalarının iclaslarında Departament nümayəndəsinin iştirakı ilə 88 sayda Komissiyanın iclaslarında 1747 nəfər işçinin ƏÖD-nin dəyişdirilməsi məsələsinə baxılmış, onlardan 1402 nəfərinin (80,2%) iddiası təmin olunmuşdur.

Başqa iş keçirmələr

ARDNŞ-nin birbaşa tabeliyində olan struktur bölmələrdə həyata keçirilən 15814 başqa iş keçirmə əməliyyatının qanunvericiliyin (VTİSK) və ARDNŞ-nin daxili normativ sənədlərinin tələblərinə uyğunluğu yoxlanılmışdır.

Karyeranın İdarə olunması prosesi

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında karyeranın idarə olunması proseslərinin vahid formada və beynəlxalq standartların tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənməsini təmin etmək məqsədi ilə "ARDNŞ-də karyeranın idarə olunması haqqında" Qaydaların layihə versiyası hazırlanmış və layihənin pilot versiyasının ARDNŞ-nin İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsi ilə Ekologiya İdarəsində tətbiq edilmişdir.

Belə ki, ilk öncə karyeranın idarə edilməsi proseslərinin avtomatlaşdırılması üzrə yaranmış zərurət nəzərə alınaraq Ekologiya İdarəsi və İTRİ-də prosesin avtomatlaşdırılması üçün zəruri olan mövcud təhsil istiqamətləri müəyyənləşdirilmiş, vəzifələr sahələr üzrə, dəniz və quru şəraiti üzrə qruplaşdırılmış, vəzifələr üzrə tələb olunan iş stajları sistemin tələbləri üzrə kataloqlaşdırılmışdır.

Həmçinin prosesin hazırlıq mərhələsində hər iki müəssisə üzrə ümumilikdə işləyən 1449 nəfərin təhsil, iş stajı, nizam-intizam və yaş göstəriciləri təhlil edilmiş və nəticədə ilkin seçim meyarlarına cavab verən 505 nəfər işçi prosesdə iştirak etmək hüququnu qazanmışdır.

XFQ nəticəsində 236 nəfəri ixtisas üzrə təlim ehtiyacı olan, 1 nəfəri məmnunluq sorğusunda iştirak edəcək işçi və hər bir struktur bölmə (şöbə, sex, sahə və s.) üzrə ən yüksək bal toplamış 83 nəfər işçi təhkimçi rəhbər qismində müəyyənləşdirilmişdir.

9 fevral - 7 mart 2013-cü il tarixlərində biliklərin yoxlanılması mərhələsi keçirilmiş və bu mərhələyə keçid almış 217 iddia etdikləri vəzifələr üzrə test imtahanlarında iştirak etmişdir.

Test imtahanını müvəffəqiyyətlə vermiş 63 nəfərdən 58 nəfəri ehtiyat işçi qismində müəyyənləşdirilmişdir ki, onların da 11 nəfərinin daxili təlimçi kimi fəaliyyətinin mümkünlüyü nəzərdə tutulmuşdur.

Növbəti mərhələdə isə Karyeranın idarə edilməsi sistemin ARDNŞ-nin digər müəssisə və təşkilatlarında tətbiqi ilə bağlı olaraq SAP BRP sistemi ilə inteqrasiya edilmiş və veb üzərindən tətbiq ediləcək proqram təminatının texniki tapşırığı hazırlanaraq ARDNŞ-nin İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinə təqdim edilmişdir.

Hazırlanmış proqram təminatına uyğun olaraq proqram təminatının istifadəsini rahatlaşdıracaq "Karyeranın idarə edilməsi – Yaddaş Kitabçası" hazırlanaraq çap üçün ARDNŞ-nin İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsinə təqdim edilmişdir.

Bundan əlavə olaraq proqram təminatının istifadəsinin asanlaşdırılmasının təmin edilməsi məqsədi ilə proqram təminatının hər bir mərhələsi ilə bağlı olaraq video çarxlar hazırlanaraq ARDNŞ-nin korporativ saytından keçidi olan "Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti İnsan Resurslarının İdarə Edilməsi Portalına" əlavə edilmişdir.

Proqram təminatı ilə bağlı görülməli işlər yekunlaşdıqdan sonra ARDNŞ rəhbərliyinin göstərişinə uyğun olaraq ARDNŞ-nin digər 7 müəssisəsində (Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu, "Azərikimya" İstehsalat Birliyi, "Azərneftyağ" Neft Emalı Zavodu, Qaz Emalı Zavodu, Əmək Şəraiti Normalarının İşlənməsi İdarəsi, Təlim Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi, "Neftqazəmitədqatlayihə" İnstitutunda) sistemin tətbiqinə start verilmiş və aşağıda qeyd olunanlar icra edilmişdir:

7 müəssisə üzrə karyeranın idarə edilməsi sisteminin tətbiqi ümumilikdə 10771 işçini əhatə etmişdir. Onlardan 5006 nəfər işçi ilkin seçim meyarlarının tələblərini ödəyərək Karyeranın idarə edilməsi sistemində iştirak etmə hüquq qazanmışdır və sistemdə iştirak etmə hüququ qazanmış işçilərin 54 %-i sistemdə iştirak etmişdir.

Ümumilikdə karyeranın idarə edilməsi sistemində iştirak etmiş 2718 nəfər işçidən 1965 nəfər biliklərin yoxlanılması mərhələsində, 40 nəfər məmnunluq sorğusu keçiriləcək işçilər

kateqoriyasında, 707 nəfər işçi ixtisas təlimlərində iştirak edəcək işçilər kateqoriyasında və 6 nəfər işçi isə fərdi inkişaf təlimlərində iştirak edəcək işçi qismində müəyyənləşdirilmişdir.

Məmnunluq sorğuları

İşçilərin məmnunluq səviyyəsinin və loyallığının ölçülməsi, həmçinin işçi axıcılığına təsir edən faktorların müəyyənləşdirilməsi və qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlərin görülməsi məqsədilə "Azneft" İstehsalat Birliyinin işçiləri arasında məmnunluq sorğusu keçirilmişdir.

Sorğuda "Azneft" İstehsalat Birliyi üzrə ümumilikdə 1672 nəfər (11,72%) işçi iştirak etmişdir ki, onlardan 1461 nəfəri kağız vasitəsilə, 211 nəfəri isə elektron üsulla (web vasitəsilə) sorğunu doldurmuşlar. Sorğuda iştirak edən 1672 işçidən 891-i (53,26 %) qulluqçu (rəhbər işçi istisna olmaqla), 782-si (46,74%) isə fəhlə kateqoriyasına aiddir.

Həmçinin "Azneft" İstehsalat Birliyində, keçirilən sorğu ilə yanaşı İnsan Resursları Departamenti vasitəsilə ARDNŞ-ə işə qəbul edilmiş və öz təşəbbüsü ilə işdən çıxmış işçilər arasında da sorğu keçirilmişdir. Sorğu 113 nəfər arasında telefon vasitəsilə keçirilmişdir.

Bildiyiniz kimi, karyeranın idarə edilməsi sistemi hal-hazırda ARDNŞ-nin "Azərikimya" İstehsalat Birliyi, Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu, "Azərneftyağ" Neft Emalı Zavodu, "Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutu, Qaz Emalı Zavodu, Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsi və Əmək Şəraitinin Normalarının İşlənməsi İdarəsində tətbiq edilməkdədir. Bununla bağlı olaraq, proses çərçivəsində işçilərin məmnunluq səviyyəsinin və loyallığının ölçülməsi, həmçinin işçi axıcılığına təsir edən faktorların müəyyənləşdirilməsi və qarşısının alınması istiqamətində müvafiq tədbirlərin görülməsi məqsədilə tərəfimizdən hazırda karyeranın idarə edilməsi sisteminin tətbiq edildiyi müəssisə və təşkilatların işçiləri arasında məmnunluq sorğusu keçirilmişdir.

Sorğuda qeyd olunan 7 struktur bölmə üzrə ümumilikdə 1312 nəfər işçi iştirak etmişdir ki, bu da iştirak etmiş işçilərin təmsil etdikləri strukturların işçilərinin 12,15 %-ni təşkil edir. Sorğuların 1140 ədədi kağız vasitəsilə, 172 ədədi isə elektron üsulla (web vasitəsilə) doldurmuşdur. Sorğuda iştirak edən 1312 işçidən 831-i (63,34%) qulluqçu (rəhbər işçi istisna olmaqla), 481-i (36,66%) isə fəhlə kateqoriyasına aiddir.

Eyni zamanda, həmin müəssisələrdə ARDNŞ-ə yeni işə qəbul edilmiş və azı iki ay işləmiş işçilər üçün nəzərdə tutulmuşdur. Bu sorğu ARDNŞ-ə işə qəbul edilmiş işçilərin məmnunluğunun ölçülməsi məqsədilə hazırlanmışdır. Qeyd edilən sorğuda bu günə qədər 116 nəfər iştirak etmişdir.

Digər sorğu ARDNŞ-də işləmiş və öz təşəbbüsü ilə işdən azad edilmiş işçilər üçün hazırlanmışdır. Bu sorğu kadr axıcılığına təsir edən faktorların müəyyənləşdirilməsi və onların aradan qaldırılması istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə keçirilmişdir. Sorğu qeyd olunan 7 müəssisə və Karyeranın idarə edilməsi sisteminin pilot layihəsinin keçirildiyi Ekologiya İdarəsi və İnformasiya Texnologiyaları və Rabitə İdarəsində keçirilmişdir. Sorğu 115 nəfər arasında telefon vasitəsilə keçirilmişdir.

Həmçinin ARDNŞ-də Tarif-İxtisas Komissiyaları üzrə proseslərin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə müəssisə və təşkilatlarda fəaliyyət göstərən müvafiq komissiyalarda iştirak edən işçilər üçün hazırlanmışdır. Bu sorğuda hal-hazırda kimi 424 nəfər işçi iştirak etmişdir.

Sorğularda iştirak edənlərin cavablarına istinad edərək SPSS (Sosial Elmlər üçün Statistik Paket) proqramı vasitəsilə müvafiq statistik məlumatlar hazırlanmış və cavablar müqayisəli şəkildə təhlil edilmişdir.

SAP BRP sistemində görülmüş işlər

Departamentin digər bir fəaliyyət istiqaməti SAP BRP sisteminin HR modulu istiqamətində yeni hesabat formalarının hazırlanması, başqa iş keçirmə əməliyyatlarının tənzimlənməsi məqsədilə yeni infotiplərin açılması, müəssisə və təşkilatların kadrlar şöbələri tərəfindən daxil edilmiş məlumatların intensiv olaraq tamlığının yoxlanılması (işçilərin əməyin ödənilməsi dərəcələrinin artırılması və başqa iş keçirmə əməliyyatlarının nəzarətdə saxlanması zamanı) və bu haqda onlara operativ məlumatların verilməsi, müvafiq operativ maarifləndirmə işlərinin görülməsi, digər struktur bölmələrinə lazımı məlumatların və statistikanın verilməsi kimi işlərdir.

Belə ki, 2013-cü il ərzində SAP ERP sistemində 11 yeni infotip, 12 statistik hesabat və 5 yeni tranzaksiya kodu yaradılmış və ətraflı təlimatlarla birgə istifadəyə verilmişdir.

Karyeranın idarə olunması sisteminin tətbiqi ilə bağlı vəzifə (peşə) funksiyaları, təhsil istiqaməti, vəzifə (peşələr), struktur bölmələr üçün sahələr, vəzifələr üçün staj, təhsil, kateqoriya tələbləri, tabeçilik strukturları haqqında məlumatlar hazırlanaraq sistemə yüklənmişdir.

ARDNŞ-də Xarici və Daxili Təqaüd proqramları

2013-cü ildə gənc mütəxəssislərin hazırlanması istiqamətində ARDNŞ-də Xarici Təqaüd Proqramına sənəd qəbulu keçirilmiş və proqrama müraciət etmiş 64 nəfərin sənədlərinə baxılmışdır. Göstəriciləri tələb olunan şərtlərə cavab verən 47 tələbənin namizədliyi qəbul edildikdən sonra Xaricdə Mütəxəssislərin Hazırlanması üzrə Komissiyaya təqdim edilmişdir. Komissiyanın iclaslarında ümumilikdə 47 namizədin işinə baxılmışdır ki, onlardan 44 nəfəri müsbət, 3 nəfəri isə mənfi rəy almışdır. Komissiyadan müsbət rəy almış tələbələrdən 7 nəfəri müəyyən səbəblərdən proqramda iştirak etməkdən imtina etmişdir. Nəticədə "təqaüdcü" statusunu qazanmış 37 tələbə ARDNŞ-nin Xarici Təqaüd Proqramına qoşularaq dünyanın ən nüfuzlu universitetlərində təhsil almağa başlamışdır.

2013-cü ildə təhsilini başa vurmuş məzunlardan 4 nəfər ARDNŞ-nin Baş ofisində, 2 nəfər "Azneft" İB-də, 1 nəfər Azərkimya İB-də, 5 nəfər İTRİ-də, 6 nəfər Əmək Şəraiti Normalarının İşlənməsi idarəsində, 2 nəfər Marketing İdarəsində, 1 nəfər Bakı Ali Neft Məktəbində, 3 nəfər Sərmayələr İdarəsində, 3 nəfər Tikilməkdə olan Neft-Qaz Emalı və Kimya Kompleksinin Müdiriyyətində, 3 nəfər birgə müəssisələrdə işlə təmin olunmuşdur. Digər 5 nəfər onlara çəkilmiş xərci ödəyərək proqramdan çıxmış, 3 nəfərə təhsil, təcrübə və hərbi xidmət səbəbindən bir illik möhlət verilmişdir.

Bundan əlavə 2013-cü ildə Daxili Təqaüd Proqramı üzrə sənəd qəbulu prosesi həyata keçirilmişdir. Proqrama qoşulmaq üçün Azərbaycanın 28 ali təhsil müəssisəsindən 2505 nəfər tələbə müraciət etmiş, 2123 nəfər tələbə proqramın tələb və şərtlərinə uyğun gəldiyi üçün TQDK-nın həyata keçirdiyi test imtahanına buraxılmış və onlardan 1904 nəfəri imtahanda iştirak etmişdir. Komissiya üzvlərinin müəyyən etdikləri müvafiq keçid balını toplayan 397 nəfər tələbə növbəti mərhələyə, yəni müsahibəyə dəvət almışlar. Müsahibə zamanı 141 nəfər tələbə təqaüdcü statusuna layiq görülmüş, onlardan 72 nəfəri ilk dəfə ARDNŞ təqaüdcüsü seçilmişdir.

Ödənışli Yay Təcrübəsi proqramı

Həmçinin 2013-cü ildə "Ödənışli Yay Təcrübəsi" proqramı da təşkil edilmişdir. Proqrama Azərbaycanın və xarici ölkələrin universitetlərinin bakalavr və magistratura pillələrində təhsil alan 1073 nəfər Azərbaycan vətəndaşı olan tələbə müraciət etmişdir. Müraciət edən namizədlərdən 254 nəfəri ARDNŞ-nin idarə və müəssisələrinə təcrübə keçmək üçün seçilmişdir ki, onların 101 nəfəri ARDNŞ-nin təqaüdcüsüdür.

Ödənışli Yay Təcrübəsi Proqramı bitdikdən sonra "Mənim ARDNŞ-də Yay Təcrübəm 2013" adlı inşa müsabiqəsi keçirilmişdir. Müsabiqə əsasında daxil olan inşalar İnsan Resursları Departamenti, Təlim və inkişaf şöbəsinin ayrı-ayrılıqda 15 əməkdaşı tərəfindən oxunaraq məntiqilik, orijinallıq, mövzuya yaradıcı yanaşma və struktur kriteriyaları baxımından 5 ballıq sistemlə qiymətləndirilmişdir. Sonda inşalara verilən qiymətlər əsasında orta bal müəyyənləşdirilmiş və bu qiymətləndirməyə əsasən müsabiqədə inşalardan 3-ü I, II və III yerlərə layiq görülərək seçilmişdir.

SOCAR Yay Məktəbi layihəsi

Hər il olduğu kimi 2013-cü ildə "SOCAR Yay Məktəbi" layihəsi həyata keçirilmişdir. "Yay Məktəbi 2013" layihəsinə 36 ölkədaxili və xarici universitetlərdə təhsil alan 276 nəfər müraciət etmişdir ki, onların da 31 nəfəri ARDNŞ işçisi olmuşdur. Müraciət edənlərdən ilkin şərtlərə cavab verən 210 nəfər namizəd 15.07.2013-cü il tarixində "SOCAR Yay Məktəbi 2013" layihəsi üzrə keçirilən test imtahanlarına dəvət edilmişdir ki, bunlardan 153 nəfəri test imtahanlarında iştirak etmişdir. Onlardan 85 nəfəri test imtahanından müvəfəqqiyətlə keçərək müsahibəyə buraxılmışdır. Müsahibə zamanı 36 namizəd iştirakçı seçilmək hüququ qazanmışdır.

ARDNŞ-nin Təlim Mərkəzlərinə qəbul

2013-cü ildə ARDNŞ-nin Təlim Mərkəzlərində, Kadr hazırlığının təşkili mərkəzində (KHTM) 280, Dənizdə insan həyatının mühafizə üzrə Təlim Mərkəzində (DİHMÜTM) 493, Qala Təlim, Tədris Mərkəzində (QTTM) 29, Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzində (STTM) 52 sayda təlim keçirilmişdir. Bu təlimlərdə KHTM-də 4321, DİHMÜTM-də 6899, QTTM-də 773, STTM-də 347 nəfər dinləyici iştirak etmişdir.

Hər il olduğu kimi, 2013-14-cü tədris ili üzrə ixtisaslı fəhlə kadrların hazırlanması məqsədi ilə ARDNŞ-nin Təlim Mərkəzlərinə qəbul prosesi həyata keçirilmişdir. Belə ki, TTSİ-nin Kadr hazırlığının təşkili mərkəzinə və cari ildən istifadəyə veriləcək Qobustan Təlim Mərkəzində 15 peşə ixtisası üzrə müsabiqədə iştirak üçün müraciət etmiş 1169 nəfər namizəddən 350 nəfəri KHTM və QTM-də, Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzinə isə 7 peşə ixtisası üzrə müsabiqədə iştirak üçün müraciət etmiş 462 nəfərdən 85 nəfəri Mərkəzə qəbul edilmişdir. 2013-cü il üzrə KHTM-ə "Qaz avadanlıqlarının istismarı və təmiri üzrə çilingər" peşəsi üzrə şagird qəbulu həyata keçirilmişdir. Müsabiqədə iştirak üçün müraciət etmiş 192 nəfər namizəddən 30 nəfəri KHTM-ə "Qaz avadanlıqlarının istismarı və təmiri üzrə çilingər" peşəsinə qəbul edilmişdir. Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə təlim mərkəzinə 1 peşə ixtisası - "I-II iş qrupu üzrə 4-cü dərəcəli dalğıcı" üzrə qəbul keçirilmiş və müraciət etmiş 204 nəfərdən 20 nəfəri Mərkəzə qəbul edilmişdir. Həmçinin, 2013-cü ildə ilk dəfə olaraq ARDNŞ və "PETKİM Petrokimya Holding A.Ş." Türkiyənin İzmir şəhərində yerləşən Heydər Əliyev adına Texniki və Sənaye Peşə Liseyinə Kimya, Mexanika, Elektrik və elektronika sahələrində müxtəlif peşələr üzrə şagird qəbulu həyata keçirmişdir. Müsabiqədə iştirak üçün müraciət etmiş 82 nəfər namizəddən 24 nəfəri Liseydə təhsil almaq hüququ qazanmışdır.

Keçirilmiş test imtahanları

Hesabat dövrü ərzində "İşə qəbulla bağlı" 1319 vakansiya üzrə keçirilmiş test imtahanlarına 22175 nəfər vətəndaş dəvət edilmiş, onlardan 15019 nəfəri (62.05 faizi) imtahanlarda iştirak etmişdir. İştirakçılardan 13629 nəfəri (90.74 faizi) kişi, 1390 nəfəri (9.26 faizi) qadın iştirakçı olmuşdur. Ümumilikdə sözügedən test imtahanlarında iştirak edənlərdən 2526 nəfəri (16.81 faizi) müvəffəqiyyət qazanaraq, növbəti mərhələyə dəvət edilmişlər. Növbəti mərhələyə dəvət edilən iştirakçılardan 2370 nəfəri (93.83 faizi) kişi, 156 nəfəri (6.17 faizi) isə qadın olmuşdur.

"İşə qəbulla bağlı" keçirilən test imtahanlarında qulluqçu və fəhlə kateqoriyalarına uyğun olaraq vətəndaşlara 40 və 20 ədəd test tapşırıqları təqdim

edilmişdir. 40 ədəd test tapşırıqları 4 test blokundan, 20 ədəd test tapşırıqları olan test imtahanları isə 2 test blokundan təşkil olunmuşdur. Vətəndaşlara 40 ədəd test tapşırığının cavablandırılmasına 60 dəqiqə, 20 ədəd test tapşırığının cavablandırılmasına isə 40 dəqiqə vaxt ayrılmışdır.

09.02.2013-cü il tarixindən 07.03.2013-cü il tarixinədək "Karyeranın İdarə edilməsi üzrə" keçirilən test imtahanlarına 233 nəfər əməkdaş dəvət edilmiş, onlardan 217 (93 faizi) nəfəri test imtahanlarında iştirak etmişdir. İştirakçılardan 166 nəfəri (76 faizi) kişi, 51 nəfəri (24 faizi) isə qadın iştirakçı olmuşdur.

"Karyeranın İdarə edilməsi üzrə" keçirilən test imtahanlarında əməkdaşlara 5 test blokundan ibarət olmaqla 100 ədəd test tapşırığı təqdim edilmişdir. Ümumilikdə bu test tapşırıqlarının cavablandırılmasına 150 dəqiqə vaxt ayrılmışdır.

15.07.2013-cü il tarixində "SOCAR Yay Məktəbi 2013" layihəsi üzrə keçirilən test imtahanlarına 210 nəfər namizəd dəvət edilmişdir ki, bunlardan 153 nəfəri test imtahanlarında iştirak etmişdir. İştirakçılardan 115 nəfəri (75 faizi) kişi, 38 nəfəri (25 faizi) qadın iştirakçı olmuşdur. Ümumilikdə 85 nəfər sözügedən test imtahanında müvəffəqiyyət əldə edərək növbəti mərhələyə-müsaibəyə dəvət edilmişdir ki, onlardan 67 nəfəri (79 faizi) kişi, 18 nəfəri (21 faizi) isə qadın namizəd olmuşdur.

"SOCAR Yay Məktəbi 2013" layihəsi üzrə keçirilən test imtahanlarına namizədlərə bir test blokundan ibarət olmaqla 50 ədəd test tapşırığı təqdim olunmuşdur ki, bu test tapşırıqlarının cavablandırılmasına 90 dəqiqə vaxt ayrılmışdır.

Test Tapşırıqlarının Elektron Bazasının (TTEB)-nin təkmilləşdirilməsi, yenilənməsi və ekspertizası məqsədilə ARDNŞ-nin Şirkətdaxili yüksək ixtisaslı mütəxəssisləri ilə yanaşı, Respublikamızın tanınmış elm və təhsil müəssisələrinin, o cümlədən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının alimləri, professor və müəllim heyəti ilə mütəmadi görüşlər keçirilmiş, qarşıya qoyulan vəzifələrin daha uğurla icra edilməsi məqsədilə perspektiv planlar müəyyənləşdirilmişdir.

XIX. ƏMƏYİN MÜHAFİZƏSİ

2013-cü ildə ARDNŞ-nin müəssisələrində istehsalatda sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması və təmin edilməsi, istehsalatda əl əməyinin yüngülləşdirilməsi, istehsalat proseslərinin mexanikləşdirilməsi, istehsalat xəsarətmələrinin, qəzaların, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, istehsalat sahələrinin, binaların, iş yerlərinin müasir standartların tələblərinə uyğun səviyyədə yenidən qurulması sahəsində xeyli işlər görülmüşdür. Bu tədbirlərin həyata keçirilməsinə 2013-cü ildə **22340030** manat pul vəsaiti xərclənmişdir.

İşçilərin fərdi və kollektiv xilasetmə vasitələri ilə təmin olunmaları üçün müəyyən işlər görülmüş, yeni tikilən bütün dəniz özüllərində xilasetmə qayıqlarının və sallarının quraşdırılması və işçi vəziyyətə gətirilməsi təmin edilmiş və yalnız bu işlər yerinə yetirildikdən sonra özüllərin istismara qəbul edilməsi təmin edilmişdir. "28 May" NQÇİ-nin Günəşli yatağındakı bütün dəniz özüllərində köhnədən istifadədə olan xilasetmə qayıqları yeniləri ilə əvəz olunmuşdur.

Şirkətin müəssisələrində çalışan işçilərin, həmçinin ARDNŞ-nin Baş Ofisinin istehsalatla bilavasitə təmasda olan mühəndis texniki işçilərinin xüsusi geyim və digər fərdi mühafizə vasitələri ilə, dəniz obyektlərinin xilasetmə jiletləri, dairələri ilə təminatı yaxşılaşdırılmış və bütün müəssisələrdə işçilərin bu geyim və vasitələrdən istifadə etmələrinə daim nəzarət olunmuşdur. 2013-cü ildə işçilərin xüsusi geyim və fərdi mühafizə vasitələri ilə təmin olunmasına 8000657 manat vəsait xərclənmişdir.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində istehsalat sahələrində yanğın təhlükəsizliyinin vəziyyəti yaxşılaşdırılmışdır. Yanğın təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə partlayış-yanğın təhlükəli dəniz obyektlərinin bilavasitə yaxınlığında yanğınsöndürən gəmilərin fasiləsiz növbə çəkmələri təşkil edilmişdir. "Günəşli" yatağındakı 4 saylı dəniz özüllərində müasir tələblərə cavab verən cihaz, avadanlıq, video-müşahidə vasitələrini özündə birləşdirən yeni avtomatik yanğıni aşkaretmə və yanğınsöndürmə sistemi quraşdırılmış və sınaqdan keçirilərək istismara buraxılmışdır. Belə sistemlər hazırda 2 və 14 saylı DDÖ-də də quraşdırılır və gələcəkdə digər özüllərdə də quraşdırılması planlaşdırılır.

İşçilərin dövrü tibbi müayinədən keçmələrinə Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi tərəfindən ötən illərdə olduğu kimi cari ildə də ciddi nəzarət olunmuşdur. İlin əvvəlindən təsdiq edilmiş plan-qrafikə uyğun olaraq ümumilikdə 19205 nəfər işçinin tibbi müayinədən keçmələri təmin olunmuşdur. Müayinələr nəticəsində 2013-cü ildə 1997 nəfər işçidə olan müxtəlif diaqnozlar üzrə və müxtəlif ağırlıq dərəcəli xəstəliklər üzə çıxarılmışdır. Bu xəstələrin bir qismi yüngül işə keçirilmiş, bir qismi stasionar və ya ambulator müalicəyə göndərilmiş, bir qisminə isə həkim məsləhəti verilmişdir.

Müəssisələrin sənaye-sanitar laboratoriyaları tərəfindən 2013-cü il ərzində 1475 iş yerində ölçmə işləri aparılmış və onlardan 641 iş yerində zərərli istehsalat amillərinin (əsasən səs-küy, havanın qazlığı və titrəyiş) normadan artıq olduğu aşkar edilmişdir. Bu amillərin normaya uyğunlaşdırılması üçün tədbirlər həyata keçirilmiş və təkrar ölçmələr apararaq həmin amillərin əksəriyyətinin norma həddinə gətirildiyi dəqiqləşdirilmişdir.

Eyni zamanda 2013-cü ildə Şirkətin müəssisələrinin 45 struktur təşkilatında iş yerlərinin attestasiyası aparılmışdır. Aparılan ölçmə işlərinin nəticələrinə görə attestasiya olunmuş 4089 iş yerindən 1183 iş yeri zərərli hesab edilmişdir. Bu iş yerlərində zərərli istehsalat amillərinin işçilərin sağlamlığına təsirini azaltmaq üzrə müvafiq tədbirlər həyata keçirməklə yanaşı

həmin sahələrdə çalışan işçilərə əmək şəraitinin zərərliyinə görə əlavə güzəştlərin (ödənişlərin) verilməsi üçün də tədbir görülmüşdür. Zərərli maddələrlə təmasda olan işçilərə kimyəvi maddələrin orqanizmə təsirini azaltmaq məqsədilə qabaqlayıcı tədbir kimi pulsuz süd verilmişdir.

İstehsalat sahələrində qəzaların, yanğınların, bədbəxt hadisələrin baş verməsinə və peşə xəstəliklərinin yaranmasına səbəb ola biləcək risklərin müəyyən edilməsi, onların ləğv edilməsi və ya minimum səviyyəyə endirilməsi məqsədilə 2013-cü ildə Şirkətin Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi, Şirkətin Əməyin təhlükəsizliyi üzrə daimi fəaliyyət göstərən komissiyası tərəfindən ayrı-ayrı istehsalat sahələrində, xüsusilə də dəniz obyektlərində mütəmadi olaraq yoxlamalar aparılmışdır. Şirkətin 12 müəssisəsinin 30 tabeli təşkilatında əmək şəraitinin vəziyyəti yoxlanılmış və 846 təhlükəsizlik qaydalarının pozuntuları və digər nöqsanlar aşkar edilmişdir ki, bunların da aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülmüş və aşkar edilən nöqsanların böyük əksəriyyəti ləğv edilmiş və qalan nöqsanların aradan qaldırılması nəzarətə götürülmüşdür. Müəssisələrin istehsalat sahələrində baş verə biləcək mümkün qəzaların ləğvi planı üzrə təlim məşqlərin həyata keçirilməsi daim nəzarətdə saxlanılmışdır. Həmçinin sahələrdə işçilərin signal vasitələrindən, fərdi və kollektiv xilas etmə vasitələrindən, ilkin yanğınsöndürmə vasitələrindən istifadə bacarıqları yoxlanılmış, onlarla bu məsələlərlə bağlı biliklərinin artırılması məqsədilə müvafiq maarifləndirmə işləri aparılmışdır.

Obyektlərin tikintisi və yenidən qurulmasına dair İdarəyə daxil olan layihə sənədlərinə baxılmış, onların təhlükəsizlik norma və qaydalarına, standartların tələblərinə uyğun olmasına nəzarət olunmuşdur.

İstehsalatda işçilərə işlərin təhlükəsiz aparılması qaydalarını öyrətmək, onların əməyin təhlükəsizliyi sahəsində biliklərini artırmaq məqsədilə müəssisələrdə mütəmadi olaraq işçilərin maarifləndirilməsi, təlimatlandırılması işləri aparılmış, onların biliklərinin artırılması diqqət mərkəzində olmuşdur. 2013-cü ildə müəssisələrdə 12 729 nəfər mühəndis texniki işçinin bilikləri yoxlanılmışdır. İstehsalat sahələrində görülən işlərdə təhlükəsizlik qaydalarını özündə əks etdirən bir sıra qaydalar, təlimatlar işlənilib hazırlanmışdır. Şirkətin Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsi ilə birgə Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi-Tədqiqat İnstitutu tərəfindən 2013-cü ildə "Neft emalı və neft-kimya sənayesində təhlükəsizlik Qaydaları" və "Magistral qaz kəmərlərinin texniki istismarı və onların istismarında texniki təhlükəsizlik Qaydaları" işlənilərək və təsdiq olunaraq idarə və müəssisələrə paylanmışdır. Hazırda daha 2 rəhbər sənəd – "Neft və qaz quyularının qazılması işlərində əməyin təhlükəsizliyi üzrə təlimatlar toplusu" və "İş yerlərinin attestasiyasının keçirilməsində zərərli istehsalat amillərinin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi üzrə təlimatlar toplusu" işlənir. Yeni işlənmiş və təsdiq edilmiş "Qaydaların" tətbiqi ilə əlaqədar müvafiq sahələrdə çalışan mühəndis-texniki işçilərin növbədən-kənar biliklərinin yoxlanılması keçirilmiş, müəssisələrə bu "Qaydalar"ın tələblərinə əməl olunmasına nəzarət edilmişdir.

Beynəlxalq iqtisadi əlaqələrin genişləndiyi, müəssisələrin qabaqcıl dünya təcrübəsinə inteqrasiya olunduğu müasir dövr ARDNŞ-nin müəssisələrində də beynəlxalq idarəetmə sistemlərinin tətbiqini tələb edir. Bununla əlaqədar Şirkətin bir sıra müəssisələri öz fəaliyyətlərini müasir dövrün tələbləri səviyyəsində – beynəlxalq idarəetmə standartları, o cümlədən "OHSAS 18001 – Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi idarəetmə sistemi" üzrə qurmuş və müvafiq sertifikatlar almışlar. Bu müəssisələrdə il ərzində Sağlamlıq və Əməyin

Təhlükəsizliyi İdarəsi tərəfindən monitorinqlər aparılmış, işlərin adıçəkilən standartın tələblərinə uyğun aparılması yoxlanılmış, bu sahədə müəssisələrə müvafiq metodiki köməklik göstərilmiş, maarifləndirmə işləri aparılmış və tövsiyələr verilmişdir.

Sağlamlıq və Əməyin Təhlükəsizliyi İdarəsinin işçilərinin peşəkarlığının və beynəlxalq standartlar üzrə bilik səviyyələrinin artırılması məqsədi ilə onlara Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin təşkil etdiyi kurslarda ISO 9001 "Keyfiyyət idarəetmə sistemi" və "OHSAS 18001 – Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi idarəetmə sistemi" standartlarının tələbləri öyrədilmiş və müvafiq sertifikatlar təqdim edilmişdir. Eyni zamanda İdarənin işçilərinə ingilis dilinin öyrədilməsi məqsədilə kurslar təşkil edilmiş, işçilər 1-ci və 2-ci mərhələlər üzrə kursları başa vuraraq müvafiq sertifikatlar almışlar.

Görülmüş kompleks tədbirlər nəticəsində Şirkətin tabeliyində olan müəssisələrdə bədbəxt hadisələrin, o cümlədən ölümə nəticələnən hadisələrin sayının 2012-2013-cü illərdə əvvəlki illərlə müqayisədə azalmasına baxmayaraq 2013-cü il ərzində müəssisələrdə 12 bədbəxt hadisə baş vermişdir ki, bunlardan 3-ü ölümə nəticələnmişdir (ölümə nəticələnmiş hadisələrdən biri yol nəqliyyat hadisəsi nəticəsində baş vermiş və hadisə zamanı Xüsusi Texnika İdarəsinin yükqaldırıcı borudüzən traktorunun maşinisti dünyasını dəyişmişdir), qrup halında bədbəxt hadisə baş verməmişdir.

Baş vermiş bədbəxt hadisələrin şəraitini və səbəblərini digər struktur bölmələrdə işçilərin diqqətinə çatdırmaq və belə bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi məqsədilə hər bir bədbəxt hadisə ilə əlaqədar Şirkət və ya müvafiq müəssisə üzrə əmr verilmiş, bu əmrlərdə bədbəxt hadisələrin və qəzaların qarşısının alınması üzrə müəssisə rəhbərləri tərəfindən həyata keçirilməli olan tədbirlər göstərilməklə yanaşı, bədbəxt hadisənin baş verməsində günahı olan işçilərə, o cümlədən rəhbər işçilərə intizam tənbehi verilmişdir.

Ümumilikdə hesabat dövründə təhlükəsizlik qaydalarını pozduqlarına, o cümlədən aparılmış yoxlamalar zamanı aşkar edilmiş nöqsanlara və bədbəxt hadisələrə yol verdiklərinə görə idarə və müəssisələrin əmrləri ilə 1374 nəfərə intizam tənbehi verilmişdir. Onlardan 5 nəfər tutduğu vəzifədən azad edilmiş, 228 nəfərə sonuncu xəbərdarlıqla şiddətli töhmət, 962 nəfərə töhmət verilmiş, 179 nəfərin əmək haqqı azaldılmışdır.

XX. EKOLOGIYA

Dənizdə və quruda neft-qaz yataqlarında ekoloji monitoring işləri

2013-cü il ərzində dənizdə və quruda neft-qaz yataqlarının kəşfiyyatı və işlənməsində, o cümlədən müəssisə və təşkilatların fəaliyyət sahələrində Ətraf Mühitə Təsirinin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) və ekoloji problemlərin həlli istiqamətində ilkin mərhələ olaraq Ekoloji Monitoring işləri aparılmışdır.

2013-ci il ərzində ümumilikdə obyektlər üzrə 462 ekoloji monitoring işi həyata keçirilmişdir ki, bunlardan 309-u quruda, 153-ü isə dənizdə yerləşən obyektlərdə aparılmışdır.

Kompleks Tədqiqatlar Laboratoriyasına daxil olan nümunələrin ümumi sayı – 5388 ədəd, aparılmış ümumi analizlərin sayı isə – 41958 ədəd olmuşdur. Nümunələrin 4232 ədədi dənizdən, 1156 ədədi isə quruda yerləşən obyektlərdən götürülmüşdür.

22 aprel 2013-cü il tarixli "Ekologiya İdarəsinin mütəxəssislərinin ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarına təhkim edilməsi haqqında" 133 nömrəli əmrin icrası ilə əlaqədar ARDNŞ-in müəssisə və təşkilatlarına təhkim olunmuş mütəxəssislər tərəfindən il ərzində 185 ekoloji monitoring aparılmışdır.

Ekoloji normativ sənədlərin hazırlanması üzrə görülmüş işlər:

2013-cü ildə Ekologiya İdarəsi tərəfindən müəssisə və təşkilatlar üçün 20 ədəd "Ekoloji pasport", 44 ədəd "Atıla Bilən Tullantı Həddi", 4 ədəd "Buraxıla Bilən Axıntı Həddi", 90 ədəd "Təhlükəli Tullantıların pasportu" olmaqla ümumilikdə 158 ədəd normativ sənəd hazırlanmışdır.

Bundan başqa 2013-cü il ərzində Ekologiya İdarəsi bir sıra kənar təşkilatların elan etdiyi tender sorğularında iştirak etmiş və 2012-ci ildə İdarənin qalib olduğu tender sorğuları üzrə ƏMSTQ sənədlərinin hazırlanması işləri həyata keçirilmişdir.

Belə ki, 2013-cü il ərzində ARDNŞ və "ConocoPhillips Exploration Azerbaijan Ltd." (ConocoPhillips) şirkəti arasında Azərbaycan Respublikasının ərazisində quruda iki ölçülü

(2D) seysmik işlərin aparılması üzrə Ətraf Mühitə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) sənədinin tərtib olunması işləri yekunlaşmışdır.

“TOTAL E&P ABSHERON B.V” şirkəti tərəfindən elan edilmiş “Geofiziki və Geotexniki İşlərin Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərinin Qiymətləndirilməsi (ƏMSTQ) sənədi tərtib olunmuş və ETSN ilə razılaşdırılaraq sifarişçiyə təhvil verilmişdir.

2013-cü il ərzində Azneft İB-nin sifarişi əsasında “Günəşli” yatağında quraşdırılması nəzərdə tutulan 7 nömrəli DDÖ üçün ƏMSTQ sənədinin hazırlanması ilə əlaqədar DDÖ-nün yerləşəcəyi ərazidə ilkin vəziyyətin qiymətləndirilməsi aparılmış və sənədin digər bölmələrinin hazırlanması istiqamətində işlər həyata keçirilmişdir.

2013-cü il ərzində ARDNŞ-in tapşırığına əsasən Sabunçu rayonu ərazisində inşa edilən Bakı Olimpiya Stadionunun tikintisi və istismarı dövrü üçün ƏMSTQ sənədi hazırlanmış və yekun sənəd ETSN- ilə razılaşdırılmışdır.

Qeyd olunanlar ilə paralel 2013-cü il ərzində Ekologiya İdarəsi kənar təşkilatlar tərəfindən elan olunmuş 5 tender sorğusunda iştirak etmişdir:

1. “Total E&P Absheron B.V” şirkəti tərəfindən 12 aprel 2013-cü il tarixində elan olunmuş “3D/4C Seysmik Kəşfiyyat İşlərinin Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirlərinin Qiymətləndirilməsi (ƏMSSTQ)” sənədinin hazırlanması;
2. BP Exploration şirkəti tərəfindən 29 may 2013-cü il tarixində göndərilmiş “Ətraf mühit üzrə laboratoriya xidmətlərinin göstərilməsi” barədə tender;
3. BP Exploration şirkəti tərəfindən 06 dekabr 2013-cü il tarixində Ekoloji Sağlamlıq və Sənaye Gigiyenası üzrə Laboratoriya xidmətlərinin göstərilməsi barədə tender;
4. “Total E&P Absheron B.V” şirkəti tərəfindən 05 noyabr 2013-cü il tarixində elan olunmuş “İlkin Sosial Vəziyyətin Tədqiqi” layihəsi üzrə tender;
5. “Bahar Energy Operating Company Limited” şirkəti tərəfindən 02 avqust 2013-cü il tarixində elan olunmuş Tullantıların İdarə Olunması üzrə xidmətlərin göstərilməsi barədə tender;

CİS sistemində İdarə olunan ekoloji Elektron Məlumat Bazası

2013-cü il ərzində Abşeron yarımadasında neft-qaz çıxarma idarələrinin fəaliyyət zonalarında aparılan monitoring işləri çərçivəsində əldə edilən məlumatların elektron operativ informasiya bazasında yerləşdirilərək, bazanın yeniləşdirilməsi, mövcud məlumatların isə arxivləşdirilməsi işləri həyata keçirilmişdir.

İstilik Effekti Yaradan Qazların Azaldılması üzrə həyata keçirilən tədbirlər

ARDNŞ-nin 24.04.2008-ci il tarixli, 68 nömrəli əmrinin icrası ilə əlaqədar olaraq, Ekologiya İdarəsinin aidiyyəti strukturları ilə birlikdə ARDNŞ-nin struktur bölmələrində, ƏŞ və BM-də 2012-ci il üzrə “BMT-nin İqlim Dəyişmələri haqqında Çərçivə Konvensiyası” ilə tənzimlənən İstilik effekti yaradan qazların (İEYQ), atmosfərə atılan zərərli maddələrin inventarlaşdırılması aparılmış və hesabatlar hazırlanaraq ARDNŞ rəhbərliyinə təqdim edilmişdir.

Bundan əlavə cari il ərzində “ARDNŞ və ARDNŞ-nin iştirak etdiyi layihələrdə atmosfərə atılan səmt qazının azaldılması üzrə Plan”ın icra vəziyyətini yoxlamaq üçün təşkilatlarda monitoring işləri aparılmış və müvafiq hesabatlar hazırlanmışdır.

İEYQ mənbələrindən ayrılan qazların miqdarının təyini üçün instrumental ölçmə

işləri aparılmış, "Siyəzənneft" NQÇİ-də ölçmə işlərinin nəticələrinə əsasən qaz yığımları üçün layihə ideyası hazırlanmışdır.

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatlarında, həmçinin ƏŞ və BM-də "BMT-nin Davamlı Üzvi Çirkləndiricilər haqqında" Stokholm Konvensiyası ilə tənzimlənən maddələrin inventarlaşdırılması işləri aparılmış və hesabat hazırlanaraq ARDNŞ rəhbərliyinə təqdim edilmişdir.

İnventarlaşdırma nəticəsində, Konvensiyaya əsasən istehsal markalarına görə, tərkibində PXB-li yağın ümumi çəkisi 3824 kq olan avadanlıq aşkar edilmişdir.

Avtonəqliyyat vasitələrindən atmosfərə atılmaların azaldılması

ARDNŞ-in idarə və müəssisələrinin istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələrindən atmosfer havasına atılan zəhərli qazların ölçülməsi və atmosfərə atılmaların normativlərə uyğunluğuna nəzarəti təmin etmək üçün 2013-cü il ərzində ilkin və təkrar olaraq cəmi 5887 ədədi ekoloji müayinədən keçirilmişdir.

Ekoloji müayinələr zamanı 4170 ədəd nəqliyyat vasitəsi mövcud normalara uyğun, 1717 ədəd nəqliyyat vasitəsi isə mövcud normalara uyğun olmamışdır. Həmin nəqliyyat vasitələrindən 5118 ədədi ilkin olaraq ekoloji müayinədən keçirilmişdir ki, onlardan 3915 ədədi mövcud normalara uyğun, 1203 ədədi isə mövcud normalara uyğun olmamışdır.

Tullantıların İdarə Olunması üzrə görülmüş işlər

2013-cü ildə Ekologiya İdarəsinin sifarişi əsasında Neftqazəlmütədqiqatlayihə İnstitutu tərəfindən hazırlanmış Tullantı Mərkəzinin yenidənqurulması" layihəsi əsasında Mərkəzdə əsaslı təmir-tikinti və quraşdırma işləri həyata keçirilmişdir.

ARDNŞ-in idarə və müəssisələrinin fəaliyyət sahələrində formalaşan tullantıların emalı, onların əsaslı şəkildə idarə olunması üsullarının seçilməsi və "Tullantı Mərkəzi"nin müasir tələblərə uyğun yenidən qurulması istiqamətində layihələndirmə işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə "Tullantı Mərkəzinin genişləndirilməsi layihəsi çərçivəsində quraşdırılması nəzərdə tutulan avadanlıqların spesifikasiyası" sənədi hazırlanmışdır. ARDNŞ tərəfindən təsdiq olunmuş spesifikasiya sənədinə uyğun olaraq Tullantı Mərkəzinin genişləndirilməsinə dair Layihə tapşırığı hazırlanmış və ARDNŞ-ə təqdim olunmuşdur.

2013-cü il ərzində Tullantı Mərkəzinə 19758,03 ton qazma şlamı və 29 növ olmaqla 585,626 ton istehsalat tullantısı qəbul edilmişdir.

Həyata keçirilən yaşıllaşdırma işləri

Ekologiya İdarəsi tərəfindən 2013-cü il ərzində ARDNŞ-in müəssisə və təşkilatlarına 73389 ədəd müxtəlif növ ağac kol bitkiləri verilmiş, 48 müəssisənin yaşıllıq zolağı salınmış 400 ha ərazisində əkilmiş 574434 ədəd ağac-kol və gül bitkilərinə müvafiq aqrotexniki məsləhət xidmətləri göstərilmişdir.

Bundan əlavə 2013-cü il ərzində 77485 ədəd çiling, 476,4 kq isə toxum tədarük olunmuşdur.

Ekoloji Park layihəsi

İl ərzində Eko-parkın ərazisində ümumi sahəsi 15562 m² olan, 60 ləkdən ibarət Açıq şitilxana sahəsində yaşıllaşdırma işləri davam etdirilmiş və 165000-dən artıq ağac-kol tinglərinə il ərzində aqrotexniki qulluq işləri lazımi səviyyədə aparılmışdır.

Açıq şitilxana sahəsində hər birinin sahəsi 200 – 350 m² olan ləklərdə 8000-ə qədər müxtəlif növlü ağac tingləri - Eldar şamı, Həmişəyaşıl sərvi, Avropa zeytunu, Daryarpaq İyde, Evkalipt və s. bitkilər yetişdirilmişdir.

Eko-Parkın, Qapalı şitilxana hissəsində il ərzində 697963 ədəd ağac-kol və gül bitkilərinin toxumları əkilmiş, qapalı şitilxananın oranjereya şöbəsində 1155 ədəd otaq gülləri

vegetativ yolla artırılmış, 45000 m² qazon sahəsinə müvafiq aqrotexniki qulluq işləri göstərilmişdir.

Sanitar-Gigiyenik tədbirlərin həyata keçirilməsi üzrə görülmüş işlər

2013-cü il ərzində ARDNŞ-in müəssisə və təşkilatlarında sanitar-epidemioloji nəzarətin həyata keçirilməsi məqsədilə bir sıra tədbirlər görülmüşdür.

Cari ildə Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən 224 obyektə sanitariya-gigiyenik nəzarət işi həyata keçirilmişdir. İl ərzində bakterioloji laboratoriyada 3652, kimyəvi laboratoriyada isə 639 nümunənin analizləri aparılmışdır.

2013-cü il ərzində su daşıyan maşınlarla sanitariya-gigiyenik baxış keçirilib, su analizləri aparılıb, sürücülərin tibbi müayinə vəziyyəti yoxlanılıb, sanitariya-gigiyenik minimum keçirilərək sanitariya pasportu verilmişdir.

2013-cü ildə zərərli istehsalat amilləri ilə təmasda olan işçilərin adlı siyahısı Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin 1998-ci il tarixli 13 sayılı əmrinin tələbinə uyğun formada toplanmış və tibbi müayinə keçiriləcək səhiyyə müəssisələrinə təqdim olunmuşdur.

Ekoloji maarifləndirmə tədbirləri

Ekoloji maarifləndirmə və təbliğat işlərinin aparılması məqsədilə ARDNŞ-nin "Ekoloji Təbliğat və maarifləndirməyə dair Tədbirlər Planı"na uyğun olaraq şagird və məktəblilər ilə birlikdə ekoloji maarifləndirmə və məlumatlandırma çərçivəsində müxtəlif tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Ekologiya İdarəsi təsdiq olunmuş illik iş planına uyğun olaraq il ərzində ekoloji yönümlü bir sıra maarifləndirmə tədbirləri hazırlayıb həyata keçirmişdir. Belə tədbirlər müxtəlif istiqamətli olmaqla həm də ümumtəhsil məktəbləri, məktəbdənkənar müəssisələr və digər təşkilatlarla birlikdə həyata keçirilmişdir.

XXI. NƏQLİYYAT

a) Avtomobil nəqliyyatı: 01.01.2014-cü il tarixinə ARDNŞ-in idarə və müəssisələrinin balansında 5864 ədəd müxtəlif markalı avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələri olmuşdur. Onlardan avtobenzinlə işləyənlər 2711 ədəd, dizel yanacağı ilə işləyənlər 2931 ədəd, elektrik enerjisi ilə işləyənlər 5 ədəd və qoşqular 217 ədəd təşkil edir.

ARDNŞ-in idarə və müəssisələrinin balansında olan avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin tipləri üzrə siyahısı cədvəl XXI.1-də göstərilmişdir.

cədvəl XXI.1

Nö	İdarə və müəssisələrin adları	Minik	Avtobus	M/avtobus	Yük	Xüsusi texnika	Traktorlar	Qoşqular	Cəmi
1	«Azneft» İB	594	211	37	477	435	276	62	2092
2	"Azərikimya" İB	45	8	4	17	24	24	4	126
3	"Azəriqaz" İB	302	14	6	276	28	124	25	775
4	"Neft kəmərləri" İdarəsi	76	13	8	29	32	12	6	176
5	«Təhlükəsizlik» İdar.	161	13	4	1	2	1	0	182
6	"Ekologiya" İdarəsi	41	6	0	7	1	4	0	59
7	KQİT	96	39	3	147	110	59	38	492
8	Neftqaztikinti tresti	117	55	9	228	82	226	53	770
9	«Azərneftyağ» NEZ	66	11	9	33	23	22	7	171
10	BDÖZ	30	31	2	21	19	44	9	156
11	H.Əliyev ad.BNEZ	82	23	3	31	39	9	4	191
12	GGİ	68	17	12	59	81	8	4	249
13	MİƏİ	2	1	0	4	1	6	0	14
14	İTRİ	56	8	1	19	1	3	0	88
15	Sİİ	0	0	0	0	3	0	0	3
16	«Qaz emalı» zavodu	29	13	1	16	17	7	1	84
17	FQDMXHH	8	3	1	2	1	0	0	15
18	Qaz İxracı İdarəsi	109	22	2	35	30	19	4	121
	ARDNŞ üzrə cəmi	1882	488	102	1402	929	844	217	5864

Hesabat ilində avtomobil nəqliyyatı, xüsusi texnika vasitələrindən və yanacaq-sürtgü materiallarından səmərəli istifadə edilməsi sahəsində xeyli işlər görülmüşdür.

Belə ki, aparılan məqsədyönlü işlərin nəticəsində avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin texniki sazılığının saxlanması məqsədilə vaxtı-vaxtında ehtiyat hissələri ilə təmin edilmiş, bunun nəticəsində onların texniki qulluqları və təmir işlərinin keyfiyyəti artmışdır. Ona görə 2013-cü ilin 12 ayı ərzində avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin parkdan istifadə əmsalı 0,75 təşkil etmişdir.

2013-cü ildə müəssisələr tərəfindən balansdan silinməyə təqdim olunan istismar müddəti bitmiş, fiziki və mənəvi cəhətdən aşınmış, istismarı və təmiri iqtisadi cəhətdən əlverişli olmayan 567 ədəd avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinə aidiyyəti şöbələrlə birlikdə yerlərdə baxışlar keçirilmiş, rəy hazırlanaraq, rəhbərliyə təqdim edilmişdir.

ARDNŞ-in müvafiq əmrləri ilə göstərilən 567 ədəd avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələri müəssisələrin balansından silinmişdir. 120 ədəd nəqliyyat vasitəsi müştərək müəssisələrin balansına verilmiş, 9 ədədi isə satılmışdır.

Balansdan silinən texnikaların əvəzinə müasir tələblərə cavab verən 453 ədəd yeni texnika vasitələri alınmış və istismara buraxılmışdır.

ARDNŞ-in idarə və müəssisələri üzrə 2013-cü ildə balansdan silinən, yeni alınan, satılan və müştərək müəssisələrin balansına verilmiş avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin siyahısı cədvəl XXI.2-də göstərilmişdir.

cədvəl XXI.2

Nö	İdarə və müəssisələrin adları	2013-cü ildə alınan	2013-cü ildə silinən	Satılan	Balansdan çıxan
1	"Azneft" İB	161	234	9	0
2	"Azərikimya" İB	4	25	0	0
3	"Azəriqaz" İB	14	66	0	0
4	"Neft kəmərləri" İdarəsi	22	20	0	0
5	«Təhlükəsizlik» İdarəsi	30	0	0	0
6	"Ekologiya" İdarəsi	1	0	0	0
7	KQİT	24	1	0	0
8	Neftqaztikinti tresti	57	89	0	0
9	«Azərneftyağ» NEZ	1	10	0	0
10	GGİ	27	47	0	0
11	İTRİ	17	0	0	0
12	Sİİ				
13	BDÖZ	2	19	0	0
14	H.Əliyev ad.BNEZ	20	20	0	0
15	XDND	9	15	0	120
16	"Qaz emalı" zavodu	13	11	0	0
17	Qaz İxrac İdarəsi	51	10	0	0
	ARDNŞ üzrə cəmi	453	567	9	120

ARDNŞ rəhbərliyinin göstərişi əsasında bir çox müəssisələrdə təsdiq edilmiş proqram üzrə köhnə avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika vasitələrinin mərhələ-mərhələ yeniləşməsinin həyata keçirilməsi davam etdirilir.

SD 9/101 kompressor stansiyası məhsuldar neft, qaz və qazkondensat laylarının yarılməsi, quyuların əsaslı təmiri və mənimsənilməsi, neft və qaz kəmərlərinin sınağı, həmçinin təmizlənilməsi və təmir tikinti işlərində sıxılmış havanın verilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Hesabat ilində yanacaq-sürtgü materiallarından istifadə edilməsi sahəsində də müəyyən işlər görülmüşdür. ARDNŞ-nin idarə və müəssisələri tərəfindən 2013-cü ildə yanacağın istifadəsi haqqında təqdim olunan hesabatlar araşdırılmışdır.

Görülən tədbirlər nəticəsində 2013-cü ilin 12 ayı ərzində 2673,3 ton avtobenzinə və 13952,0 ton dizəl yanacağına qənaət edilmişdir.

Hesabat ilində şöbənin rəhbərliyi və mütəxəssisləri tərəfindən "Azərikimya" İB-də, Qaz Emalı zavodunda və "Azərneftyağ" NEZ-də nəqliyyat vasitələrindən və yanacaq-sürtgü materiallarının istifadəsi araşdırılarkən, müəyyən edilmiş nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün müəssisə rəhbərlərinə müvafiq göstərişlər verilmişdir. Bu iş prinsipcə bütün nəqliyyat idarələri üzrə aparılmışdır.

Müəssisələr tərəfindən ehtiyat hissələrinin alınması üçün də təqdim olunan tələbat şöbə tərəfindən araşdırılmış və onların alınması üçün təkliflər verilmişdir.

Bundan başqa ötən illərdən fərqli olaraq, bu il də yeni avtonəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrinin alınması haqqında müəssisələrdən daxil olan müraciətlər tərəfimizdən əsaslı qaydada araşdırılmış, texniki göstəriciləri dəqiq təhlil edildikdən sonra onların alınması üçün rəhbərliyə təkliflər verilmişdir. Bu iş hal-hazırda da davam etdirilməkdədir.

Nəqliyyat vasitələrinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə 2013-cü ildə aşağıdakı işlər görülmüşdür:

Nəqliyyat vasitələrinin yerlərdə normativlərə uyğun istismarına və yanacaq-sürtgü materiallarının səmərəli istifadə edilməsi üçün GPS naviqasiya sisteminin tətbiqi. Belə ki, bu sistemin vasitəsilə nəqliyyat vasitələrinin Respublikanın hansı nöqtəsində olduğunu, təhlükəsizlik baxımından hansı sürətlə hərəkət etdiyini və bir sözlə hər gün istənilən nəqliyyat vasitəsi haqqında ətraflı məlumat almaq mümkündür.

Ehtiyat hissələrinin dəqiq uçotunun aparılması məqsədilə də şirkət üzrə mərkəzləşdirilmiş kompüter şəbəkəsi istifadəsi davam etdirilir.

"Azəriqaz" İB-də nəqliyyat vasitələrindən səmərəli istifadə etmək məqsədilə zonalar üzrə regional nəqliyyat mərkəzləri yaradılmışdır. Nəqliyyat müəssisələrində nəqliyyat vasitələri üzrə ay ərzində görülən təmir işləri kompüter programı vasitəsilə həyata keçirilmişdir. Boş dayanmaların qarşısının alınması məqsədilə gün ərzində işini tez başa vurmuş nəqliyyat vasitələrinin tələbatı olan bir neçə sifarişçiyə xidmət göstərməsi yerlərdə təşkil edilmişdir. Artıq yürüşlərin qarşısının alınması məqsədilə təzə açılan obyektlər üzrə nəqliyyat vasitələrinin marşrut xəritəsi tərtib edilmiş, şöbə tərəfindən ona nəzarət gücləndirilmişdir. Şənbə, bazar və bayram günlərində nəqliyyat vasitələrinin qarajlarda saxlanması təmin edilmişdir, bu iş hal-hazırda davam etdirilir.

Quyularda tədqiqat işlərinin aparılması üçün
ARTEX 2420 xüsusi laboratoriyası

2013-cü ildə nəqliyyat və yanacaq-sürtgü materiallarından səmərəli istifadə

edilməsi, məqsədlə "Neft Daşları" və "28 May" adına NQÇİ-lərnin Nəqliyyat sexləri "Azneft"İB-nin Nəqliyyat Departamentinin tərkibinə verilmişdir.

Sahə üzrə ARDNŞ-ə daxil olan bütün hesabatlar, təklif və rəylərin alınması elektron poçt vasitəsilə həyata keçirilmişdir.

Son zamanlar xaricdə istehsal edilmiş yeni müxtəlif tipli nəqliyyat vasitələrinin və avadanlıqların istismara daxil olması ilə əlaqədar 2004-cü ildə ARDNŞ tərəfindən təsdiq edilmiş yanacaq sərfi normalarının yenidən işlənməsinə zərurət yaranmışdır.

Göstərilən səbəbdən ARDNŞ-nin sifarişi əsasında 2013-cü ildə "Neftqazemitədqiqatlayihə" institutu tərəfindən yenidən hazırlanmış "Ümumi və xüsusi təyinatlı avtomobillər, traktorlar, digər maşın-mexanizm və avadanlıqlar üçün dizəl yanacağı, avtobenzin, maye-qaz, sıxılmış qaz və sürtgü materialları sərfinin müvəqqəti normaları" şöbə və nəqliyyat idarələrinin mütəxəssisləri tərəfindən baxılmış və ARDNŞ rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınması məqsədlə yerlərdə müvafiq tədbirlər planı hazırlanıb həyata keçirilmişdir.

Qeyd olunanlarla yanaşı şöbə gündəlik cari işlərlə və ARDNŞ rəhbərliyinin müvafiq tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi ilə də məşğul olmuşdur.

b) Dəniz nəqliyyatı

Dəniz nəqliyyatı şöbəsinin əsas fəaliyyəti şirkətin məqsəd və strategiyasına uyğun olaraq nəzərdə tutulmuş illik istehsalat tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi üçün neftqazçıxarma, qazma, tikinti, geoloji, texnoloji proseslərə, dalgıç və sualtı texniki işlərin görülməsinə lazım olan dəniz nəqliyyatı xidmətlərinin təşkil olunmasını, tabelikdə olan birlik, müəssisə və təşkilatların rəhbərliyi ilə birlikdə dəniz nəqliyyatı xidmətlərinin vaxtında və operativ həll olunmasını, dəniz nəqliyyatı vasitələrinin və dalgıç işlərinin effektivliyinin artırılması üçün təkliflərin hazırlanmasını və həyata keçirilməsini təmin etməkdir.

01.01.2014-cü il tarixinə ARDNŞ-nin tabeliyində olan idarə və müəssisələrin balansında olan üzən vasitələr (gəmilər, üzən qazma qurğuları, kərəçilər) haqqında məlumatları belə göstərmək olar:

Xəzər Dəniz Neft Donanması	- 190 ədəd gəmi (4 ədəd üzən təmir və 3 ədəd üzən emalatxanaları, tərsanələr nəzərə alınmaqla);
H.Əliyev adına BDÖZ	- 1 ədəd RK-862 xidmət kateri;
"Kompleks qazma işləri" trestı	- 3 ədəd üzən qazma qurğuları ("Xəzər-6", "İstiqlal", "Dədə Qorqud");
"Azneft"İB	- 8 ədəd kərəçilər;
"Neftqaztikinti" trestı	- 3 ədəd kərəçilər
Cəmi:	- 205 ədəd

205 ədəd gəmidən 179 ədədi istismarda, 26 ədədi təmir və təmir gözləmədə olmuşlar.

Fiziki və mənəvi cəhətdən aşınmış, istismarı səmərəli olmayan və iqtisadi baxımdan təmir işlərinə çoxlu maliyyə vəsaiti tələb olunan üzən vasitələrin balansdan silinməsi barədə şirkətə daxil olan təkliflərə baxılmış və müvafiq rəylər verilmişdir. 2013-cü ildə ARDNŞ-nin tabeliyində olan idarə və müəssisələrin balansından 27 ədəd

müxtəlif təyinatlı üzən vasitələr silinmişdir: o cümlədən XDND-nin balansından 26 ədəd, NQT-trestinin balansından 1 ədəd ("Kərəçi, N5/8). Hesabat ilində XDND-nin balansına 2 ədəd gəmi qəbul olunmuşdur (təchizat yedək gəmisi "Barra" və yedək gəmisi "SOCAR-1").

01.01.2014-cü il tarixinə XDND-nin balansında 65 layihə üzrə ümumi balans dəyəri 842279,03 min manat, yükötürmə qabiliyyəti 76367,8 ton və 349269,5 at gücünə malik 190 ədəd üzən vasitələri vardır. Bunlardan 20-2500 ton yükqaldırma qabiliyyətinə malik olan 21 ədəd kran gəmisi, 18 ədəd təchizat-yedək gəmisi, 7 ədəd "Vixr" tipli və 1 ədəd kater yanğınsöndürən, 3 ədəd böyük sərnişin, 26 ədəd "PS", "PSK" və "MPK" tipli kiçik sərnişin gəmiləri, 2 ədəd sualtı boru xətti çəkən, 5 ədəd mühəndis-geoloji, 9 ədəd dalğıcı, 7 ədəd maye yük daşıyan, 9 ədəd yedək və liman təyinatlı yedək, 5 ədəd neft məhsulları və çirkələnmiş fekal suları yığan, 70 ədəd müxtəlif təyinatlı xidmət katerləri, barjalar, 3 ədəd üzən tərsanə və 4 ədəd təmir emalatxanası təşkil edir. XDND-də istismar olunan gəmilərin orta yaş həddi 29,6 ildir.

Kran, xüsusi təyinatlı, təchizat-yedək, sərnişin, geoloji-kəşfiyyat, dalğıcı gəmilərinin istismar müddətlərinin başa çatması ilə əlaqədar onların istismar ərəfəsində texniki səbəbdən tez-tez sıradan çıxmaları halları baş verir. Bu da öz növbəsində gəmilərin Beynəlxalq Dəniz Registr tələblərinə uyğun istismar edilmələrində çətinliklərin yaranması ilə nəticələnir. Donanmada uzun müddət istismarda olan gəmilərin Beynəlxalq standartlara və müasir tələblərə cavab verən yeniləri ilə əvəz olunmasının zəruriliyi ilə bağlı "Bakı Gəmiqayırma Zavodu"nun fəaliyyətə başlamasını nəzərə alaraq, dəniz nəqliyyatı şöbəsinin və XDND mütəxəssislərinin birgə iştirakı ilə vacib hesab edilən müxtəlif təyinatlı yeni gəmilərin 2013-2025-ci illər üzrə tikilməsi proqramı hazırlanmışdır.

2013-cü ildə zavod bir ədəd 50 tonluq dartıcı qüvvəyə malik yedək gəmisinin tikintisini bitirmiş və Xəzər Dəniz Neft Donanmasına təhvil verilmişdir. Bunlardan əlavə zavod Xəzər Dəniz Neft Donanması ilə 5 ədəd sərnişin gəmisinin tikintisinə və alqı-satqısına dair müqavilə imzalamışdır. 60 və 100 tonluq kran, 60 metr dərinlikdə işləyə bilən dalğıcı gəmilərinin layihəsi üzərində işlər davam etdirilir.

Dəniz şelfində neft-qaz çıxarılması ilə bağlı müxtəlif növ xidmətlərin həyata keçirilməsi məhz donanmanın iştirakı ilə aparılmışdır. Buna seysmik və geoloji axtarışı, blokların daşınması və estakadaların tikilməsini, neft-qaz quyularının qazılmasını, dəniz obyektlərinin abadlaşdırılmasını, istismar dövründə təmir işlərinin təmin olunmasını, dəniz obyektlərinin yanğından mühafizəsini, dənizdə neft-qaz kəmərlərinin çəkilməsini, dəniz neftçilərinin iş yerlərinə çatdırılmasını, yanacaq-sürtkü yağlarının, kimyəvi reagentlərin daşınmasını, sualtı-texniki, qəza-xilasetmə dalğıcı işlərini və s. aid etmək olar. Qeyd olunmuş işlərin gündəlik yerinə yetirilməsində, iş ahəngdarlığının pozulmaması üçün aidiyyəti üzrə şirkətin müvafiq şöbələri ilə məsləhətlər aparmış və lazımı işlərin görülməsi üçün tədbirlər görülmüşdür. Bu məqsədlə ARDNŞ-nin tabeliyində olan idarə və müəssisələrə xidmət göstərən gəmilərin istismarına nəzarət gücləndirilmiş, boş dayanmaların qarşısının alınması üçün müvafiq göstərişlər verilmişdir. Eyni istiqamətdə yüklərin aparılmasında gəmilərin sayının minimuma endirilməsi, dənizdə neft-qaz çıxarma özüllərində

gəmilərdən düzgün istifadə olunması, fırtınalı hava şəraitində gəmilərin dənizə çıxmalarının məhdudlaşdırılması kimi tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticəsində gəmilərin səmərəli istismarına və dizel yanacağına sərfinin azaldılmasına nail olunmuşdur. 2013-cü ildə XDND-yə ayrılmış 33000 ton miqdarında dizel yanacağı fonduna qarşı faktiki 29019,5 ton d/y sərf olunmuşdur (3980,5 ton d/y az sərf olunmuşdur).

Donanmada "Uzaq məsafədən tanınma və İzləmə" sistemi tətbiq edilməklə gəmilərin hərəkətlərinə nəzarət tam şəkildə həyata keçirilmiş, bu sistem vasitəsilə gəmilər tərəfindən sifarişçilər üçün sahildə qəbul olunmuş və dənizdə paylanmış yüklər, dizel yanacağı və içməli su barədə məlumatlar donanmanın mərkəzi dispetçer xidmətinə verilməsinə və sonradan ARDNŞ-nin Nəqliyyat İdarəsinə ötürülməsinə nəzarət edilmişdir. Bu işlərin aparılmasında əsas məqsəd gəmilərin yük daşınmalarında səmərəliliyinin artırılmasıdır. Hazırda donanmanın 148 gəmisində istifadə olunan bu sistem vasitəsilə mərkəzi dispetçer xidmətindən operativ məlumatların verilməsi və alınması yerinə yetirilir. Gələcəkdə digər gəmilərdə də bu sistemin tətbiq edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Donanmanın yuxarıda qeyd olunmuş xidmətləri çərçivəsində daha mürəkkəb və böyük məsuliyyət tələb olunanları çox böyük ağırlığa malik olan blokların dəniz özüllərinə aparılması, sualtı boru xətlərinin çəkilməsi və abadlıq işləridir. Belə ki, 2013-cü ildə 600 ton yükqaldırma qabiliyyətinə malik olan "General Ə.Şıxlinski" və "Qurban Abasov" kran gəmilərinin köməkliyi ilə "Neft Daşları" 418, 1645, 683 sayılı meydançalarda, "Qərbi Abşeron" 20 sayılı özüldə svayların vurulmasını və bərkidilməsini, "Darvin" 740 sayılı özüldə qüllə və qülləaltı meydançanın quraşdırılmasını, "Günəşli" yatağında qazlift kompressor stansiyasının 4 hissədən ibarət olan göyertələrinin (hər biri 600 ton ağırlığında) quraşdırılmasını, "Çilov" 112 sayılı özüldə blokların qoyulması və tikinti işlərinin görülməsini, sentyabr, oktyabr aylarında "Bulla-82" sayılı özüldə baş vermiş yanğının söndürülməsi işlərini qeyd etmək olar. Yanğının söndürülməsində donanmanın digər təchizat-yedək, "Vixr" tipli yanğınsöndürən gəmiləri iştirak etmişlər. "S.Vəzirov" borudüzən gəmisini ilə də "Ümid" rayonu-Bulla 82 özülü arasında 18 km uzunluğunda 16" sualtı boru xəttinin çəkilməsi işləri başa çatdırılmışdır. Bu işin görülməsində donanmanın "Şirvan" tipli 100 ton yükqaldırma qabiliyyətinə malik olan kran gəmiləri, təchizat-yedək, dalğıcı və geoloji-kəşfiyyat gəmiləri də fəal iştirak etmişlər. Hazırda son tamamlama dayaq xətlərinin quraşdırılması işləri yerinə yetirilir.

Hesabat ilində donanmanın sərnişin gəmiləri ilə dənizdə neftqazçıxarma, tikinti və s. obyektlərə 252475 nəfər sərnişin daşınmışdır.

Donanmanın yükdaşıma planı 92,3% yerinə yetirilmişdir (plan 600000 min ton, fakt 553851 ton, yəni 46149 ton az yük daşınmışdır), gəmi saati planı 114% yerinə yetirilmişdir (plan 511344 saat, fakt 582744 saat). Donanmanın digər iqtisadi göstəriciləri barədə məlumat əlavə olunur (cədvəl XXI.3).

cədvəl XXI.3 (manat)

s/s	Göstəricilər	ölçü vahidi	2012-ci ilin müvafiq dövrü üzrə	2013-cü il								keçən illə müqayisə	
				dekabr				İlin əvvəlindən					
				fakt	plan	fakt	fərq	faiz	plan	fakt	fərq	faiz	fərq
1	Malların təqdim edilməsindən, iş görülməsindən və xidmətdən əldə olunan Gəlir	manat	149702556	13140366	28637208	15496842	2,2 d.	155028295	195216153	40187858	125,9	45513597	130,4
2	Xərc	manat	144712175	12221854	54501696	42279842	4,5 d.	145677253	183244505	37567252	125,8	38532330	126,6
3	Sair gəlir	manat	16054428	7861378	-9925210			17292486	17836103	543617	103,1	1781675	111,1
4	Balans Mənfəəti	manat	21044809	8779890	-35789698			26643528	29807751	3164223	111,9	8762942	141,6
5	Yükdaşıma	ton	605169	47295	39862	-7433	84,3	600000	553851	-46149	92,3	-51318	91,5
6	Gəmi saati	saat	572447	42195	49737	7542	117,9	511344	582744	71400	114,0	10297	101,8
7	Istehlak fondu	manat	57931055	4951302	4167532	-783770	84,2	59005566	57533126	-1472440	97,5	-397929	99,3

Qeyd etmək lazımdır ki, aparılmış struktur dəyişiklikləri ilə bağlı XDND-nin tabeliyində olan Dalğıc və Qəza-Xilasetmə İşləri İdarəsi 2013-cü ilin noyabr ayından birbaşa ARDNŞ-nin tabeliyinə verilmişdir.

Dalğıc xidməti işlərinin vaxtında aparılmasına, yeni sualtı texnikanın alınması, sınaqdan keçirilməsi və tətbiqi ilə bağlı işlərin görülməsinə nəzarət edilmişdir. Dalğıc xidmətinin fəaliyyətini reqlamentləşdirən normativ sənədlərin tətbiqi təmin olunmuşdur.

Dalğıc və sualtı-texniki işlər üzrə 2013-cü ildə: neft hasilatının fasiləsiz təminatı ilə əlaqədar hidro-texniki qurğulara dalğıc xidməti, sualtı dəniz magistral, mədəndaxili boru və DDÖ-lər arası kəmərlərin təmiri, hidrotexniki qurğuların, dəniz stasionar özüllərin tədqiqi, dənizi çirkləndirən mənbələrin aradan qaldırılması, gəmilərin gövdə və digər sükanaltı hissələrinin, pər-sükan qurğularının təmizlənməsi və tədqiqi, dəniz obyektlərində qəza-xilasetmə xidmətinin təşkili, quyu şaxtalarının bərkidilməsi və tədqiqi, DDÖ-nün metal konstruksiyalarının, sualtı boru kəmərlərinin, onların dik dayaqlarının, elektrik kabellərinin və şaxtaların heyətsiz sualtı aparatla tədqiqi və s. kimi işlər həyata keçirilmişdir.

2012-ci ildə 2 ədəd Mobil Dalğıc Kompleksi alınmışdır. Onlardan 1 ədədi 2012-ci ildə istifadəyə verilmişdir, 2013-cü ilə digərinin istifadəyə verilməsi üçün layihə sənədləri hazırlanmışdır, kompleksin "General Ə.Şıxlinski" kran gəmisində quraşdırılması ilə bağlı hazırlıq işləri davam etdirilir. Eyni zamanda sualtı boru xətlərinin təmiri zamanı kəsmə işlərinin yeni texnologiyaya uyğun həyata keçirilməsi üçün 2012-ci ildə alınmış almaz xəlifəli buraz qurğusunun 2013-cü ildə davamlı olaraq istismar olunması təmin olunmuşdur.

Xəzər Dəniz Neft Donanmasında dənizdə təhlükəsiz üzmə xidməti ilə əlaqədar Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının qəbul etdiyi Konvensiyaların, milli standartların və s. normativ sənədlərdən irəli gələn tələblərə əsaslanaraq, gəmilərin təhlükəsiz istismarının təmin edilməsi, ilk növbədə dənizdə insan həyatının qorunması, baş vermiş qəza hadisələrinin yaranma səbəblərinin aradan qaldırılması, həmçinin dənizin ekoloji cəhətdən çirklənməsinin qarşısının alınması məqsədilə donanmada müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsinə nəzarət edilmişdir. Donanmanın məsul işçiləri cəlb edilməklə gəmilərdə heyət üzvlərinin gəminin davamlılığı uğrunda mübarizəyə və ekstremal vəziyyətlərə hazır olmaları məqsədilə "Ümumgəmi həyəcanı" (o cümlədən-yanğın və su ilə mübarizə üzrə), "Bortun arxasında adam", "Bort" həyəcanı (gəmini tərk edən zaman) təlimləri keçirilmiş, araşdırmalar aparılaraq müvafiq tövsiyələr verilmişdir.

XDND-də gəmi sürücüləri və gəmi mexanikləri üçün keçirilmiş yoxlama test imtahanlarında Baş ofisin mütəxəssisləri fəal iştirak etməklə bu sahə üzrə yaranmış çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına yaxından köməklik göstərilmişdir.

Donanmanın gəmilərini ahəngdar və stabil istismar etmək məqsədilə dənizçiliklə bağlı qəbul edilmiş və hazırda qüvvədə olan Beynəlxalq Konvensiyaların və Milli qanunların, əmrlərin tətbiq edilməsinə nəzarət etməklə yanaşı, Azərbaycan Respublikası Dövlət Dəniz Administrasiyası tərəfindən gəmilərə verilmiş "Minimum Heyət Tərkibi Haqqında" şəhadətnaməyə müvafiq olaraq, gəmilərin dənizə çıxması zamanı minimum heyət tərkibinin təmin olunması və gəmi sürücülərinin sertifikatlarının "DHSNÇ-78/95" Beynəlxalq Konvensiyasının tələblərinə müvafiq olaraq təmin olunmasına nəzarət

edilmişdir. 2013-cü ildə donanmada 3 qəza və qəzayönümlü hadisə baş vermişdir. (2012-ci ildə 7 qəza hadisəsi baş vermişdir).

ARDNŞ-nin İnsan Resursları Departamentində donanmaya tələb olunan üzən heyət üzvlərinin (gəmi sürücüləri və mexaniklərinin) və dalğıcı üzrə mütəxəssislərin iş qəbulu ilə bağlı keçirilən müsabiqədə Baş ofis mütəxəssislərinin iştirakı təmin edilmiş və lazımı tövsiyələr verilmişdir.

Beynəlxalq İdarəetmə Standartları (BİS) istiqamətində görülməyən ən önəmli addımlardan biri də dünyanın qabaqcıl ölkələrində işləyən ISO seriyalı beynəlxalq idarəetmə standartlarının Xəzər Dəniz Neft Donanmasında tətbiq edilməsidir. Belə ki, ISO 9001:2008 Keyfiyyətin İdarəetmə Sistemi (KİS), ISO 14001:2004 Ekoloji Menecment sistemi (EMS) 2007-ci ildən, OHSAS 18001:2007 Peşə Təhlükəsizliyi və Əməyin Mühafizəsi Menecment Sistemi (PTƏ MMS) 2008-ci ildən donanmada tətbiq edilmişdir. 2013-cü ildə Xəzər Dəniz Neft Donanmasında və struktur bölmələrində Beynəlxalq ISO 9001\ISO14001/OHSAS 18001 standartlarının resertifikasiya (yenilənməsi) aparılmış struktur dəyişiklikləri ilə bağlı işlər davam etdirilmişdir. Baş ofis mütəxəssislərinin və XDND-nin BİS qrupunun iştirakı ilə mütəmadi olaraq bölmələrdə və struktur idarələrdə daxili yoxlamalar aparılmış, aşkar olunmuş çatışmazlıqlarla bağlı tədbirlər görülmüşdür.

Üzmə vasitələrinə tələb olunan profilaktika və əsaslı təmir işlərinin görülməsi üçün təmir proqramının hazırlanmasına, təmirin əksər hallarda Donanmanın Gəmi Təmiri Zavodunda (GTZ) görülməsinə, GTZ-də mümkün olmadıqda tender keçirilməklə kənar təşkilatlarda aparılması üçün müvafiq müqavilələrin bağlanmasına köməklik göstərilmişdir. Təmir ərəfəsində mütəmadi olaraq yoxlamalar keçirilmiş, bu məqsədlə aparılan müşavirələrdə təmir işlərinin sürətləndirilməsi məqsədilə təkliflər verilmişdir.

Mövcud gəmilərin təmiri və modernləşdirilməsi üzrə təklif və rəylər verilmişdir. 2013-cü ildə 38497247,9 manat, o cümlədən ARDNŞ müəssisələrində 20094713,6 manat məbləğində təmir işləri yerinə yetirilmişdir. (Gəmi Təmiri Zavodunda - 18369119,0 manat, təmir emalatxanalarında – 1725594,6 manat), kənar təşkilatlarda isə 18402534,3 manat məbləğində təmir işləri görülmüşdür.

2013-cü il ərzində 68 gəmi təmir olunmuşdur. İstismardan çıxarılmadan illik həcmində 39 gəmi Registrə təqdim edilmiş, tərsənə təmiri həcmində isə 9 gəmi Registrə təhvil verilmişdir.

2012-ci ildə isə 39987971,8 manat o cümlədən öz müəssisələrimizdə 20658478,1 manat məbləğində təmir işləri yerinə yetirilmişdir. (Gəmi Təmiri Zavodunda 19013073,0 manat, təmir emalatxanalarında isə 1725594,6 manat), kənar təşkilatlarda isə 19329493,7 manat məbləğində təmir işləri görülmüşdür.

Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası qaydalarına riayət olunması, dalğıcı işlərinin görülməsi, gəmilərin istismarı və sərnişinlərin daşınması ərəfəsində baş verə biləcək qəza hallarının qarşısının alınması məqsədilə obyektlərdə yoxlamaların aparılması və bununla bağlı müvafiq tövsiyələrin verilməsi həyata keçirilmişdir. Qəza hadisələrinin təhqiqatında Baş ofis mütəxəssislərinin iştirak etmələri təmin olunmuşdur.

2013-cü ildə istehsalatla əlaqədar bədbəxt hadisə baş verməmişdir. 2012-ci ildə isə 1 bədbəxt hadisə baş vermişdir.

Gəmi və sahil obyektlərində ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısının alınması üçün ekoloji tədbirlərin icrasına daima nəzarət olunmuş, mütəxəssislər tərəfindən yoxlamalar nəticəsində aşkar olunmuş çatışmazlıqların aradan qaldırılmasına köməklik göstərilmişdir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitoring idarəsinin həmçinin ətraf mühitin mühafizəsi Departamentinin əməkdaşları tərəfindən (Donanmanın nümayəndələrinin iştirakı ilə) cari ildə XDND-nin gəmiləri və sahil obyektlərinə dövlət ekoloji monitorinqi və nəzarəti səciyyəli reydbaxışlar keçirilmişdir, uyğunsuzluqlar aşkar edilməmiş, cərimə sanksiyaları tətbiq olunmamışdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, ARDNŞ-nin Alyanslarla və xarici şirkətlərlə birgə fəaliyyəti nəticəsində XDND-nin bir neçə gəmisini icarəyə verilmiş və onların köməkliyi ilə Xəzərin Azərbaycan və digər sektorlarında mühüm işlərin görülməsi davam etdirilmişdir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, ARDNŞ-nin Xəzər Dəniz Neft Donanması (XDND) Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə yeni yaradılmış "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (Cəmiyyət) tərkibinə verilmişdir. Bununla əlaqədar olaraq Cəmiyyət tərəfindən tabelikdə olan idarə və müəssisələrə dəniz nəqliyyatı xidmətlərinin sifarişlər əsasında vaxtında yerinə yetirilməsinə nəzarətin artırılması məqsədi ilə 2014-cü ildə aşağıda qeyd olunmuş tədbirlərin həyata keçirilməsi zəruri hesab edilir:

- 2014-cü ildə ARDNŞ-nin tabeliyində olan idarə və müəssisələrin dəniz nəqliyyatı xidmətlərinə olan tələbatları ilə bağlı müvafiq müqavilələrin Cəmiyyət ilə vaxtında bağlanması;
- Tabelikdə olan idarə və müəssisələrin dəniz nəqliyyatı xidmətləri ilə əlaqədar istehsalat proqramının yerinə yetirilməsi;
- Dəniz nəqliyyatı xidmətləri ilə bağlı sifarişçi təşkilatlar tərəfindən ödənilmiş xidmət xərclərinin təhlili;
- Xidmət göstərən gəmilərin körpülərdə maksimum yüklənmələri və sonradan dəniz obyektlərinə göndərilmələri ilə bağlı sifarişçi təşkilatlar tərəfindən sifarişlərin əvvəlcədən verilməsi, gəmilərin istismarına nəzarətin gücləndirilməsi, boş dayanmalara yol verilməməsi, eyni istiqamətdə nəzərdə tutulmuş yüklərin göndərilməsi;
- Sifarişlər əsasında yüklənmə əməliyyatlarının fasiləsiz görülməsi üçün lazımı sayda fəhlələrin təmin edilməsi, təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunması;
- Xidmət göstərən, registr üzmə sənədlərinin müddəti qurtarmış gəmilərin istismarının dayandırılması və onların digər gəmilərlə vaxtında əvəz olunmalarını Cəmiyyət ilə razılaşdırılması;
- Dəniz obyektlərində "Vixr" tipli yanğınsöndürən gəmilərin daima növbə çəkmələrinin təmin olunması, quyularda dalma işlərinin görülməsi ərəfəsində tələb olunan yanğınsöndürən və digər gəmilərin istifadəsi ilə əlaqədar əvvəlcədən sifarişlərin verilməsi;
- Dəniz nəqliyyatı xidmətlərinin müasirləşdirilməsini və səmərəliliyin artırılması üçün yeni texnika və texnoloji proseslərin tətbiq olunması;

- Qasırğalı hava məlumatları ilə əlaqədar gəmilərin körpülərdə və dəniz obyektlərində işləmələrinin dayandırılması üçün sifarişçilər tərəfindən əvvəlcədən müvafiq hazırlıq tədbirlərinin görülməsi;
- Dalğıcı xidməti işlərinin vaxtında aparılmasına, yeni sualtı texnikanın alınması, sınaqdan keçirilməsi və tətbiqi ilə bağlı mütəxəssislər tərəfindən köməkliyin göstərilməsi;
- Yeni alınmış 200 metrə qədər dərinlikdə işləyə bilən Mobil Dərinlik Dalğıcı Kompleksinin (MDDK) "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin R-2098 layihəli "Gen.Ə.Şıxlinski" kran gəmisinin göyərtəsində quraşdırılması üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi;

2013-cü ildə ARDNŞ-in kommersiya daşımaları sahəsində aşağıdakı işlər görülmüşdür:

2013-cü il ərzində ARDNŞ-nin, həmçinin ARDNŞ-nin struktur təşkilatlarının tərəfdaş olduğu müqavilələrin icrasına nəzarət edilmiş, xarici şirkətlərlə əməkdaşlıq və birgə fəaliyyət barədə layihələr hazırlanmış, yeni gəmilərin tikintisi və istismarı ilə əlaqədar danışıqlar və yazışmalar aparılmışdır:

- Aviasiya xidmətlərinin göstərilməsinə dair ARDNŞ-nin struktur təşkilatları ("Azneft" İB və "Kompleks Qazma İşləri" trest) ilə "Es Dablyu Helicopter Services" MMC arasında 2008-ci ildə bağlanmış müqavilələrə əsasən Dəniz platformalarına, Çilov adasına və Neft Daşlarına vertolyot vasitəsi ilə sərnişin və yük daşımaları hesabat ilində davam etdirilmişdir. Bu cür daşımalar üçün əsasən Mİ-8, MI-171, EC-155, AW139 və AS332L1 tipli vertolyotlardan istifadə edilmişdir. "Azneft" İB və "Kompleks Qazma İşləri" tresti tərəfindən vertolyotlara olan gündəlik tələbat müəyyənləşdirilərək sifarişlər hazırlanmış və bu sifarişlərə əsasən, hava şəraiti və tələb olunan müvafiq tipli vertolyotların mövcudluğundan asılı olaraq, aviasiya xidmətləri göstərilmişdir.

Vertolyot daşımaları üzrə 2013-cü il ərzində aşağıda göstəriləyi kimi ümumilikdə 3375 reys edilmiş, 44821 sərnişin və 353,0 ton yük daşınmışdır:

cədvəl XXI.4

Tarix	Sifariş olunan reyslərin sayı					Faktiki reyslərin sayı					Sərnişinlərin sayı	Yük (ton)
	ES-155	Super Puma	AW-139	Mİ-171	Mİ-8	ES-155	Super Puma	AW-139	Mİ-171	Mİ-8		
Yanvar	36	4	-	206	89	130	52	-	124	59	4368	69.6
Fevral	36	4	-	198	58	96	25	-	147	33	3949	44.9
Mart	26	15	-	183	49	90	28	-	147	27	3910	34.6
Aprel	25	15	-	162	32	110	19	-	143	13	3521	21.9
May	15	22	-	147	36	49	34	-	146	51	3622	19.6
İyun	37	7	-	142	31	71	13	-	176	20	3621	28.2
İyul	37	4	-	161	40	96	21	-	177	40	3903	56.5
Avqust	25	18	-	149	34	59	15	-	145	35	3072	22.1
Sentyabr	3	7	-	161	40	15	27	-	163	43	3676	26.8
Oktyabr	2	5	-	159	52	5	35	-	125	92	3971	11.2
Noyabr	3	-	-	152	54	10	4	-	132	77	3442	6.6
Dekabr	2	-	21	172	42	7	-	26	133	90	3766	11.0
CƏMİ	247	101	21	1992	557	738	273	26	1758	580	44821	353.0

- 06.04.2012-ci il tarixində ARDNŞ ilə "Seacor Marine Az" MMC arasında Yenilənmiş birgə fəaliyyət haqqında müqavilə davam etdirilmişdir. Müqavilədə BP şirkətinin işçi heyətinin dəniz obyektlərinə və geriyyə daşınması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasına gətirilmiş 3 ədəd sürətli sərnişin gəmilərinin ("Aaron S. McCall", "Seacor Cougar", "Joyce McCall") idarə olunmasının və istismarının həyata keçirilməsində ARDNŞ və "Seacor Marine Az" MMC-nin birgə fəaliyyətinin əsas prinsipləri əks olunmuşdur.

- Yeni gəmilərin tikintisi:
 - Xəzər Dəniz Neft Donanmasının tələbatına uyğun olaraq ARDNŞ ilə "Bakı Gəmiqayırma Zavodu" MMC arasında 31.05.2012-ci il tarixində 1 ədəd 50 tonluq dartıcı qüvvəyə malik (azimut istiqamətli) yedək gəmisinin tikintisinə dair müqavilə üzrə işlər davam etdirilmiş və 27.12.2013-cü il tarixində Xəzər Dəniz Neft Donanmasına təhvil verilmişdir.
 - Azəri-Çıraq-Günəşli və Şahdəniz layihələrinin, xüsusilə də Şahdəniz-2 layihəsinin icrası üçün tələb olunan 1 ədəd Sualtı tikinti gəmisinin, 1 ədəd Sualtı/dəniz dibi əməliyyatlarının təminatı gəmisinin, 4 ədəd 170 ton dartma qüvvəsi olan yedək/təchizat gəmilərinin, 3 ədəd sürətli sərnişin gəmilərinin və 3 ədəd özül təchizat gəmilərinin tikintisi ilə bağlı danışıqlar hesabat dövründə davam etmişdir. Qeyd olunan gəmilərin texniki spesifikasiyalarını müəyyənləşdirmək üçün ARDNŞ, BP, "Bakı Gəmiqayırma Zavodu" MMC, Caspian Marine Services Ltd və Keppel Singmarine şirkətlərinin mütəxəssislərinin birgə iştirakı ilə çoxsaylı görüşlər keçirilmişdir.
- Özülü 2010-cu ildə qoyulmuş gəmiqayırma zavodunun inşası cari ildə davam etdirilmiş və 20.09.2013-cü il tarixində istismara verilmişdir. "Bakı Gəmiqayırma Zavodu" MMC ARDNŞ (65%), Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti (25%) və Sinqapurun "Keppel" şirkətinin (10%) iştirakı ilə 10 may 2011-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi əsasında təsis edilmişdir. Xəzər dənizi hövzəsində ən müasir gəmiqayırma və gəmi təmiri zavodunun istehsal gücü ildə 25 min ton metal konstruksiya təşkil edəcəkdir. Zavod hər il 15 min ton yük qaldırma qabiliyyətinə malik 4 tanker, 4 yedək-təchizat gəmisi istehsal etmək, həmçinin 80-100 ədəd müxtəlif təyinatlı gəmiləri təmir etmək imkanına malik olacaqdır.
- ARDNŞ-ə məxsus olan Falcon 900EX və Challenger 300 təyyarələrinin müqavilə əsasında Palmali Hava Taşımaçılığı AŞ şirkəti tərəfindən idarə olunması 2013-cü il ərzində davam etdirilmiş, uçuşlarla bağlı xərclərə nəzarət edilmişdir. 2010-cu ildə Dassault Aviation şirkətindən alınmış Falcon 900EX təyyarəsinin kredit müqaviləsinə görə ödənişlərin vaxtında həyata keçirilməsi təmin olunmuşdur.

Üçüncü il istismar edilən Falcon 900EX təyyarəsinin texniki səbəblərdən tez-tez sıradan çıxması və təmirə dayanması aşkarlanmış və istehsalçı şirkətə (Dassault Aviation) bu barədə məlumat verilmişdir. Məsələ ilə bağlı istehsalçı şirkətlə aparılan danışıqlar zamanı Falcon900EX təyyarəsinin münasib qiymətlə satışının təşkil edilməsi və müvafiq ödəniş müqabilində, müasir tələblərə cavab verən yeni Falcon 7X təyyarəsinin alınması barədə razılışma əldə edilmişdir.

Beləliklə 09.02.2012-ci il tarixində ARDNŞ ilə Dassault Aviation şirkəti arasında yeni Falcon 7X təyyarəsinin satın alınmasına dair müqavilə bağlanmışdır. Müqaviləyə əsasən təyyarə 18.04.2013-cü il tarixində ARDNŞ-ə təhvil verilmişdir.

Bununla yanaşı, Falcon 900EX təyyarəsinin satışı ilə əlaqədar bağlanmış müqaviləyə əsasən təyyarə 24.04.2013-cü il tarixində Alıcıya təhvil verilmişdir.

- ARDNŞ-nin xarici şirkətlərlə yaratdığı alyanslarla, xüsusi ilə də dəniz nəqliyyatı xidməti üzrə, əməkdaşlıq əlaqələri davam etdirilmiş, onların fəaliyyətləri ilə əlaqədar aidiyyəti üzrə hesabatların verilməsinə nəzarət olunmuşdur.

XXII. SOSIAL MƏSƏLƏLƏR

ARDNŞ ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı, vətəndaşların rifah halının daha da yüksəldilməsi məqsədilə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən təsdiq edilmiş Dövlət proqramlarında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası çərçivəsində tək-cə paytaxt Bakıda deyil, eləcə də ölkənin bütün bölgələrində müxtəlif infrastruktur layihələri həyata keçirir, təhsil, sosial və digər obyektlərin inşasını uğurla davam etdirir.

Dövlət Proqramları çərçivəsində Respublikamızın müxtəlif regionlarında müasir standartlara uyğun Müalicə Diaqnostika Mərkəzləri inşa edilmişdir. 2013-cü ildə Tovuz rayonunda Hemodializ və Diaqnostika Mərkəzinin tikintisi obyektində tikinti quraşdırma işləri tam başa çatdırılmış və istifadəyə verilmişdir.

Balakən rayonunda YAP binasının əsaslı təmir və bərpası, mədəniyyət evinin tikintisi obyektində tikinti quraşdırma işləri, Siyəzən rayonunda Dövlət bayrağı meydanının və Gənclər Evinin ətraf əraziləri ilə birgə abadlaşdırılması, Goranboy rayonunun Tapqaraqoyunlu kəndində məktəb binasının tikintisi, Naftalan şəhərində H.Əliyev Mərkəzinin əsaslı təmiri, yüksəkmərtəbəli yaşayış binalarının fasadlarının və mansard-dam örtüklərinin yenidənqurma-bərpası, küçə və məhəllələrin asfalt-beton örtüklərinin bərpası, şəhərin işıqlandırma sisteminin yenilənməsi, infrastrukturun yenidən qurulması, şəhərdə Şəhidlər Xiyabanı kompleksi və ətraf ərazinin abadlaşdırılması kimi işlər başa çatdırılmışdır.

Sabunçu rayonu Bakıxanov qəsəbəsində "Azlab" MMC-yə məxsus inzibati bina, laboratoriya və kern saxlama kompleksinin tikinti quraşdırma işləri başa çatdırılmış, Zığ şossesində yerləşən 72 saylı hərbi hissəyə məxsus hidrotexniki qurğuların yenidən qurulması işləri tamamlanmışdır. Bakıxanov qəsəbəsində İ.Qayıbov adına stadionun ərazisində inzibati binanın yenidənqurulması işləri davam etdirilir.

Sabunçu rayonu, Şəhər şosesi 5-ci döngədə yerləşən 2 yaşayış binasının yararsız vəziyyətə düşməsi ilə əlaqədar 21 mənzilli 3 mərtəbəli yaşayış evinin tikintisi obyektində tikinti quraşdırma işləri tam başa çatdırılmışdır.

Bakı şəhərində, Bakı İstedadlar məktəbinin, Xətai rayonu Nobel prospektində Fransız liseyinin, Xəzər rayonu Şüvəlan qəsəbəsində 2 nömrəli 220 şagird yerlik

xüsusi internat məktəbinin və Buzovna qəsəbəsində ARDNŞ-nin qonaq evinin tikintisi davam etdirilir.

Sumqayıt şəhərində 3050 nəfərlik stadionun tikintisi obyektı 1 ədəd süni örtükdən və 1 ədəd təbii örtükdən ibarətdir. Hal-hazırda inzibati binada tikinti quraşdırma işləri davam etdirilir.

ARDNŞ-nin dünya standartlarına uyğun yeni inzibati binasının və irimiqyaslı sosial layihələrdən olan Bakı Olimpiya stadionunun tikintisi işləri davam etdirilir.

Həmçinin Bakı şəhərində parkların, yaşayış binalarının fasadlarının və dam örtüklərinin bərpa abadlıq işləri yerinə yetirilmişdir.

Bundan əlavə ilin əvvəlindən 8342,3 km qaz kəməri çəkilmiş (o cümlədən regionlarda 7749,2 km), 1358,8 km qaz kəməri təmir edilmişdir (o cümlədən regionlarda 664,2 km).

ARDNŞ üzrə hal-hazırda 4504 nəfər işçi mənzil növbəsində qeydiyyatdadır ki, onların 448 nəfəri Respublikanın müxtəlif rayonlarında (Siyəzən, Şabran, İmişli, Kürdəmir, Salyan, Neftçala və Şirvan şəhəri), 4056 nəfəri isə Bakı şəhərindədir.

2013-cü il ərzində ARDNŞ tərəfindən 779 neftçi ailəsi mənzillə təmin olunmuşdur. Onlardan 93 nəfəri ARDNŞ tərəfindən yeni tikilmiş, eyni zamanda ARDNŞ-nin balansında olan qeyri-yaşayış sahələrində müvafiq təmir işləri aparılaraq yaşayış sahələrinə çevrilmiş mənzillərlə, 686 nəfər, o cümlədən 641 nəfər ARDNŞ üzrə mənzil uçotunda olanlar, 45 nəfər isə ARDNŞ-nin Təqaüd Proqramı çərçivəsində təhsilini başa vuraraq ARDNŞ-də iş qəbul edilənlər "Neftçi" mənzil-tikinti kooperativi vasitəsilə mənzillə təmin olunmuşdur.

Eyni zamanda Şirvan şəhərində ARDNŞ-nin balansında olan qeyri-yaşayış sahələrində müvafiq təmir işləri aparılaraq yaşayış sahələrinə çevrilmiş 30 mənzilin ARDNŞ-nin Şirvan şəhəri üzrə mənzil uçotunda olanlar arasında bölgüsü aparılmışdır.

"Neftçi" MTK tərəfindən Yeni Yasamal yaşayış massivində Xarici Dairəvi küçəsi ilə Talıblı küçəsinin kəsişməsində tikintisi başa çatmış 3 bloklu yaşayış binasında 232 mənzilli yaşayış binası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Xətai rayonu Arif İsmayılov 35 ünvanında 303 mənzilli yaşayış binasında yekun işlər görülür və bu yaxınlarda təhvil₁₀₄

verilməsi nəzərdə tutulur. Hazırda "Neftçi" MTK tərəfindən Qaradağ rayonu Lökbatan qəsəbəsində 312 mənzilli, Sahil qəsəbəsində isə 187 mənzilli yaşayış binalarının tikintisi aparılır. Bundan başqa Pirallahı qəsəbəsində 144 mənzilli yeni yaşayış binasının, Bibiheybət ərazisində isə 1200-dən çox ailənin mənzillə təmin olunması üçün yeni yaşayış kompleksinin tikintisi məqsədilə hazırlıq işləri aparılır. Eyni zamanda ARDNŞ üzrə mənzil uçotunda olanlara fərdi mənzil tikintisi üçün Suraxanı rayonu Hövsan qəsəbəsinin qərb hissəsində 12,51 ha torpaq sahəsi ayrılmışdır ki, hazırda bununla bağlı sənədləşdirmə işləri aparılır.

ARDNŞ üzrə rayonlarda mənzil uçotunda olanların yaşayış sahələri ilə təmin olunması üçün həmin rayonlarda yerləşən ARDNŞ-nin istifadəsində olan sənaye təyinatlı 31,05 ha torpaq sahəsinin kateqoriyasının dəyişdirilərək yaşayış məntəqələri torpaqları kateqoriyasına keçirilməsi barədə sənədləşdirmə işləri aparılmışdır.

Bundan başqa işçilərin ARDNŞ üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada bağ sahələri ilə təmin olunmaları üçün müvafiq işlər davam etdirilir.

Neftçilərin sosial problemlərinin həllini hər zaman diqqət mərkəzində saxlayan Dövlət Neft Şirkəti bu istiqamətdə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir. Ötən dövr ərzində ARDNŞ əməkçilərinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə sosial obyektlərin fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması istiqamətində aparılmış işlər xüsusi qeyd olunmalıdır. ARDNŞ-nin və Azərbaycan Neft və Qaz Sənayesi İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin birgə müvafiq əmr-qərarı ilə təsdiq edilmiş, 494 bənddən ibarət «Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin qurumlarında çalışan işçilərin sosial rifahının yaxşılaşdırılması məqsədilə 2011-2015-ci illər üçün Sosial-İnkişaf Proqramı»na uyğun olaraq, yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tədbirlərdən 122 bənd üzrə işlər tam, 74 bənd üzrə işlər qismən yerinə yetirilmiş və digər bəndlər üzrə işlərin başlanması üçün hazırlıq işləri aparılır.

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyində işçilərin iş şəraitinin müasir tələblərə cavab verən standartlar səviyyəsində qurulması üçün Nəqliyyat Xüsusi Texnika İdarəsi, Nizami, Zaqatala, Siyəzən, Şabran, Qusar, Salyan, Tərtər, Şamaxı, Lənkəran rayonlarında¹⁰⁵

Qaz İstismar Sahələri üçün yeni inzibati binaların tikintisi aparılmış, Yevlaxda QİS-nin inzibati binasında son tamamlanma işləri yerinə yetirilir. İstifadəyə verilmiş yeni inzibati binalar müasir avadanlıq və ofis mebelləri ilə təchiz olunmuşdur. Təmirə ehtiyacı olan 13 sahədəki inzibati binalarda əsaslı və cari təmir işləri aparılmış, həyətəyənı sahələrdə abadlaşdırma və yaşıllaşdırılma işləri yerinə yetirilmişdir. Yeni tikilmiş və əsaslı təmir olunmuş binalarda istilik sistemləri quraşdırılmış, işçilər üçün normal iş şəraiti yaradılmışdır. İstehsalat Birliyi üzrə 2013-cü il ərzində 9 duşxana, 9 soyunub-geyinmə otağı, 11 istirahət guşəsi, 7 köşk tikilib istifadəyə verilmişdir. "Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin həyətində 120 yerlik müasir tələblərə cavab verən yeni yeməxana binası tikilərək istifadəyə verilmiş, Abşeron, Xəzər, Qaradağ rayonları QİS-də istifadəyə verilmiş yeməxanalar lazımi inventar və avadanlıqlarla təchiz olunmuşdur. İşçilərin nahar fasiləsi zamanı istirahətlərinin təşkili məqsədi ilə 20 sahədə istirahət guşələri yaradılmış, bəzi sahələrin həyətində açıq tipli mini-idman meydançalarının tikintisi aparılaraq avadanlıqlarla təchiz edilməsi yerinə yetirilmişdir.

"Azərikimya" İstehsalat Birliyinin tabeliyində olan "Etilen-polietilen" zavodunun Qaz məhsullarının qəbulu və buraxılması sexinin inzibati binası əsaslı təmir olunmuş, binada kişi və qadınlar üçün soyunub-geyinmə otaqları, bir anbar otağı, duşxanalar, sanitariya qovşaqları tam təmir olunub işçilərin istifadəsinə verilmişdir. Qaz məhsullarının qəbulu və buraxılması sexi müasir avadanlıqlarla və ofis mebel dəsti ilə təchiz olunmuşdur. Sexdə qida qəbulu otağı yaradılmış, mətbəx mebeli, stol və digər avadanlıqlarla təmin olunaraq işçilərin istifadəsinə verilmişdir. "Təmir-tikinti" İdarəsinin T-2 məişət binasında kişilər və qadınlar üçün soyunub-geyinmə otaqlarında, 36 ədəd duşxanada və sanitariya qovşaqlarında əsaslı təmir işləri başa çatdırılmışdır. Soyunub-geyinmə otaqları 150 nəfərlik şkafla təmin olunmuşdur.

28 May NQÇİ-nin 2, 9, 15, 19 sayılı DDÖ-nin və NİH və NS-nin yaşayış blokları əsaslı təmir edilmiş, (ümumilikdə 8 DDÖ-də) bütün zəruri mebel və materiallarla təchiz edilərək işçilərin istifadəsinə verilmiş, 6, 10 və 11 sayılı DDÖ-də bu işlər davam etdirilir. 4 sayılı DDÖ-də tikilən qazlift kompressor stansiyasında çalışacaq işçilər üçün (60 nəfər) yeni yaşayış blokunda yenidənqurma işləri aparılmış, lazım olan mebel və avadanlıqlarla təchiz edilmiş, 12 ədəd split tipli kondisioner quraşdırılmış, sanitariya qovşaqlarında tamamlama işləri aparılır. 3, 5, və 8 sayılı DDÖ-də isitmə-soyutma sistemi istifadəyə verilmişdir. 10 sayılı DDÖ-də məişət evi, ETİİS və ESS işçiləri üçün yeni inzibati bina tikilib istifadəyə verilmişdir. Bütün DDÖ-lərin kayut-kompaniya, qırmızı guşə və yeməxanalarında müasir split tipli kondisionerlər, 3, 4, 5, 8, 10, 11 və 14 sayılı DDÖ-lərin kayut-kompaniyalarında, qırmızı guşələrində yumşaq mebellər quraşdırılmışdır. Yaşayış otaqları zəruri məişət və yataq dəstləri ilə təmin olunmuşdur. DDÖ-də çalışan işçilər üçün soyunub-geyinmə sahələri 600 ədədə yaxın dəmir paltar şkafları ilə təmin olunmuşdur. Çilov adasında yerləşən İXB, QƏYTS və İATS-nin inzibati binalarının dam örtükləri dəyişdirilmiş, İXB-da əsaslı təmir işləri aparılmış, 4 sayılı ailəvi yataqxananın dam örtüyünün dəyişdirilməsi hazırda davam edir. Ada sakinlərinin suya olan tələbatının ödənilməsi məqsədi ilə su şirinləşdirmə sahəsində 2 ədəd hər biri 1000 m³ olmaqla su anbarı tikilib istifadəyə verilmişdir. Sakinlərin dayanacaq elektrik enerjisi ilə təmin olunmaları üçün adada Qazturbın stansiyası tikilib istifadəyə verilmişdir. Adada tam

abadlaşdırma işləri aparılaraq 5 mindən çox ağac əkilməmişdir. Bundan əlavə adada hazırda müasir idman sağlamlıq və istirahət kompleksinin, çay evinin, 250 yerlik mədəniyyət evinin, gəmi yanalma körpüsündə yeni gözləmə zalının tikintisi davam etdirilir. İşçilərin yataqxana sahəsi ilə tələbatları nəzərə alınaraq keçmiş uşaq bağçasının inzibati binasında yenidənqurma işləri aparılaraq yaşayış sahəsinə çevrilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

"Neft Daşları" NQÇİ-nin balansında olan yataqxana korpuslarının dəhlizlərində, otaqlarında, binanın fasadında cari təmir işləri aparılmışdır. NQÇİ-nin İstismar avadanlığının təmiri, Avtomobil nəqliyyatı və xüsusi texnika, Neftin kompleks hazırlanması və nəqli, Lay təzyiqinin saxlanması və tədqiqat İşləri sexləri üçün yeni inzibati bina tikilmiş, binalar lazım olan məişət avadanlıqları ilə təchiz edilərək istifadəyə verilmişdir. Neft Daşlarında yeni müasir tipli İstilik Elektrik Stansiyası tikilmiş, mövcud yeməxanasında təmir işləri aparılaraq avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. İl ərzində 22 ədəd müxtəlif təyinatlı vaqon-evciklər alınaraq zəruri avadanlıqlarla təchiz olunaraq özüllərdə çalışan işçilərin istifadəsinə verilmişdir. 1, 2, 4 və 5 sayılı NQÇS-in inzibati binalarında, sanitariya qovşaqlarında, mətbəxlərində əsaslı və cari təmir bərpa işləri görülmüşdür. 1841, 1517, 1201, 741, 1887 və 2585 sayılı SDÖ-də təmir işləri aparılmış və zəruri məişət avadanlıqları ilə təmin olunmuşdur. Görülmüş tədbirlər nəticəsində NQÇİ-nin inzibati binası və 1 sayılı yataqxanalar kompleksi sutka ərzində fasiləsiz isti su ilə təmin edilmişdir. Çörəkbişirmə sexində 2-ci ehtiyat çörəkbişirən soba quraşdırılmışdır. Ərazidə abadlaşdırma işləri aparılmış, asfalt örtüyü təzələnmişdir.

"Azneft" İstehsalat Birliyinin tabeliyində olan N.Nərimanov adına, "Abşeronneft", Ə.C. Əmirov adına, H.Z. Tağıyev adına, "Bibiheybətneft" neft-qazçıxarma idarələrində və digər strukturlarında işçilərin sosial-məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir.

"Günəşli" yatağında yerləşən Dərin Dəniz Özüllərində, "Ümid" strukturu 1 sayılı Dərin Dəniz Stasionar Özüllündə, həmçinin "28 May" NQÇİ-nin Neft Daşları ərazisində yerləşən QYHK və KTS-nin Sıxıcı kompressor stansiyalarında növbəli iş üsulu ilə (vaxt metodu ilə) işləyən 3 min nəfərə yaxın işçi gündəlik keyfiyyətli və yüksək kalorili isti yeməklə pulsuz təmin olunmuşdur.

Əlahiddə dəniz özüllərində, estakadalarda və sahildəki istehsalat sahələrində çalışan işçilərin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün 87 ədəd vaqon-ev alınaraq quraşdırılmış və zəruri avadanlıqlarla təchiz edilmişdir. Bəzi sahələr isə əsaslı təmir edilmiş və yeni məişət avadanlıqları ilə təchiz olunmuşdur. İstehsalat sahələrində çalışan işçilərin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə 18 sahədə müasir üslubda yeni inzibati binalar tikilmiş, 36 sahədə inzibati binalar əsaslı və cari təmir olunaraq iş otaqları müasir avadanlıqlarla təchiz edilmiş və 5 sahədə isə bu işlər davam etdirilir. Bundan əlavə 31 sahədə yeni duşxanalar tikilmiş, 97 sahədə duşxanalar əsaslı təmir olunmuş, 32 sahədə soyunub-geyinmə otaqları təmir edilərək 1216 ədəd yeni paltar şkafları ilə təchiz edilmiş, 2 istehsalat sahəsində isə qadın gigiyena otağı yaradılmışdır. Bəzi idarə və müəssisələrdə tələbat nəzərə alınaraq, 819 ədədə yaxın su dispenseri quraşdırılmış və istehsalat sahələrində çalışan işçilərin mütəmadi olaraq içməli su ilə təmin olunması üçün 5 ədəd 8-10 tonluq su maşınları alınmışdır. İşçilərin

qidalanması məqsədi ilə 7 sahədə yeni yeməxana binası tikilmiş, 30 sahədə mövcud yeməxanalar əsaslı təmir olunaraq müasir tipli avadanlıq və ləvazimatlarla təchiz olunmuşdur. İşçilərin iş yerlərinə rahat aparılıb-gətirilməsi üçün 70 ədəd, o cümlədən 1 ədəd iri tutumlu, 53 ədəd orta tutumlu və 16 ədəd kiçik tutumlu avtobuslar alınaraq, işçilərin istifadəsinə verilmişdir.

ARDNŞ-nin Sosial İnkişaf İdarəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən "Neftçi" İdman Sağlamlıq Mərkəzi ölkəmizdə idmanın inkişafına öz töhfələrini verir. Mərkəzin tabeliyində 13 idman qurğusu fəaliyyət göstərir ki, bu idman qurğularında idmanın 36 növü üzrə 183 peşəkar məşqçi-müəllimin rəhbərliyi altında beş minə yaxın yeniyetmə və gənc, eləcə də 1500-dən çox neft-qaz sənayesi işçisi idmanla məşğul olur. Ötən dövr ərzində yüzlərlə idmançı 300-dən artıq yarışda iştirak edərək yüksək nəaliyyətlər əldə etmişlər. Belə ki, bu müddət ərzində olimpiya və qeyri-olimpiya növləri üzrə bir sıra dünya və Avropa səviyyəli yarışlarda, nüfuzlu beynəlxalq turnirlərdə, respublika, Bakı və digər yarışlarda iştirak edərək 687 qızıl, 447 gümüş və 596 bürünc olmaqla, ümumilikdə 1730 medal qazanılmışdır.

İşçilərin istirahət və asudə vaxtlarının təşkili də ARDNŞ-nin həyata keçirdiyi sosial yönümlü fəaliyyətinin bir hissəsidir. Belə ki, ötən dövr ərzində Balakən rayonunda yerləşən «Qubek Hotel» İstirahət Mərkəzində, Nabran qəsəbəsində yerləşən «Geofizik» və «Nabran» istirahət zonalarında, respublikanın digər istirahət guşələrində, ümumilikdə 12 min nəfərə yaxın neftçinin və onların ailə üzvlərinin, 2-3 günlük və çoxgünlük istirahətləri təşkil edilmişdir. Müalicəyə ehtiyacı olan 945 nəfər neftçi sanatoriya-kurort müalicə mərkəzlərinə göndərilmiş və bunlardan Naftalan şəhərində yerləşən sanatoriyada 1200 nəfərə yaxın işçinin müalicəsi təmin olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin işçilərinə "Maddi yardım verilməsi haqqında Əsasnamə"yə uyğun olaraq ötən dövrdə də işçilərə maddi yardım verilməsi davam etdirilmiş, şəhid ailələri və müharibə əlilləri daimi diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı ilə ARDNŞ-nin himayəsinə verilmiş, Ağdam rayonu ərazisində yerləşən, «Dördyol 1, 2», «Təzəkənd» qəsəbələrində və Dördyol-Mamırlı ərazisində, Tərtər rayonunda, Fizuli rayonunun Əhmədaliılar, Mirzənağılı və Qazaxlar kəndlərində məskunlaşmış 27522 nəfər məcburi köçkünə və Sumqayıt şəhərində müvəqqəti sığınacaq tapmış 1700 nəfər məcburi köçkün və şəhid ailələrinə bayramlar münasibəti ilə ərzaq yardımı verilməsi davam etdirilmişdir.

ARDNŞ-nin müəssisə və təşkilatların balansında olan binalarda və sosial obyektlərdə müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkün ailələrinə daim qayğı göstərilir və onlardan 2500 nəfəri Şirkətin idarə və müəssisələrində işlə təmin olunmuşdur.

XXIII. MALIYYƏ

MÜNDƏRİCAT

I.	NEFT STRATEGİYASININ TƏNTƏNƏSİ.....	2
II.	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN TƏŞKİLATI STRUKTURU.....	8
III.	ARDNŞ VƏ XARİCİ ŞİRKƏTLƏRİN TƏSİSÇİLİYİ İLƏ YARADILMIŞ BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR, ƏMƏLİYYAT ŞİRKƏTLƏRİ VƏ ALYANSLAR HAQQINDA.....	9
IV.	GEOFİZİKİ VƏ GEOLOJİ İŞLƏR.....	12
V.	NEFT VƏ QAZ YATAQLARININ İŞLƏNMƏSİ.....	20
VI.	QAZMA.....	23
VII.	NEFT-QAZ HASİLATI.....	26
VIII.	QAZIN YIĞILMASI VƏ NƏQLİ.....	29
IX.	NEFT-QAZ EMALI VƏ NEFT-KİMYA.....	31
X.	MAYA DƏYƏRİ.....	37
XI.	PERSONAL VƏ ƏMƏK HAQQI.....	40
XII.	MEXANİKA VƏ ENERGETİKA.....	43
XIII.	KAPİTAL QOYULUŞU VƏ ƏSASLI TİKİNTİ.....	52
XIV.	ƏSASLI TƏMİR.....	55
XV.	MADDİ-TEXNİKİ TƏCHİZAT.....	60
XVI.	ELM VƏ TEXNİKA.....	61
XVII.	KADRLARLA İŞ.....	68
XVIII.	TƏLİM VƏ İNKİŞAF.....	75
XIX.	ƏMƏYİN MÜHAFİZƏSİ.....	82
XX.	EKOLOGIYA.....	85
XXI.	NƏQLİYYAT.....	90
XXII.	SOSİAL MƏSƏLƏLƏR.....	103